

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU I
RAZVOJNIM MOGUĆNOSTIMA
TURIZMA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
I RADU TURISTIČKE
ZAJEDNICE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije*
- *Turistička zajednica Osječko-baranjske županije*

Osijek, lipnja 2012.

**INFORMACIJA O
STANJU I RAZVOJNIM
MOGUĆNOSTIMA TURIZMA NA
PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE
ŽUPANIJE I RADU TURISTIČKE
ZAJEDNICE ŽUPANIJE**

UVOD

Turizam kao društveno-ekonomska djelatnost predstavlja skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja u nekom mjestu, pri čemu se ne zasniva stalno prebivalište, a ima značajan utjecaj na ukupna društvena i gospodarska kretanja određenog područja.

Osnovnu pretpostavku za turistički razvitak cijele Hrvatske, a time i Osječko-baranjske županije predstavlja visoko vrijedan prostor, koji je strateški resurs turizma i temeljno nacionalno dobro.

Turizam u našoj Županiji, kao gospodarska grana, a kao posljedica razvitka kontinentalnog turizma u Hrvatskoj, ima tendenciju uspona. Turizam je značajan izvozni proizvod i pruža veće mogućnosti zapošljavanja stanovništva različitog profila zanimanja i dobnih skupina, a Osječko-baranjska županija ima potencijala i može ponuditi tržištu programe kontinentalnog turizma uvažavajući prednosti ekološki održive poljoprivrede i očuvanog okoliša. Ruralnim područjima pripada 92% teritorija Republike Hrvatske na kojima živi oko 40% pučanstva Republike Hrvatske.

1. GEOGRAFSKE ODREDNICE TURIZMA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Osječko-baranjska županija je kontinentalna županija u Panonskoj nizini na sjeveroistoku Hrvatske, obuhvaća dio Podunavlja i Podravlja. Smještena je na plodnom tlu Panonske nizine između rijeka Save, Drave i Dunava i čine ju slikovit ravničarski kraj, šume, blagi brežuljci, ribnjaci, vodeni tokovi i močvarna područja koja daju regiji prepoznatljivu i privlačnu turističku sliku.

Županija se nalazi u Euroregiji Dunav-Drava-Sava, te graniči s Mađarskom i Srbijom, a u blizini je i Bosna i Hercegovina. Kroz zemljopisni položaj Osječko-baranjska županija povezana je Euroregionalnom suradnjom s drugim regijama koje dotiče rijeka Dunav.

U skoroj budućnosti kroz Županiju će prolaziti koridor "Vc" čime se očekuje značajan porast tranzitnih gostiju s područja: Poljske, Češke, Slovačke, Mađarske, Njemačke i Ukrajine.

Osječko-baranjska županija svojim zemljopisnim obilježjima pripada skupini kontinentalnog turizma. Kontinentalnom turizmu u Republici Hrvatskoj nije se posvećivala dovoljna pozornost. U posljednje vrijeme odnos prema kontinentalnom turizmu se mijenja pod utjecajem zbivanja na svjetskom turističkom tržištu. Naime turistički trendovi u svijetu sve više pokazuju promjenu ponašanja turista koji nastoje doživjeti što je više moguće različitih iskustava tijekom svog puta, tako se u posljednjem desetljeću pokazuju sve izraženiji znakovi zanimanja za tzv. "eko-turizam", "ruralni turizam", "seoski turizam", "obrazovni turizam" "avanturistički" i sl. Pitanja okoliša, održivog razvoja i različitosti ponude u cjelini, postali su izuzetno privlačni čimbenici u turizmu. Za Osječko-baranjsku županiju od izuzetne je važnosti razvitak turizma kao pokretačka snaga regionalnom gospodarskom razvitku.

2. NOSITELJI TURIZMA I TURISTIČKE ATRAKTIVNOSTI U OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI

Prostorni plan Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 01/02; u daljnjem tekstu: PPOBŽ) kao temeljni strateški dokument prostornog razvoja Županije utvrdio je da se turizam na području Županije mora razvijati na osnovu prirodnih i kulturnih bogatstava i raznolikosti te izdašnosti i ekološke očuvanosti prirodnih resursa. Kopački rit i druga zaštićena područja te područja termalnih izvora značajne su okosnice razvoja turizma.

U cilju aktiviranja ruralnog prostora i njegove autohtonosti potrebno je povezati turizam i poljoprivredu kroz ekološku proizvodnju zdrave hrane. Ovo povezivanje treba stvoriti specifičnu ponudu kroz koju mogu oživjeti ruralna područja i tradicijska graditeljska i etnološka baština. Prostorni plan Županije pruža strateški i prostorni okvir za razvoj turizma na području Županije, a njegove postavke dalje se razvijaju kroz izradu prostornih planova uređenja.

Nositelji turizma na području naše Županije su prije svega gradovi Osijek, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Belišće, Beli Manastir i Valpovo, te općine Bilje, Bizovac, Draž i Erdut koje se ističu određenim atrakcijama, ali i aktivnostima turističkih djelatnika i lokalne samouprave na tom području da navedene atraktivnosti valoriziraju i stave u funkciju turizma.

Park prirode "Kopački rit"

U jugoistočnom dijelu Baranje, nalazi se jedno od najznačajnijih prirodnih, poplavnih područja europskog značenja - Kopački rit. Ukupno poplavno područje zauzima površinu od 33.010 ha, od koje je kategorijom zaštite Park prirode zaštićeno 17.700 ha, a kategorijom Posebnog zoološkog rezervata obuhvaćeno je područje 7.000 ha (6.234,52 ha). O koliko značajnom prirodnom biotopu se radi potvrđuje i uvrštavanje u popis međunarodno značajnih močvara ("Ramsarsko područje").

Park prirode Kopački rit na ušću Drave u Dunav je najznačajnije, najvrednije i najatraktivnije prirodno zaštićeno područje cijele istočne Hrvatske. Područje Kopačkog rita zaštićeno je kao Ramsarski lokalitet, odnosno močvarno područje svjetskog značaja. Diljem Hrvatske i izvan nje Kopački rit je poznat po atraktivnim močvarnim krajolicima i izuzetnom bogatstvu životinjskog svijeta, osobito jelena i brojnih vrsta ptica.

Razmjerno slaba posjećenost Parka s obzirom na njegovu atraktivnost najviše je posljedica lokacije Parka izvan glavnih smjerova tranzitnih turističkih kretanja te još uvijek prisutna percepcija ovog područja kao bivše ratne zone. Nažalost, ova je percepcija dijelom i opravdana zbog miniranosti ovog prostora tijekom domovinskog rata, odnosno opasnosti od zaostalih mina. To je još uvijek vidljivo u prostoru i može značajno destimulirati potencijalne posjetitelje, posebice iz inozemstva.

Ipak, Kopački rit je uspio ponovno profunkcionirati kao prava turistička atrakcija, jer postoji prihvatni centar za posjetitelje, prodaju se ulaznice, a redovito funkcionira i organizirani obilazak Parka brodovima. Postavljanje "smeđe turističke signalizacije" pozitivno je utjecalo na broj posjetitelja Parka prirode.

Tablica 1. Kopački rit

godina	Broj posjetitelja
2007.	33.500
2008.	36.700
2009.	36.000
2010.	33.000
2011.	33.000

Izvor: Kopački rit

Budući turistički razvitak područja bit će moguće planirati na temelju adekvatne valorizacije prirodnih osobina temeljnog fenomena i u skladu s ograničenjima koja iz njih proizlaze. Svakako da će se turistički razvitak oslanjati na naselja na rubovima rezervata - Bilje, Kopačevo, Lug, Vardarac, koja bi se trebala u tom pravcu usmjeravati, razvijajući preduvjete (prvenstveno infrastrukturne).

Rubne zone Parka prirode "Kopački rit"

Rubne zone Kopačkog rita, na području Bilja, te rubnih naselja Kopačevo, Lug, Vardarac su buduća područja turističko-ugostiteljske ponude, kao i izletničko-rekreacijskih i športskih sadržaja. U tom smislu je i program povezivanja ovog prostora u mrežu europskih biciklističkih staza (od Beremenda-Mađarska-krunom dravskog nasipa prema Bilju, te dunavskim nasipom kroz Park prirode sve do Batine, te dalje nasipom do mađarske granice), kao i povezivanje ovog prostora na mikroplanu (Osijek-Bilje, do rekreacijskog centra CINOTA, te dalje dionicama Bilje-Kopačevo-Sakadaš-Podunavlje-Kozjak-Tikveš-Zlatna Greda-Zmajevac).

Planirane aktivnosti na razvoju ruralnog turizma, kroz smještaj u kućama tradicijskog graditeljstva i razvitak agroturizma i ekopoljoprivrede, uključivanje kulturno-povijesne i graditeljske baštine u turizam (dvorac u Bilju, dvorci u Tikvešu), etnografske radionice starih zanata, etnografska muzejska zbirka u Lugu i sličnon, obogatit će turističku ponudu kompletnog područja Baranje.

Bizovačke toplice

U okviru valorizacije termalnih izvora i razvoja zdravstvenog i rekreacijsko-izletničkog turizma razvile su se Bizovačke toplice, na izvorima slane termomineralne hiperterme, kojoj temperatura vode iznosi čak 96°C. To je jedina takva hiperterma u Europi. Stari kompleks Bizovačkih toplica s bazenima i smještajni kapacitet, te novi hotel Termia, imaju ukupno 300 smještajnih jedinica, a uz novoizgrađeni kompleks "Aquapolis", od 8 bazena, s različitim sadržajima i vodenim atrakcijama, predstavljaju lječilišni i turističko-rekreacijski kapacitet, koji će u budućoj turističkoj valorizaciji predstavljati značajnu osnovu za dalji razvoj, uključivo i razvoj kongresnog turizma.

Tablica 2. Bizovačke toplice

godina	Broj kupača
2007.	Cca 190.000
2008.	Cca 180.000
2009.	Cca 160.000
2010.	Cca 158.000
2011.	Cca 135.416

Izvor: Bizovačke toplice

U Bizovcu je tijekom 2011. godine bilo 135.416 kupača što je značajno smanjenje u odnosu na prethodne godine, a razlog je trajnog neulaganja vlasnika u kompleks Bizovačkih toplica, u noćenjima Općina Bizovac bilježi 9.317 dolazaka i 23.105 noćenja što je, također, pad za više od 6%.

Državna ergela lipicanaca Đakovo i Lipik - HCK

Jedan od simbola Đakova uz katedralu i manifestaciju "Đakovački vezovi" su i konji lipicanci, a đakovačka ergela lipicanaca jedna je od najstarijih ergela u Europi. Broji oko cca 164 grla. Đakovačka tradicija uzgoja konja može se doživjeti na dvije njene lokacije (Pastuharna i Ivandvor).

Na Ivandvoru, lokaciji udaljenoj oko cca 6 km od grada smješteno je matično stado s podmlatkom, a u Pastuharni koja se nalazi u gradu Đakovu vrši se obuka konja. Svim potencijalnim turistima pruža se mogućnost razgleda ovih lokacija uz pratnju stručnog vodiča, gdje iste zbog svog izuzetnog značaja predstavljaju posebnu atrakciju koja u domeni turizma posjeduje veliku ulogu.

Državna ergela lipicanaca 2006. obilježila je svoj veliki jubilej, 500 godina Ergele Đakovo (1506 - 2006.) i 200 godina uzgoja konja lipicanaca (1806 - 2006.). Godine 2006. osim svoje uzgojno-seleksijske zadaće, pokreće niz aktivnosti usmjerenih ka turističkom tržištu od kojih je najznačajnija izgradnja najveće zatvorene jahaonice u Hrvatskoj i sveukupno uređenje prostora Pastuharne i Ivandvora.

PASTUHARNA

Lokacija u Đakovu - gdje se planira radno-rekreacijsko turistička zona/Dvorana za konjičke sportove s pratećim sadržajima - jahaonica, koja će u svom sastavu imati nove prostore za smještaj konja, restoran, suvenirnicu, prodavaonicu konjičke opreme, prostorije za sastanke i stručne skupove uz tribune za oko 800 - 1000 gledatelja). Na ovoj atraktivnoj lokaciji nalazi se i hipodrom. Budući da je ishođena građevinska dozvola te ostala potrebna dokumentacija, započelo se sa izgradnjom planiranih objekata tijekom 2006.godine. Ukupna investicija Projekta je oko 20 miliona kuna. Završetak gradnje i planiranih aktivnosti predviđen je u krajem 2012. godine.

Turistički kompleks Ivandvor - područje je uz postojeću Ergelu lipicanaca koji je udaljen oko cca 6 km od centra grada. U netaknutom prirodnom okruženju smješteno je oko 110 konja (matično stado kobila s podmatkom) gdje se planira uređenje rekreacijsko - turističke zone.

Ulaganja u 2011. godini iznosila su oko 3.200.000,00 kuna i to za:

- kapitalne investicije (dovršetak jahaonice,šetnice za konje, uređenje Pastuharne i Ivandvora)
- nabavu nove opreme (orme za konje, sedla i ostali potrošni materijal za zaprežni sport)
- remont poljoprivredne mehanizacije.

ULAGANJA U 2011. GODINI

IVANDVOR:

- ured za djelatnike na Ivandvoru
- vodovod
- koralni Ivandvor
- zgrada za sijeno
- Izrada i postavljanje nadstrešnice za poljoprivredne strojeve
- Izgradnja sanitarnog čvora
- Uređenje interijera prostorije za radnike
- Izrada i postavljanje stolarije na prostoriju za radnike
- Uređenje štale matičnih kobila
- Izrada elektroinstalacija
- Radovi na izgradnji prilazne ceste
- Uređenje okoliša (drvored, staze, cvijeće itd.)
- Postavljane i izgradnja ambara za suvenirnicu.

PASTUHARNA

- Jahaonica VI faza
- Izgradnja šetnice za konje
- Uređenje kovačnice (nova krovna konstrukcija i fasada)
- Uređenje dvorišta
- Uređenje štala (krovne konstrukcije i fasade)
- Uređenje vanjskih terena za rad s konjima

S obzirom da je postavljena turistička smeđa signalizacija, vidljivi su pozitivni pomaci u odnosu na posjete Ergeli. Tijekom 2006. godine Ergelu lipicanaca Đakovo, posjetilo je oko cca 10.000 posjetitelja, a u 2011. broj posjetitelja se povećao na cca. 20.000 posjetitelja uključujući i individualne

posjete, te veliki broj odobrenih gratis posjeta učenika lokalnih školskih ustanova sa područja Đakovštine, za osobe s posebnim potrebama, branitelje, posjeti domaćih i stranih novinara i fotoreportera te uglednih VIP-gostiju).

PLANIRANE AKTIVNOSTI ZA 2012. GODINU

1. PASTUHARNA

- Jahaonica VII faza (planira se završetak svih radova na objektu jahaonice)
- Popravak boksova za konje (središnja štala)
- Sanitarni čvor za turiste - uređenje fasade
- Dječje igralište - ograda
- Objekt za zbrinjavanje stajskog otpada.

2. IVANDVOR

- Završetak seoskog domaćinstva (kuća, krušna peć, đeram, štagalj, čardak)
- Nadstrešnica za hranjenje konja
- Sadnja drvoreda i cvijeća
- Stroj za čišćenje štala
- Uređenje kanalske mreže
- Nabava dresurnog fijakera, orme i potrošnog materijala za zaprežni sport
- Linija za sakupljanje sijena.

Baranjsko vinogorje s vinskim podrumima u Zmajevcu

U Osječko-baranjskoj županiji postoji, uz Erdutsko, još jedno vrlo atraktivno vinogorje. Radi se o Baranjskom vinogorju u području oko Banske kose na sjeveru Baranje, koje se ovdje posebno ističe i stoga što već sada raspolaže određenim sadržajima koji su dijelom u turističkoj funkciji. Naime ovdje postoji i nekoliko uređenih vinskih podruma, izdubljenih u prapornim naslagama, zbog čega se ističu atraktivnim izgledom koji je poznat i izvan granica Hrvatske. Za sada se veći broj uređenih podruma odnosi samo na jednu lokaciju unutar mjesta Zmajevac između Kneževih Vinograda i Batine na južnoj strani Banske kose, iako sličnih podruma ima i u drugim dijelovima vinogorja i na južnoj i sjevernoj strani.

Izletničko i ribolovno područje Zeleni otok - Batina

Izletničko-vikend i ribolovno područje Zeleni otok - Batina, na Dunavu, gdje uz postojeće vikendice, te ugostiteljske i rekreacijske sadržaje, treba uz obnovu postojećih sadržaja, kvalitetnim dopunama športsko-rekreacijskih sadržaja i kulturno-povijesnih sadržaja (spomenik i spomen-područje Batinske bitke), povratiti značaj izletničkog, ali i tranzitnog punkta, kroz mogućnost razvijanja riječnog turističkog prometa Dunavom.

Športsko-rekreacijski centar Kneževi Vinogradi

Športsko-rekreacijski centar Kneževi Vinogradi uz postojeće športsko-rekreacijske objekte i sadržaje (bazeni i športski tereni), ugostiteljske (restorani) planira i ostale prateće sadržaje (tenis igrališta, boćalište, trim staze, prostor za jahanje, uređenje ribnjaka). Tijekom 2013. godine planira se početak izgradnje hotela, u blizini restorana "Panon", sa svim popratnim sadržajima.

U 2007. godini tijekom sezone (lipanj, srpanj, kolovoz), bazene je posjetilo 18.728 kupača, a sezonskih ulaznica prodano je 129., u 2008. godini odraslih kupača 16.742, djece 6.559, prodano sezonskih karata 20 za odrasle, 96 za djecu, u 2009. godini odraslih kupača je bilo 15.806, djece 6.843, prodano sezonskih karata 13, a za djecu 61, a u 2010. prodano je 14518 ulaznica, za odrasle te 6965 za djecu, u 2011. prodano 67 sezonskih karata, dnevne za odrasle prodano 15943, a za djecu 7202.

Erdutsko vinogorje i kula u Erdutu s Vidikovcem

Erdutsko vinogorje jedno je od najatraktivnijih u Slavoniji, jer mu posebnost izgleda daje pružanje velike rijeke Dunava u njegovom podnožju sa čuvenim lesnim naslagama i strmim padinama. Stoga ovaj prostor ima status zaštićenog krajolika, a najbolji dokaz vrijednosti njegovog slikovitog izgleda su brojne kuće za odmor uz županijsku cestu Aljmaš - Erdut iznad Dunava. Štoviše, upravo se ova lokacija u cijeloj Slavoniji smatra najatraktivnijom za posjedovanje kuće za odmor, tako da se vrijednosti nekih kuća s odvojenim pristupom i pogledom na Dunav i okolne šume mogu uspoređivati s kućama za odmor na najekskluzivnijim lokacijama na Jadranu.

Ove činjenice su osobito važne stoga što u Erdutu postoji vinarija u sklopu nekadašnje kurije Adamović-Cseh, poznata po hrastovoj bačvi kapaciteta 75.000 litara, uvrštenoj u Guinnessovu knjigu rekorda. No, za sada se radi o zatvorenom objektu koji nije namijenjen turistima. Tako je zapravo jedino mjesto s kojeg se pruža pogled na Dunav stara srednjovjekovna kula u Erdutu, koja stoga i figurira kao ključna točka zanimljiva za turističko posjećivanje.

Potez Aljmaš - Erdut - Dalj

Izletničko i ribolovno-rekreacijsko područje od ušća Drave u Dunav, potez Aljmaš-Erdut-Dalj, kojemu je potrebno obnovom kapaciteta od prije Domovinskog rata vratiti značenje izletničkog i ribolovnog područja. Razvijanjem i aktiviranjem vinorodnih područja toga kraja, kroz otvaranje tzv. vinskih cesta, treba razvijati ovu specifičnost ruralnog turizma.

Đakovačko vinogorje

Počeci vinarske i vinogradarske tradicije Biskupije Đakovačke i Srijemske sežu u predtursko doba, a nakon oslobođanja od Turaka osobito obnavljaju biskup Petar Bakić sadnjom vinograda u Trnavi, proširuje ih biskup Josip Čolnić. Biskup Anto Mandić osniva vinograde u Mandićevcu, na obroncima Krndije, a biskup Josip Juraj Strossmayer gradi podrum u Trnavi i Mandićevcu. Biskupija Đakovačka i srijemska najjači je proizvođač traminca na ovom području, koji čini 60% njihova sortimenta. Ostalih 40% zauzima proizvodnja vrhunске trnavačke graševine, te vrhunski trnavački chardonnay. U vrhunskom trnavačkom tramincu uživaju i ljubitelji vina izvan naših granica. Podrumi Biskupije također su poznati i po arhivskim vinima, čime dokazuju postojanje izvanrednih berbi, što je plod svesrdnog ulaganja, znanja i ljubavi u konačan također i vrhunski pakiran proizvod.

Feričanačko vinogorje

Najviše utjecaja na razvoj feričanačkog vinogradarstva imali su Cisterciti i fratri iz Našica. Nakon izгона Turaka doseljenici su prihvatili kulturu uzgoja vinove loze i proizvodnje vina tako da je već 1850. godine u Feričancima izgrađen podrum kapaciteta 1.000 hl. Danas u okviru koncerna "Našicecement" pod imenom "Feravino" na tržište se plasiraju: vrhunsko vino rajnski rizling i kvalitetno vino graševina, pinot bijeli i poznata feričanačka frankovka.

Rekreacijsko područje "Drava"

Rekreacijsko područje "Drava" kontinuirani je pojas na lijevoj i desnoj obali Drave, od ušća rijeke Karašice, do zimske luke u Osijeku. Ovo područje pripada administrativno područjima tri jedinice lokalne samouprave (Gradu Osijeku, Općinama Petrijevci i Darda).

S obzirom da Drava svojim prirodnim obilježjima (slikovitim, šumom obraslim obalama, pješčanim plažama i sprudovima, bogatstva ribom) predstavlja prirodni rekreacijski potencijal za područja kroz koja prolazi, tako su na ovim prostorima već izgrađeni pojedini športski i rekreacijski lokaliteti (kuće za odmor na ušću Karašice, kupalište Pampas, Konjički klub s hipodromom i strelište "Pampas", Eko-staza), koji su zbog administrativne podijeljenosti ostali međusobno nepovezani. Zbog toga je i predloženo definiranje ovog prostora kao jedinstvenog rekreacijskog područja.

Ribnjak kod Donjeg Miholjca i ornitološki rezervat "Podpanj"

Područje velikog Ribnjaka kod Donjeg Miholjca, te područja "Podpanj" (zaštićenog ornitološkog rezervata), kojeg čine dvije bare, smješteno je na zapadnom završetku ribnjaka Donji Miholjac. Ukupna površina Podpanja s okolnim terenom iznosi 65,5 ha. Ovo područje, zajedno s ribnjacima predstavlja vrlo važan močvarni lokalitet i prvu značajniju postaju za ptice selice, nakon mađarske ravnice. O međunarodnom značaju ovog prostora govori i uvrštavanje područja Podpanj na listu Ornitološki značajnih područja u Europi.

Jezero Borovik

Izuzme li se Kopačevsko jezero u Parku prirode Kopački rit u vrijeme najviših voda, jezero Borovik zapadno od Đakova sa 2,5 četvornih kilometara površine najveće je jezero u Županiji. Kako se i Kopačevsko jezero i većina drugih ujezerenih površina odnose pretežito na močvarna područja i ribnjake, ovo je ujedno i jedino "pravo" jezero u Županiji. Iako je umjetnog porijekla kao i znatno manja jezera Jošava kod Đakova i Lapovac kod Našica, ima mnogo atraktivniji izgled zbog izrazito šumovitog okoliša i smještaja u brežuljkastom okruženju na istočnim obroncima Krndije. Uostalom, njegovo veće turističko značenje vidljivo je i iz postojanja manjeg privatnog kampirališta uz jezero te privremenog ugostiteljskog objekta. Jezero je locirano izvan glavnih prometnih putova u najslabije naseljenom dijelu Županije, što umanjuje mogućnosti njegovog jačeg izletničkog korištenja, ali mu daje ugođaj očuvane prirode i mira.

Turističko-rekreacijski kompleks jezera Borovik bi se razvijao etapno, na površini od 573 ha. Jezero bi, osim, kao vodoprivredni objekt, imao i druge namjene, te mogućnosti za razvitak športova na vodi (skijanja, veslanja, jedrenja), što se namjerava i izgradnjom jaht centra, te marina, bazena, golf igrališta i tenis igrališta u okolini, kao i uređenjem okolnih terena za skijanje.

Jezero Lapovac II kod Našica

Športsko-rekreacijski centar jezero Lapovac II - Našice osim osnovne namjene jezera, kao vodoprivrednog objekta, koristio i za veslačke regate, kupanje i ribolov uz izgradnju ugostiteljsko-smještajnih kapaciteta (motel, restoran, planinarski dom, ribički klub, vidikovac), športskih sadržaja (tenis tereni, mali nogomet, rukomet, odbojka na pijesku) kao i uređenje plaže, sunčališta i ribičke staze.

Našička geološka staza

Našička geološka staza nije dovoljno uređena i afirmirana turistička lokacija u našoj Županiji, ali je ovdje iznimno istaknuta s obzirom da nudi izrazito specifičnu vrstu sadržaja koja odudara od ostale ponude Županije pa i Hrvatske u cjelini. Naime radi se o poučnoj stazi koja za temu ima geologiju te o poduhvatu koji afirmira uglavnom marginalizirani gorski dio Županije. Preko ove staze posredno se ostvaruje i participacija u turističkom korištenju parka prirode Papuk u Virovitičko-podravskoj i Požeško-slavonskoj županiji, čije se istočne granice pružaju sasvim blizu Osječko-baranjske županije. Za sada staza u prirodi nije dovoljno uređena, ali postoji vodič stazom s detaljnim opisom.

Osječka Tvrđa i Muzej Slavonije

Stara povijesna urbana jezgra Osijeka "Tvrđa" je jedna od najbolje očuvanih gradskih jezgri u unutrašnjosti Hrvatske. Unutar donedavno zapuštenog prostora jezgre, jasno omeđenog impozantnim zidinama, nalazi se i više pojedinačnih vrijednih objekata te Muzej Slavonije kao najveći u Istočnoj Hrvatskoj. Zgrada Muzeja sagrađena je prema sačuvanim dokumentima 1702. i to je jedna od najstarijih očuvanih zgrada u Tvrđi u baroknom slogu za potrebe tadašnjega gradskog magistrata. Tu je i zgrada gradske straže iz 1709. koja je prema središnjem tvrđavskom trgu okrenuta s nizom arkada i prepoznatljivim tornjem Unutar Tvrđe smješten je najveći dio Osječkog Sveučilišta, zgrada golemih

dimenzija s atlasima na visokom ulaznom portalu. U Tvrđi su i deseci drugih svjetovnih spomenika, od kojih se osobito ističu plemićke i druge kuće, niz vojarni s otvorenim nizovima arkada i slično. Uz to ovaj prostor ističe se i brojnim ugostiteljsko-turističkim sadržajima.

Spomenik s Vidikovcem u Batini

Valja naglasiti da je osnova njegove privlačnosti dvojaka, s jedne strane privlačnu snagu ima sam spomenik poznatog hrvatskog kipara Augusta Augustinčića kao arhitektonsko djelo socrealističke arhitekture i spomenik jednom posebnom kontekstu oslobođanja naše zemlje od fašizma, a s druge strane privlači lokacija spomenika na jednom od najatraktivnijih vidikovaca Hrvatske. Kao vidikovac ovaj je lokalitet privlačan svakom putniku namjerniku, dok je kao spomenik usprkos svoje jedinstvenosti izrazito privlačan samo manjem dijelu potencijalnih turista.

Kiparska kolonija Ernestinovo

Općinsko središte Ernestinovo južno od Osijeka poznato je po koloniji kipara naivaca, koji svoje radove izlažu na otvorenom, a povremeno i u okviru galerijskog prostora. Kolonija je tijekom rata izbjegla u progonstvo, ali se vratila i ponovno djeluje te tako predstavlja jedinstvenu atrakciju koja obogaćuje turističku ponudu Županije.

Dvorac Pejačević u Našicama

Dvorac Pejačević u središtu Našica jedan je od najljepših i najočuvanijih dvoraca ne samo u Slavoniji, nego i u cijeloj Hrvatskoj. Ovaj klasicistički dvorac građen početkom 19. stoljeća smješten je u lijepo uređenom parku, gdje se nalazi još jedan manji prizemni dvorac, te kapelica obitelji Pejačević. Dodamo li tome činjenicu da se u dvorcu nalazi i lijepo uređeni muzej s posebnim sobama posvećenim slavnim osobama iz Našica Dori Pejačević i Izidoru Kršnjavom, jasno je da se radi o vrlo privlačnoj i uređenoj atrakciji. Kako se neposredno uz dvorac i park nalazi glavni našički trg s parkiralištem, te hotel i niz ugostiteljskih sadržaja, jasno je da ovaj lokalitet već sada ima izuzetnu turističku vrijednost.

Dvorac Pejačević ujedno predstavlja i centralnu točku Našica, u kojima se nalazi još jedna atrakcija višeg reda, Franjevački samostan sa crkvom Svetoga Antuna Padovanskog, a u bližoj okolici još dvije, templarska crkva Svetog Martina i Našička geološka staza. Dodamo li tome i lokalne atrakcije koje ulaze u sustav turističke ponude na razini Našica, kao grob Dore Pejačević, privatni zoološki vrt i jezero Lapovac. Sve ovo ukazuje da na području Našica postoji vrlo jaka koncentracija turistički zanimljivih lokaliteta.

Dvorac Hillebrand-Mailath u Donjem Miholjcu

U Donjem Miholjcu, gradu smještenom gotovo na obali Drave, kontinuitet naseljenosti traje od davnina. U gradu su dva plemićka dvorca. Oveću plemićku građevinu tzv. stariji miholjački dvorac, koji se prednjom fasadom proteže uz središte Donjega Miholjca, izgradila je 1818. barunica Marija Ana udovica baruna Josipa Ignaca Hillebrand von Prandaua (rođena Pejačević). Kasnobarokni prizemni dvorac završava kružnom dekorativnom kulom na jugoistočnom uglu dvorca koja je od njega odmaknuta i s njime povezana terasom. Uličnom pročelju ritam daje niz od 19 jednakih prozora s neupadljivim kasnobaroknim ukrasima, a dvorišnom pročelju niz boltano zatvorenih prozora.

Druga miholjačka ljepotica je noviji historicističko-neoromantičarski dvorac grofovske obitelji Mailáth s prekrasnim perivojem engleskoga tipa koji stvara sliku dvorca u duhu engleskoga stila tipa Tudor. Građen je od 1903. do 1914. i jedan je od najmlađih, ali i najljepših i najromantičnijih dvoraca u Slavoniji. Naime, veći broj tornjica i dimnjaka te polukružnih i drugih rizalita, terase obrubljene željeznim stupastim ogradama, kule na uglovima - sve to daje dvorcu romantični izgled rijetko viđen u ravnoj Slavoniji. (Obitelj Mailáth je 1885. dobila Donji Miholjac ženidbenom vezom s obitelji Prandau).

U Donjem Miholjcu riječ je o dva dvorca, kompleks Prandau-Mailath. Dvorac Prandau izgrađen je 1818.g. u kasno-baroknom stilu i uz tu godinu veže se i nastanak perivoja, a dvorac Mailath od 1903 - 1906. u engleskom stilu Tudor u duhu lovačkog dvorca. U dvorcu Prandau nalazi se Porezna uprava, matični ured i uredi državne uprave, a u dvorcu Mailath, gradska uprava, uredi županijske i državne uprave te prekršajni sud i točno je da nisu u funkciji turizma.

Dvorac Hilleprand-Mailath smješten u samom središtu Donjeg Miholjca i okružen lijepo uređenim parkom je vanjskim izgledom vjerojatno najatraktivniji u Županiji, a spada i u najbolje očuvane dvorce u Hrvatskoj. Jedan od glavnih razloga za to je i razmjerna mladost ovog dvorca, izgrađenog početkom 20. stoljeća, zbog čega on ipak ima manji povijesni značaj ne samo od našičkog, nego i od turistički još slabije valoriziranog valpovačkog dvorca. Unatoč tomu unutrašnjost dvorca Hilleprand-Mailath bolje je prilagođena uvjetima suvremenog čovjeka nego kod starijih dvoraca, pa su u njemu smješteni uredi gradske uprave Donjeg Miholjca. Za razliku od dvorca Pejačević dvorac trenutno nema turističku funkciju.

Dvorac princa Eugena Savojskog u Bilju

Slično prethodno opisanom dvorcu Hilleprand-Mailath, i dvorac princa Eugena Savojskog u Bilju smješten je u središtu mjesta Bilje, okružen je lijepo uređenim parkom, a ističe se i atraktivnim vanjskim izgledom te dostupnošću i unutarnjeg dijela za turističko posjećivanje. U susjedstvu s jednim od najvećih europskih močvarnih ptičjih rezervata uz Dunav - Kopačkim ritom, najveću pozornost privlači vrijedno spomeničko zdanje barokni dvorac s velikim perivojem koji je dao podignuti princ Eugen Savojski između 1705. i 1712. godine. Ovaj dvorac ima i veću povijesnu vrijednost, kako zbog vremena izgradnje početkom 18. stoljeća, tako i zbog važnosti njegovog prvog vlasnika, čuvenog vojskovođe Eugena Savojskog.

Glavni, reprezentativni, dio dvorca je jednokatan s masivnim tornjem u središnjem dijelu, ukrašen pilastrima i profiliranim vijencima. Pobočna krila jednostavno su obrađena s pravilnim nizovima prozora. Na dvorišnom pročelju iznad ulazne bolte očuvan je polikromirani grb obitelji Savojski. Otkop oko dvorca podsjeća na srednjovjekovni način obrane. Središnja glavna zgrada okrenuta je prema mostu. Dvorac je bio sjedište golemoga Beljskog vlastelinstva sve do 1827. kada je uprava prenesena u Kneževo. Cjelokupni kompleks dvorca nadopunjuje romantični i njegovani prostrani perivoj.

I svrha korištenja unutrašnjosti dvorca je "bliža" turizmu, jer se u njemu nalazi dio Uprave "Hrvatskih šuma", dom zdravlja i još neke javne službe.

Krajem 2006. godine, Županija je s obzirom na saznanja da se navedeni dvorac planira prodati u 2007. godini, uputila dopis "Hrvatskim šumama" d.o.o., sa prijedlogom za kupnju dvorca princa Eugena Savojskog. U proračunu Osječko-baranjske županije osigurana su sredstva za kupnju navedenog dvorca. U ovom trenutku stanje je slijedeće, "Hrvatske šume" d.o.o. traže adekvatan prostor u koji bi se preselili iz dvorca.

S obzirom da Županija ulaže velike napore u razvoj ruralnog turizma, sadržaji koji su osmišljeni za dvorac, upotpunili bi turističku ponudu na ovoj destinaciji.

Dvorac Prandau-Normann u Valpovu

Valpovo, grad na Karašici, zapravo je grad muzej. Razvilo se iz srednjovjekovnog utvrđenog grada Walpo koji se spominje već u prvoj polovici 15. stoljeća. Kao rijetko koja srednjovjekovna utvrda u Hrvatskoj, uspjela se sačuvati sve do danas, i to zato jer ju Turci Osmanlije prilikom napuštanja (1687.) nisu srušili. U 18. stoljeću nekadašnju su utvrdu grofovi obitelji Hilleprand von Prandau pretvorili u dvorac s tornjem na pročelju, a oko njega uredili prostran perivoj. Sjeverni dio perivoja (oko samog dvorca) uređen je po uzoru na engleske pejzažne perivoje. Južni dio perivoja čini autohtona šuma u kojoj prevladavaju hrast i lipa. Dvorac, u kojem se danas nalazi Gradski muzej, jedan je od najznačajnijih spomenika svjetovne arhitekture sjeverne Hrvatske.

Dvorac Prandau-Normann u Valpovu je sličan dvorcima u Našicama, Donjem Miholjcu i Bilju dobro očuvan, atraktivnog izgleda, a također je i okružen lijepo uređenim parkom. Štoviše, po povijesnom značaju i monumentalnosti on i nadmašuje ova tri dvorca, čemu doprinose i razmjerno dobro očuvane zidine i opkopi oko dvorca, te gotička kapela i obrambena kula.

Sakralni objekti

Sakralni objekti koje je moguće turistički vrednovati su: crkve, samostani, svetišta, groblja i drugo.

Sakralna baština naše zemlje u cjelini, a tako i Osječko-baranjske županije ima nesumnjivo veliku kulturnu vrijednost, zbog čega se u popisima vrijednih turističkih resursa redovito navode brojne crkve kao potencijalne turističke atrakcije. treba istodobno voditi računa da su osim u slučajevima kad se radi o vrhunskim atrakcijama kao što je Đakovačka katedrala, crkve kao turistički objekti razmjerno slabo posjećene i ne ostvaruju skoro nikakve izravne turističke prihode. Povrh toga, vrlo mali broj crkava može se smatrati turističkim atrakcijama neovisno o njihovoj stvarnoj vrijednosti, jer uz njih najčešće nema nikakve informacije dostupne svim posjetiteljima čak ni o imenu crkve, vremenu nastanka crkve, značaju pojedinih umjetničkih djela u njoj itd. Jedini pozitivan pomak je običaj osvjetljavanja glavnih crkvi, što je prisutno u najvećem dijelu Županije.

Svetište Gospe od utočišta u Aljmašu

Aljmaš je dijecezanska župa i jedno od najznačajnijih marijanskih prošteništa istočne Hrvatske. U župnoj crkvi Pohoda Marijina nalazi se svetište čudotvornog kipa Gospe od Utočišta, što su ga 1704. tamo prenijeli osječki isusovci. Tijekom domovinskog rata, razorena je aljmaška crkva, a zatim svi prognanički domovi. Na mjestu stare crkve, 2001. godine započela je gradnja nove, četvrte crkve u tri stoljeća Aljmaškog svetišta.

U crkvenom svetištu postavljena je oltarna pala - "Marijanski triptih" u tehnici vitraja, rad akademskog slikara Vladimira Meglića. Motivi pale su: Navještenje, Pohod Marije Elizabeti i Isusovo rođenje. Postavljen je posebno projektirani sakristijski namještaj, liturgijska sjedišta u svetištu i klupe u crkvenoj lađi, sve rađeno u hrastovini. Nova crkva je ukrašena trima mozaicima, koji su rad akademskog slikara Vladimira Meglića iz Zagreba. Prvi motiv je Mala Gospa. Likove Marijine majke Ane i Marije kao djevojčice, okružuje i upotpunjuje niz raznolikih i znakovitih simbola. Tema drugog mozaika je Marijino Uznesenje (Velika Gospa). Veličanstveni događaj stavljen je u prepoznatljivi aljmaški hodočasnički okoliš. Treći mozaik ornamentima i blistavim arkandelima, Gabrielom i Mihaelom, ukrašuje zidnu nišu u kojoj je trajno izložen zavjetni kip aljmaške Gospe.

Dijecezanski biskup mons. Marin Srakić posvetio je novu župnu i hodočasničku crkvu 1. kolovoza 2004. godine.

Na brdu "Kalvarija", 2006. godine, izgrađena je staza Križnog puta duga 480 m. popločena betonskim kockama. Postavljeno 14. velikih hrastovih križeva. Postavljeno 14. mramornih ploča s prigodnim tekstom uz svaku postaju. Uz stazu postavljena rasvjeta i odvodnja. Nabavljene klupe i korpe za smeće, te zasađeno 800 sadnica ukrasnog grmlja. Blagoslov novoizgrađene staze Križnog puta obavljen je 01. kolovoza 2006, a u prvoj polovici 2007. godine, dovršena izgradnja 2. i 3. faze aljmaškog svetišta. Izgrađen je tzv. "Hodočasnički plato", brojne ispovjedaonice, prostor za hodočasnike, kapelica, dvorana, suvenirnica te sanitarni čvor. Uređen je sav okoliš oko svetišta, popločen, zasađeno ukrasno grmlje i cvijeće. Svetište je u potpunosti izgrađeno na radost štovatelja Gospe Aljmaške.

Svetište Gospe od Utočišta u Aljmašu predstavlja najznačajnije hodočasničko središte cijele Istočne Hrvatske. Aljmaš spada u dobro opremljene turističke lokalitete u Županiji s više ugostiteljskih objekata, opremljenim parkiralištima, a postoje i određeni interpretacijski sadržaji vezani uz svetište. Aljmaš je mjesto koje nudi i druge atraktivne turističke sadržaje u samom mjestu i njegovoj bližoj okolini. Pritom se misli u prvom redu na obalu Dunava na jednoj od najpristupačnijih lokacija u Županiji i u blizini Parka prirode Kopački rit, ali i na obližnje Erdutsko vinogorje i samo mjesto Erdut.

Razvoj vjerskog turizma, kroz tradicionalno godišnje hodočašće u Aljmaš, još je jedna u nizu specifičnosti ovog turističkog potencijala. Svetište u Aljmašu tijekom 2011. godine posjetilo je oko 200.000 posjetitelja

Crkva Svetog Petra i Pavla u Osijeku (Konkatedrala)

U samom središtu Gornjega grada dominira župna crkva sv. Petra i Pavla (konkatedrala) izvana građena od fasadne opeke. Građena je od 1894. do 1898. potporom tadašnjega bosansko-đakovačkog i srijemskog biskupa Josipa Jurja Strossmayera. Odasvud uočljiv zvonik diže se uvis 90 metara. Podijeljen je u četiri galerije. Od inventara osobito su vrijedne freske Mirka Račkoga.

Crkva Svetog Petra i Pavla (konkatedrala) u Osijeku najznačajniji je sakralni objekt u Županiji nakon Đakovačke katedrale, a zbog impozantne visine predstavlja i ključnu referentnu točku grada Osijeka smještenog u izrazito ravničarskom krajoliku. Radi se o stalno otvorenoj crkvi, koja se u graditeljskom smislu izdvaja atraktivnim vanjskim izgledom, kao i bogatim unutarnjim uređenjem. Ovom župnom crkvom središnji Trg Ante Starčevića i Osijek dobili su svoj prepoznatljiv simbol - vertikalnu krunu grada.

Katedrala Svetog Petra i Pavla u Đakovu i Strossmayerov muzej

Iako Đakovo nije županijsko središte i veličinom je tek šesti grad Istočne Hrvatske, upravo je ono sjedište crkvene vlasti u Slavoniji, a znatan dio hrvatske povijesti iz njega se upravljalo i katoličkom crkvom u Bosni. Stoga se upravo u Đakovu nalazi najimpozantniji i najvažniji sakralni objekt u našoj Županiji i cijeloj Slavoniji i Baranji, Đakovačka katedrala Svetog Petra, sa dva zvonika (visokih 84 m) koju je podigao bosansko-đakovački i srijemski biskup Josip Juraj Strossmayer. Građena je u razdoblju od 1866. do 1882. godine po nacrtima bečkih arhitekata Karla Roesnera i Fridricha von Schmidta. U kripti katedrale je grobnica biskupa Strossmayera s reljefom - rad kipara Rudolfa Valdeca.

Neposredno uz katedralu smješten je i muzej posvećen čovjeku najzaslužnijem za njenu izgradnju i jednoj od najvećih povijesnih ličnosti Hrvatske, biskupu Josipu Jurju Strossmayeru, što dodatno uvećava važnost ovog lokaliteta. Zbog navedenih elemenata Đakovačka katedrala Svetog Petra i Pavla svojim značajem znatno nadmašuje veličinu Đakova kao grada.

Crkva Svih Svetih u Đakovu

Crkva Svih Svetih u Đakovu ima osobitu važnost kao jedan od rijetkih spomenika na iz razdoblja turske vlasti u Slavoniji pa i Hrvatskoj. Naime, na mjestu ove crkve stajala je Hadži pašina džamija, koja nije kao većina drugih spomenika iz tog razdoblja posve uništena, već je samo pretvorena u crkvu. Stoga se u njoj unutrašnjosti jasno vide osmanlijski ornamenti, što ovoj crkvi daje osobit značaj u širim razmjerima, i posebno zanimljiv za turiste. Stoga ovu crkvicu treba promatrati kao posebnu atrakciju, a ne samo kao dio urbane jezgre Đakova, tim više što se iz njenog vanjskog izgleda da naslutiti zanimljivost njene unutrašnjosti.

Franjevački samostan sa crkvom Svetog Antuna Padovanskog u Našicama

Franjevački samostan u središtu Našica u sklopu kojega se nalazi crkva Svetoga Antuna Padovanskog spada među najznačajnije samostanske komplekse u Slavoniji, a i sama crkva je po raskošnom unutarnjem uređenju jedna od najzanimljivijih na istoku Hrvatske.

Templarska crkvice Svetog Martina u Martinu kod Našica

Romanička crkvice Svetog Martina u Martinu kod Našica jedan je od rijetkih očuvanih sakralnih objekata templarskog reda u cijeloj Hrvatskoj, a s obzirom na porijeklo iz 13. stoljeća i jedna od najstarijih u Slavoniji. Već i ta činjenica je dovoljna za njeno uvažavanje kao osobite turističke atrakcije, budući da su izuzetno rijetke crkve u panonskoj Hrvatskoj koje su ostale čitave nakon perioda turske vlasti.

Crkva Svetog Petra i Pavla u Topolju

Baranji se osim dvorca u Bilju nalazi još jedna važna ostavština princa Eugena Savojskog, a to je crkva Svetog Petra i Pavla u Topolju u Baranji, nedaleko Batine i graničnog prijelaza Duboševica. Kao i dvorac u Bilju i ovaj je objekt izgrađen početkom 18. stoljeća i u spomen veličanstvene pobjede nad Turcima Radi se o crkvi jedinstvenog tlocrta i unutarnjeg svoda koja se smatra najvrednijim sakralnim spomenikom u Baranji.

Osim ranije navedenih sakralnih objekata ovdje treba istaknuti i Crkvu Svetog Mihovila u Donjem Miholjcu, Svetog Petra i Pavla u Marijancima, Začeca Marijina u Valpovu, Svetog Mateja u Bizovcu, Svih Svetih u Donjoj Motičini, Svetog Duha u Feričancima, Svetog Petra i Pavla u Koški, Svetog Trojstva u Čepinu, Svetog Ladislava u Laslovu, Svetog Jakova u Gorjanima, Svetog Martina i Svetog Mihajla u Belom Manastiru, Uzašašća Svetog Križa u Petlovcu, Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije u Bilju, Svetog Ivana Krstitelja i Svetog Mihajla u Dardi, kalvinističku crkvu u Lugu, crkvu Našašća Svetog Križa u Zmajevcu, Svetog Mihovila u Kneževim Vinogradima, te svakako osim crkve Svetog Petra i Pavla i crkve Svetog Jakova i Svetog Roka u Gornjem gradu i Presvetog imena Marijinog u Donjem Gradu kao najznačajnijim sakralnim objektima u Osijeku izvan tvrđe, kao i manje poznate crkve Svetog Đurđa u Podravskim Podgajcima, Svetog Roka u Valpovu, Svetog Ivana u Koprivni, Svetog Dimitrija u Dalju, Svetog Nikolaja u Bijelom Brdu, Svetog Petra i Pavla u Dopsinu, Uznesenja Blažene djevice Marije u Dragotinu, Svete Ane u Podolju i Uznesenja Blažene Djevice Marije u Duboševici, kao i karmelićanski samostan kod Levanjske Varoši, te župne crkve u preostalim općinskim središtima Županije i važnijim naseljima kao što su Tenja, Piškorevci, Budimci, Jelisavac, Seona, te drugi sakralni objekti u gradovima i turistički važnijim mjestima.

Kao što vidimo Osječko-baranjska županija obiluje sakralnim objektima, međutim činjenica je da su mnogi od njih u ruševnom i zapuštenom stanju, te je potrebno uložiti značajna sredstva u obnovu i uređenje istih.

Mons. Gašparović član je Međunarodne biskupske konferencije svetog Ćirila i Metoda i ne pripada Hrvatskoj biskupskoj konferenciji. Uspostavio je i Đakovačko-osječku crkvenu pokrajinu te uzdigao Biskupiju đakovačko-osječku na metropolitansko sjedište, dokidajući naslov bosanska, a dodavši joj osječka, jer je Osijek najveće središte Slavonije; dodijelio joj kao sufraganske biskupije Srijemsku i Požešku biskupiju, koje su do sada pripadale Hrvatsko - slavonskoj crkvenoj pokrajini.

Jedna od najznačajnijih promjena je da je ustanovljena Đakovačko-osječka nadbiskupija, biskup Marin Srakić imenovan je prvim đakovačko-osječkim nadbiskupom i metropolitom. Svečana proslava nove crkvene pokrajine u Katoličkoj crkvi u Hrvata - Đakovačko-osječke crkvene pokrajine, odnosno Đakovačko-osječke nadbiskupije koju je proglasio papa Benedikt XVI. - održana je 4. listopada u Đakovu.

Dosadašnja Đakovačka i srijemska biskupija nastala je sjedinjenjem stare Bosanske i Srijemske biskupije bulom pape Klementa XIV. 1773. Nazvana je Bosansko-srijemska biskupija sa sjedištem u Đakovu, a dosadašnji naziv potječe od 1963. Prvi biskup tako sjedinjene biskupije bio je Matej Franjo Krtica iz Rijeke. Papa Pio VI. pripojio je 1788. biskupiji Osijek i Petrovaradin, a od 1870. pripojena joj je 21 župa iz Pečuške biskupije i 10 župa oko Broda i Zagrebačke biskupije. Područje sjeverne Slavonije i Baranje stavljeno je 1923. pod upravu đakovačkog biskupa, a 1968. posve je pripojeno biskupiji. Godine 1806. osnovano je bogoslovno sjemenište u Đakovu, a 1882. dovršena je nov Godine 1806. osnovano je bogoslovno sjemenište u Đakovu, a 1882. dovršena je nova katedrala koju je sagradio najpoznatiji đakovački biskup J. J. Strossmayer, koji je bio biskup od 1850. do smrti 1905. Danas biskupija ima oko 500.000 vjernika.

3. OBLICI TURIZMA U NAŠOJ ŽUPANIJI KAO VAŽNI INTEGRALNI DIJELOVI RURALNOG RAZVITKA ŽUPANIJE

Turistički trendovi u svijetu sve više pokazuju promjenu ponašanja turista koji nastoje doživjeti što je više moguće različitih iskustava tijekom svog putovanja. Za ovaj oblik potražnje odgovara koncept ruralnog turizma koji integrira kulturni, seoski, eko, športski, lovni, lječilišni, avanturistički, znanstveni, vjerski, sakralni, tematski (obrazovanje) i etno turizam, kongresni, tranzitni i drugi selektivni oblici turizma.

U našoj Županiji postoje sve pretpostavke za sustavni razvitak ruralnog turizma, a što je značajan pokretač ekonomskom razvitku.

Ekoturizam ima mogućnosti da bude važno sredstvo održivog razvoja, a što potvrđuje i njegova definicija "Ekoturizam je odgovorno putovanje u području prirode, kojim se čuva životna sredina i održava blagostanje lokalnog stanovništva".

Za nas je posebno značajan razvitak *seoskog turizma* koji ima velike mogućnosti samozapošljavanja, odnosno obiteljskog poduzetništva putem koga se otvaraju značajne mogućnosti plasmana poljoprivrednih proizvoda obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva, a što je i trend u svijetu, obzirom da je kvaliteta ovih proizvoda daleko iznad industrijski proizvedene hrane (zdrava hrana). Prodaja hrane u obiteljskim gospodarstvima regulirana je Pravilnikom o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu ("Narodne novine" broj 22/96.).

Turističko tržište je dinamično i izrazito okrenuto suvremenim trendovima. Turist želi upoznati i iskusiti svjetove koji se jasno razlikuju od njegovog svakodnevnog okruženja, a za goste iz urbanih sredina ovaj kontinentalni dio Hrvatske, područje naše Županije, predstavlja pravo otkriće. Suvremeni trendovi prepoznaju se u vidovima turizma kao što su: ekoturizam, izletnički turizam, kulturni turizam, tematski turizam, avanturistički turizam, te kružna putovanja brodom i kao i charter letovi (jednodnevni izleti). Potražnja je za ekološki čistim područjima, osobna sigurnost jedan je od kriterija za odabir destinacije, a sve je veći trend brige za vlastito zdravlje (wellness, fitness).

Ekoturizam stvara mogućnosti razvitka dosad slabo razvijenih regija. Park prirode Kopački rit zaštićeni je rezervat sa netaknutom prirodom i predstavlja osnovni turistički motiv, a sa svojom okolinom je sjajan potencijal za razvoj ekoturizma, seoskog turizma, razvoja plovnih putova, lovnog, ribolovnog turizma i izletničkog turizma.

Kod ekoturizma razlikujemo dva bitna segmenta: male skupine sa posebnim interesima za ekoturizam koji na taj način provode čitav odmor, i značajan broj onih koji odmor provode na moru, ali žele otići na kratak izlet u prirodu. Upravo ovi novi trendovi u turizmu pogoduju započetom razvitku turizma u našoj Županiji. Zapaženo je zanimanje privatnika za razvojem seoskih domaćinstava, vinskih cesta i prezentacija starih zanata.

Ruralni turizam je turizam na seoskim gospodarstvima, izvan je urbanih naselja i nema odlike masovnosti. Seoska gospodarstva koja svoju egzistenciju temelje na poljoprivredi, a višak svojih proizvoda plasiraju kroz novi prodajni kanal - turizam. Značajno je da dopunsku zaradu seosko gospodarstvo ostvaruje u svom vlastitom dvorištu, što podrazumijeva aktivno uključivanje cijele obitelji. Osim prodajom vlastitih proizvoda prihod se ostvaruje i pružanjem usluge smještaja, prehrane, te nekim drugim sadržajima (neposredan kontakt s domaćim životinjama, sudjelovanje u poljoprivrednim radovima i slično).

Tematski turizam (zabava, uzbuđenje, obrazovanje) je turistička ponuda naše Županije, koja također, uz tradiciju podneblja, atraktivnu prirodu pruža mogućnost razvoja avanturističkog turizma.

Kružna putovanja su zanimljiva jer omogućuju da se u kratkom periodu puno toga vidi, a jedna od zanimljivih destinacija tih putovanja je svakako i naša Županija.

Zdravstveni turizam, jedan od značajnih trendova današnjeg turizma, pronalazi svoje mjesto u turističkoj ponudi kroz tradicionalan vid lječilišnog turizma, a prati i nove trendove - wellness i fitness. Ovdje se ističu Bizovačke toplice kvalitetnom ponudom.

Kulturni turizam postaje sve značajniji dio ponude. Na području kulturnog turizma treba identificirati tržište s posebnim kulturnim interesima, a čest je slučaj da gosti tijekom odmora posjete neku manifestaciju, muzej, spomenik kulture. Za sada, ovaj oblik turizma predstavlja komplement drugim oblicima turizma, a u budućnosti ga možemo promatrati kao osnovni motiv uz odgovarajuću rekonstrukciju postojećih objekata, izradu kulturno-turističkog itinerera i obuku stručnih vodiča.

Lovni turizam kao jedan od specijaliziranih turističkih proizvoda predstavlja značajan resurs, a koji u ovom trenutku nažalost stagnira i daleko je od onih rezultata koje može ostvariti. Kako bismo se u konkurenciji sa drugim razvijenim lovnim destinacijama ravnopravno nosili trebamo u najkraćem roku stvoriti zakonske, organizacijske, kadrovske, promotivne i druge pretpostavke. Gosti lovci putuju i nekoliko tisuća kilometara kako bi doživjeli iskustva koja pruža lovni turizam, u pravilu su gosti koji troše mnogo više od običnog gosta, a uz lov koriste i ostale turističke usluge.

U ovom trenutku se lovnim turizmom bave Hrvatske šume, nekoliko gospodarskih subjekata i veći broj lovnih udruga. Samo nekoliko putničkih agencija u svom programu imaju i lovni turizam. Upravo u tom segmentu imamo značajan nedostatak, jer više nema niti jedne veće putničke agencije specijalista, koja bi sustavno objedinjavala programe lovnog turizma, odnosno kvalitetno vršila obradu lovnog tržišta.

Osim zakonskih, organizacijskih i kadrovskih pretpostavki, lovnom turizmu neophodan je značajan i sveobuhvatan promotivni nastup na lovnom tržištu.

Da bi se netko opredijelio dugoročno angažirati na razvoju lovnog turizma, a s obzirom na velika ulaganja potrebno je osigurati dugoročnu sigurnost, posebno za koncesije i zakupe lovišta, gdje bi se lovišta s pretežno visokom divljači isključivo davala u višegodišnju koncesiju (na 30 godina kao što je predviđeno). U tom se slučaju lovišta ne mogu ukidati i granice mijenjati bez posebno valjanih razloga.

4. TURISTIČKO TRŽIŠTE I OSVRT NA STANJE U SVIJETU I HRVATSKOJ

Misija Ministarstva turizma je stvaranje okvira i uvjeta za razvoj cjelovite, visoko kvalitetne, konkurentne turističke ponude na principima održivog razvoja, te učinkovito promicanje hrvatskog turizma, te ostvarenje općeg cilja a to je pozicioniranje Republike Hrvatske kao jedne od vodećih europskih turističkih destinacija.

Razvoj cjelovite turističke ponude temelji se na iskorištavanju postojećih potencijala obale, kontinentalnog područja, obogaćivanju postojeće ponude turističke destinacije, odnosno stvaranju i razvoju nove turističke ponude (golf, vodeni parkovi, zabavni parkovi i slično).

Osnovni cilj hrvatskog turizma je osigurati dugoročnost pozitivnih učinaka održivim korištenjem prirodnih i kulturno-povijesnih potencijala, aktivnim sudjelovanjem u njihovom očuvanju i razvoju, stvaranjem okruženja privlačnog za investitore te djelotvornom promocijom.

S obzirom na potrebu ravnomjernijeg turističkog razvoja i integralne, raznolike turističke ponude plave i zelene Hrvatske, potrebno je izraditi i operativne master planove razvoja turizma nižeg ustroja. Izrada tih planova osigurava i participaciju lokalnog stanovništva i institucija u promišljanju vlastitog turističkog razvoja. Unatoč činjenici da su mnoge jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave donijele glavne planove razvoja turizma svog područja, uglavnom se to odnosi na turistički najrazvijenije jedinice, dok one druge trebaju financijsku i stručnu podršku toj aktivnosti.

Za kvalitetno praćenje učinaka turizma potrebno je kontinuirano provoditi redovita tržišna istraživanja o tendencijama u različitim vidovima turizma koja su se i do sada obavljala na godišnjoj razini. Ona omogućavaju uvid u stanje i kretanje ponude i potražnje na hrvatskom turističkom tržištu i stvaranje kvalitetne podloge za donošenje odluka u vođenju turističke politike u pojedinim segmentima.

Ministarstvo turizma, želeći prije svega poboljšati nepovoljnu strukturu smještajnih kapaciteta i unaprijediti kvalitetu ponude, potiče jačanje segmenta malog i srednjeg poduzetništva u turizmu. U cilju proširenja turističke ponude, povećanja potrošnje, bolje iskorištenosti prirodnih i kulturnih potencijala, povezivanja turističke ponude plave i zelene Hrvatske, Ministarstvo turizma nastavit će poticati razvoj i unapređenje posebnih oblika turizma, posebice u turistički nerazvijenim područjima.

Programi Ministarstva turizma usmjereni su prije svega podržavanju turističkih inicijativa i stvaranju ukupnog okruženja na svim razinama i posebice na turistički nedovoljno razvijenim i ruralnim područjima za intenzivniji razvitak turizma. Pri tome su programski kriteriji razvoja usmjereni na: stvaranje novih turističkih/ugostiteljskih kapaciteta, izvornih hrvatskih turističkih proizvoda koji se temelje na uključivanju našeg ukupnog prirodnog, povijesnog, kulturnog i posebice arhitektonskog naslijeđa u kreiranje različitog i turistički atraktivnog novog proizvoda, razvoj posebnih oblika turizma (seoski, kulturni, zdravstveni, eno-gastronomski, ekoturizam, lovni, ribolovni, avanturistički, vjerski, omladinski i dr.) što će sve doprinijeti povećanju udjela turizma na kontinentu.

Programom poticanja obrazovanja i obuke kadrova u ugostiteljstvu i turizmu namjera se utjecati na podizanje kvalitete kadrova u ugostiteljstvu i turizmu potičući strukovno obrazovanje kadrova i deficitarnih zanimanja u turizmu, kao i cjeloživotno obrazovanje.

Nadalje, potiče se izgradnja osnovne turističke infrastrukture poput kongresnih centara, skijališta, kupališta, žičara i sl. kao pretpostavka razvoja turizma u pojedinim odredištima, uključujući i pripremu projekata javne turističke infrastrukture za kandidiranje istih na fondove Europske unije. Svjesni problema s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, Ministarstvo turizma predviđa i rješavanje infrastrukturnih problema osoba s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (pristupi objektima u službi turizma, lift za ulazak u more, prilazne rampe, prilagođeni javni sanitarni čvorovi i dr.).

Program kreditiranja seoskog turizma temelji se na kreditnim sredstvima poslovnih banaka i Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HABOR), te sredstvima državnog proračuna za subvencioniranje kamata. U provedbi Programa može sudjelovati Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (HAMAG) izdavanjem jamstva kao sredstva osiguranja povrata kredita. Program kreditiranja seoskog turizma namijenjen je fizičkim i pravnim osobama koje su upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i registrirane za obavljanje ugostiteljske i turističke djelatnosti.

Programom poticanja posebnih oblika turizma na kontinentu želi se potaknuti razvoj, unapređenje i sigurnost odvijanja posebnih oblika turizma na kontinentu (športsko-rekreativni, avanturistički, zdravstveni, omladinski, kongresni, ekoturizam, lovni, ribolovni, vjerski itd.) s ciljem obogaćivanja turističke ponude na kontinentu.

Ciljevi razvoja hrvatskog turizma u 2012.:

1. Mjere za međunarodno tržište - "Dođi u Hrvatsku"

Sukladno odrednicama Strateškog marketinškog plana hrvatskog turizma za razdoblje 2010.-2014. godine, Ministarstvo turizma i Hrvatska turistička zajednica (HTZ) će u 2012. godini pozicionirati Hrvatsku kao turističku zemlju/destinaciju visokog životnog stila (lifestyle destination) s bogatstvom proizvoda/sadržaja (kamping, nautika, kultura, vino i gastronomija, *wellness*, aktivni odmor). Dodatna promotivna poruka će u oglašavanju naglasiti činjenicu da će Hrvatska uskoro biti nova, 28. članica EU.

Ključne promotivne i druge tržišne aktivnosti u 2012. godini bit će realizirane kroz tri programa i to:

- a) Cjelogodišnji organizirani programi za Hrvatsku, - *Turizam kroz godinu* U 2012. godini bit će nastavljeno jačanje uspješne suradnje javnog i privatnog sektora, kroz različite modele zajedničkih promotivnih aktivnosti s domaćim i stranim turoperatorima i putničkim agencijama koje imaju organizirane turističke programe za Hrvatsku. Posebne aktivnosti, ali i posebni programi poticaja će se odnositi na:
 - predsezonu 2012. godine
 - posebne programe za daleka tržišta (posebno Kina, Indija, Japan, SAD).
- b) *Krila Hrvatske*
HTZ će u 2012. godini oglašavati hrvatski turizam u promotivnim kampanjama organizatora putovanja koji za Hrvatsku imaju turističke programe s organiziranim zračnim prijevozom u glavnoj sezoni, u pred i post sezoni te u zimskom razdoblju 2011./2012. HTZ će, sa sustavom turističkih zajednica i nositeljima turističke ponude, oglašavati hrvatski turizam u promotivnim kampanjama i/ili prodajnim kanalima zračnih prijevoznika koji imaju postavljene zračne letove za Hrvatsku. Posebne aktivnosti, ali i posebni programi poticaja, će se odnositi na:
 - predsezonu 2012. godine
 - posebne programe za daleka tržišta (posebno Kina, Indija, Japan, SAD).
- c) *Putuj Hrvatskom*
HTZ će u 2012. godini oglašavati hrvatsku turističku ponudu i u promotivnim kampanjama organizatora putovanja čiji programi obuhvaćaju organizirani autobusni ili željeznički prijevoz u pred i posezoni, odnosno koji u spomenutim razdobljima imaju autobusne ture po Hrvatskoj.

2. Domaće tržište - "Ostani u Hrvatskoj"

Promocija domaće turističke ponude i poticanje domaće potražnje za organizirane turističke programe u Hrvatskoj, s ciljem poticanja hrvatskih građana na odmor u vlastitoj zemlji, bit će i u 2012. godini glavne aktivnosti na domaćem tržištu. Glavni ciljevi će, uz spomenuto, biti i zadržavanje ostvarene razine ukupnog domaćeg turističkog prometa, povećanje prometa u pred i posezoni te stvaranje novih turističkih proizvoda, cjenovno i interesno, prilagođenih domaćem tržištu.

- a) *Kod kuće je najljepše*
U 2012. godini će biti nastavljeno poticanje izrade novih programa namijenjenih domaćem tržištu, odnosno paket aranžmana s najmanje četiri noćenja, koji će biti prilagođeni kupovnoj moći i interesu domaćih turista. Nositelji ponude za nove proizvode bit će destinacije/lokalne i regionalne samouprave i/ili hoteli te drugi smještajni objekti, putničke agencije ili turističke zajednice.
- b) *Doživi Hrvatsku*
S ciljem poticanja djece i mladeži na provođenje školskih putovanja u Hrvatskoj, i u 2012. godini će biti realiziran program "Doživi Hrvatsku". HTZ će, sa sustavom turističkih zajednica i nositeljima turističke ponude, oglašavati hrvatski turizam u promotivnim kampanjama i/ili prodajnim kanalima domaćih putničkih agencija koje imaju programe školskih putovanja s četiri noćenja u pred i posezoni u Hrvatskoj.
- c) *Zlatne godine*
I u 2012. godini će HTZ sa sustavom turističkih zajednica i nositeljima turističke ponude, oglašavati hrvatski turizam u promotivnim kampanjama i/ili prodajnim kanalima domaćih putničkih agencija koje imaju programe putovanja za hrvatske umirovljenike s četiri noćenja u pred i podsezoni u Hrvatskoj.

3. Domaće tržište - turistički nerazvijena područja - "Upoznaj Hrvatsku"

S ciljem poticanja razvoja i promocije turizma/turističke ponude u turistički nerazvijenim područjima naše zemlje, u 2012. godini će biti nastavljena realizacija programa "Upoznaj Hrvatsku". Ministarstvo turizma i HTZ će, kroz različite oblike suradnje i potpora, poticati javni i privatni sektor na razvoj i promociju turističke ponude, s naglaskom na programe u pred i post sezoni, što uključuje; poticanje potražnje za organizirane turističke programe; poticanje razvoja novih turističkih proizvoda; uključivanje novih nositelja ponude u nove programe i proizvode; jačanje djelovanja sustava TZ-a na principima DMO-a (Destination management organization), poticanje privatnog sektora za razvoj DMC-a (Destination management company) te stvaranje povoljnijih uvjeta boravka turista

- a) HTZ će u 2012. godini oglašavati hrvatski turizam u promotivnim kampanjama organizatora putovanja koji će, kao korisnici programa "Upoznaj Hrvatsku", u svojoj ponudi imati programe izleta/višednevnih putovanja/tura u Hrvatskoj.
- b) HTZ će i u 2012. godini poticati turističke inicijative i razvoj novih turističkih proizvoda/ponude, kroz potpore gospodarstvenicima, turističkim zajednicama i drugim nositeljima ponude, u turistički manje razvijenim područjima
- c) HTZ će i u 2012. godini poticati i podupirati jačanje djelovanja i infrastrukture sustava turističkih zajednica, s ciljem obogaćivanja turističke ponude odredišta, razvoja novih proizvoda, organizacije događanja, stvaranja uvjeta za ugodniji boravak, unaprjeđivanje gostoprimstva i dr.

4. Opće oglašavanje

- a) Ministarstvo turizma i HTZ će u 2012. godini oglašavati Hrvatsku kao turističku zemlju / destinaciju visokog životnog stila (*lifestyle destination*) s bogatstvom proizvoda/sadržaja (kamping, nautika, kultura, vino i gastronomija, wellness, aktivni odmor). Dodatna promotivna poruka će u oglašavanju naglasiti činjenicu da će Hrvatska uskoro biti nova, 28. članica EU.
- b) S ciljem povećanja učinkovitosti promotivnih aktivnosti, posebna pozornost posvetit će se proizvodnim taktikama i unaprjeđivanju koncepta geo-marketinga, odnosno koncentriranju marketinške kampanje na ključne emitivne regije.

5. Posebne tržišne aktivnosti:

- a) S ciljem boljeg pozicioniranja hrvatskog turizma, promocije pojedinih segmenata ponude, kao i stvaranja pretpostavki za smanjenje sezonalnosti u 2012. godini, HTZ će u koordinaciji s predstavništvima i ispostavama u inozemstvu, te u suradnji s drugim zainteresiranim subjektima, provoditi posebne tržišne aktivnosti koje obuhvaćaju: posebne medijske projekte, *road show* nastupe, posebne *outdoor* i *indoor* prezentacije, poslovne radionice, *fidelity* programe s turoperatorima / putničkim agencijama i sl.
- b) Hrvatska turistička zajednica će i u 2012. godini nastaviti posebne tržišne aktivnosti i opću promociju pojedinih turističkih klastera, posebice kontinentalnog turizma, promociju pojedinih segmenata turističke ponude i selektivnih oblika turizma, kako bi se potaknula domaća potražnja za putovanjima u Hrvatskoj.

6. Online Hrvatska

S ciljem jednostavnije prilagodbe turističkog sektora razvoju tržišta pomoću novih informacijskih tehnologija te radi poboljšanja konkurentnosti, bit će pokrenuta uspostava središnjeg pretraživača hrvatske turističke ponude koji će omogućiti:

- jednostavan pregled turističke ponude u elektronskom okruženju svih ponuđača turističkih usluga
- brže širenje turističke ponude u elektronskom okruženju, s ponude smještaja na ponudu izleta, tura, paketa, prijevoza i dr.
- uspostavljanje neutralnog administratora iz neprofitnog sektora koji će, uz minimalne naknade, biti prihvatljiv javnom i privatnom sektoru
- geolokacija i prikaz svih relevantnih turističkih sadržaja na kartama
- koordinacija s državnim institucijama, vezana uz konstantno ažuriranje spomenutih sadržaja.

Aktivnosti na drugim *online* kanalima:

- nadogradnja mobilne aplikacije u smjeru dostupnosti svih relevantnih turističkih sadržaja na mobilnim platformama.
- aktivnosti na društvenim mrežama - pojačavanje interakcije s korisnicima
- nadogradnja i kontinuirano ažuriranje službenih stranica Hrvatske turističke zajednice, kao centralne baze podataka o kompletnoj turističkoj ponudi
- širenje informacija na dostupnim jezicima putem indeksiranja stranica od strane tražilica
- širenje informacija na dostupnim jezicima putem indeksiranja stranica od strane tražilica
- integriranje s blogovima i *online* servisima.

7. *Mjere liberalizacije viznog režima*

Vodeći računa o obvezama Republike Hrvatske koje proizlaze iz procesa pristupanja Europskoj uniji, i u 2012. godini će se provesti mjere liberalizacije viznog režima u opsegu kao što je to bilo za 2011. godinu. Također, razmotrit će se mogućnost proširenja liberalizacije viznog režima na nove zemlje odnosno nova potencijalna tržišta.

8. *Preporuke*

- a) MZOŠ i Ministarstvo turizma će i u 2012. godini predložiti usklađivanje školskih praznika s potrebama turizma u zajednici, uz uvjet zadržavanja kvalitete izvođenja nastave
- b) Spomenuta će ministarstva preporučiti školama organizaciju maturalnih i ostalih putovanja u Hrvatskoj (uz pripremu kvalitetnih i atraktivnih programa putovanja po Hrvatskoj za školsku djecu i mladež)
- c) Ministarstvo turizma i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa će nastaviti aktivnosti na obrazovanju stručnih kadrova u turizmu i ugostiteljstvu.

9. *Preporuke lokalnoj samoupravi*

- a) Vlada RH je provela smanjenje parafiskalnih naknada i doprinosa kroz smanjenje određenih komunalnih naknada (npr. vodnog/šumskog doprinosa, članarine za turističke zajednice, spomenička renta, itd). Stoga se i lokalnoj samoupravi preporuča da primijeni istu politiku za ono što je u njezinoj nadležnosti.
- b) Preporuke oko prilagodbe vremena izvođenja građevinskih radova tijekom turističke sezone te preporuke o radnom vremenu turističkih i ugostiteljskih objekata u vrijeme sezone.

10. *Preporuka privatnom sektoru*

Preporuke privatnom sektoru (hotelijerima, ugostiteljima), vezane uz politiku cijena - "vrijednost novac". Mjera podrazumijeva prilagodbu cijena tržišnim uvjetima.

11. *Fiskalna politika*

U sklopu opće porezne reforme razmotriti mjere fiskalne politike te parafiskalnih naknada i doprinosa u sektoru turizma radi podizanja konkurentnosti hrvatskog turizma na međunarodnom tržištu.

12. *Upravljanje destinacijom*

Ministarstvo turizma će, sukladno Zakonu o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, posebno poticati turističke zajednice da se profiliraju kao poveznica privatnog i javnog sektora, kao koordinator turističkih aktivnosti i projekata u odredištu. Turističke zajednice će se također poticati da, zajedno sa svim zainteresiranim stranama, definiraju politiku i razvoj turizma u odredištu, dogovaraju i donose razvojne planove turizma te potiču partnerski odnos unutar destinacije, a sve s ciljem preobrazbe turističkih zajednica u DMO (destinacijske management organizacije).

13. *Sigurna turistička sezona*

U cilju olakšane komunikacije s gostima iz inozemstva, planirano je upućivanje stranih policijskih službenika za vrijeme trajanja glavne turističke sezone u turistička odredišta na hrvatskoj obali u kojima bi navedeni ostvarili zajedničku suradnju sa hrvatskim policijskim službenicima, te bi se omogućila i olakšana razmjena informacija vezana uz postupanje prema stranim državljanima.

Da bi se ostvarili navedeni ciljevi, potrebno je uključiti sve subjekte koji neposredno ili posredno sudjeluju u turističkom proizvodu/ponudi.

Mjere i aktivnosti na razini gospodarskih subjekata:

- uređenje svih smještajnih objekata i poboljšanje standarda i kvalitete usluživanja
- razvoj dodatne ponude i sadržaja s ciljem produženja sezone
- edukacija matičnih i dr. stručnih djelatnika s ciljem podizanja kvalitete usluživanja
- veće uključivanje gospodarskih subjekata iz drugih sektora koji imaju koristi od turizma u turističke promotivne tržišne kreativnosti radi ostvarivanja snažnijih učinaka
- izgradnja novih i uređenje postojećih hotela i drugih kapaciteta
- privatizacija hotelsko-turističkih društava
- racionalizacija internih troškova poslovanja
- aktivno i kontinuirano praćenje stanja i kretanja na tržištu te cjenovno i drugo prilagođavanje s ciljem izbjegavanja negativnih utjecaja sezonskih oscilacija i drugih tržišnih poremećaja.

Mjere i aktivnosti na razini Županija, lokalne samouprave i turističkih zajednica:

- definiranje turističke ponude pojedinih destinacija
- jačanje suradnje između javnog i privatnog radi stvaranja preduvjeta za kvalitetno upravljanje destinacijom
- donošenje prostornih planova kojima će se utvrditi turističke zone kako bi se osigurao dugoročno održivi razvoj, smanjila neplanska izgradnja, te smanjio sukob interesa domaćeg stanovništva i turističkog razvoja
- poboljšati lokalnu i komunalnu infrastrukturu (županijske i lokalne ceste, parkirališta, javna rasvjeta, vodoopskrba, odvodnjavanje, uklanjanje otpada i dr.)
- poboljšati lokalni javni prijevoz
- osigurati komunikaciju i koordinaciju županijskih uprava za ceste s ostalim odgovornim subjektima prilikom preusmjerenja prometa alternativnim pravcima, kao i kod ostalih poteškoća u odvijanju prometa
- uskladiti dinamiku izvođenja građevinskih i komunalnih radova u turističkim mjestima vodeći računa o potrebama gostiju na način da svi radovi završe najkasnije do 1. lipnja

- uskladiti radno vrijeme i osigurati kontinuirano funkcioniranje različitih uslužnih i dr. djelatnosti s potrebama gostiju, posebice u vrijeme državnih i dr. praznika, te trajanja turističke sezone
- poboljšati preventivnu i protupožarnu zaštitu
- intenzivnije uključiti komunalne redare u aktivnosti osiguranja komunalnog reda i mira
- poduzeti mjere i aktivnosti u sprječavanju stvaranja buke u turističkim odredištima
- poduzeti mjere pripreme i poboljšati kvalitetu i sigurnost turističke ponude na prostorima izvan naselja i javnih prometnica na kojima se odvijaju pustolovni i drugi turistički sadržaji
- urediti turistička mjesta i javne sadržaje te osigurati javne usluge namijenjene turistima
- poticati razvoj i unapređenje dodatne ponude i sadržaja namijenjenih turistima
- dodjelom koncesija i povoljnijih uvjeta, poticati razvoj obrta i malog poduzetništva posebice onog koji se temelji na proizvodnji autohtonih i tradicijskih proizvoda
- utvrditi program otvaranja turističkih ambulanti u skladu s turističkim kapacitetima i očekivanim turističkim prometom
- pojačati suradnju s inspekcijskim službama na suzbijanju sive ekonomije i rada na crno
- uvođenje i stavljanje u funkciju neiskorištenih smještajnih kapaciteta.

Smjernice razvoja seoskog turizma:

- izrada Strategije razvoja ruralnog prostora
- povezivanje dvaju strateških grana razvoja ruralnih prostora: poljoprivrede i turizma
- postizanje uravnoteženog regionalnog razvoja, usklađenje programa potpora i poticaja na svim razinama
- obogaćivati ukupnu turističku ponudu u ruralnim područjima jer se time izravno potiče razvoj destinacija seoskog turizma
- konkurentnost Hrvatske na međunarodnom tržištu
- ravnomjerni regionalni razvoj
- samozapošljavanje i motiviranje mladih na ostanak u ruralnim područjima
- trajna zaštita, implementacija i poštivanje visokih ekoloških standarda te dugoročno održiva valorizacija turističkih potencijala
- edukacija zaposlenih u turizmu
- povećanje udjela kontinentalnog turizma u ukupnom turističkom prometu.

5. STANJE TURIZMA NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE I DOSADAŠNJE AKTIVNOSTI

Danas Osječko-baranjska županija bilježi oko 174.000 noćenja i prema tim podacima je u vrhu kontinentalnih županija i po relevantnim pokazateljima, ali i po stopama rasta.

Dosadašnji turistički razvitak Osječko-baranjske županije temeljio se na valorizaciji prirodnih resursa, kulturno-povijesnih sadržaja, geoprometnom položaju i dostignutoj razini turističko-ugostiteljskih kapaciteta.

U tako definiranom prostoru, turističke potencijale Županije čine područja pod posebnim režimima zaštite, područja uz vodotoke Dravu, Dunav i njihove pritoke, brojne prirodne i umjetne akumulacije, ribnjaci, šume s bogatstvom i raznolikošću flore i faune, poljoprivredna i vinorodna područja te termalni izvori koji pružaju mogućnosti za razvitak različitih oblika selektivnog turizma: izletničkog, zdravstveno-rekreacijskog, edukativnog, ekološkog, lovnog, ribolovnog i dr.

Dosadašnji turistički razvitak na području Županije rezultirao je formiranjem i diferenciranjem pojedinih turističkih lokaliteta i područja, koja se u odnosu na prostorni razmještaj mogu grupirati na područja gradova, zaštićena područja, područja uz vodotoke i akumulacije i područja termalnih izvora.

Postojeći smještajni kapaciteti uglavnom su vezani uz gradove Osijek, Donji Miholjac, Đakovo, Našice i Belišće. Ovi centri razvili su se u turističke centre prvenstveno zbog potreba poslovnog i tranzitnog turizma. Sa svojim kulturno-povijesnim sadržajima i graditeljskom baštinom ovi gradovi mogu zadovoljiti i kulturne potrebe potencijalne turističke klijentele.

Od ostalih smještajnih kapaciteta ističu se kapaciteti vezani uz zdravstveni i rekreacijski turizam u Bizovcu te u novije vrijeme kapaciteti u privatnom smještaju u manjim naseljima u Baranji.

U posljednje vrijeme sve su značajnija ulaganja Belja kao dijela koncerna Agrokor u turistički sektor, kroz upotpunjavanje baranjske eno-gastronomske, a u budućnosti i hotelske ponude, posebice ako se uzme u obzir da su proširena i na Vukovarsko-srijemsku županiju, te će na taj način činiti jednu turističku cjelinu u budućnosti.

Valja istaknuti i značajne napore Osječko-baranjske županije na daljnjem unapređenju turističke ponude što se očituje kroz stalnu financijsku potporu projekata Turističke zajednice, ali i kroz velike turističke projekte kao što je gradnja luka za putničke brodove u Batini i Aljmašu, mreža turističko vinskih cesta na području Osječko-baranjske županije i slično.

Dolasci i noćenja turista po županijama, gradovima i općinama od siječnja do prosinca 2011.

Tablica 3. **DOLASCI I NOĆENJA TURISTA PO ŽUPANIJAMA, GRADOVIMA I OPĆINAMA OD SIJEČNJA DO PROSINCA 2011.**

		Ukupno <i>Total</i>	Domaći <i>Domestic</i>	Strani <i>Foreign</i>	Indeksi I. – XII. 2011. <i>Indices I. – XII. 2010.</i>		
					ukupno <i>Total</i>	domaći <i>Domestic</i>	strani <i>Foreign</i>
Osječko-baranjska županija	dolasci/ arrivals	77 697	56 573	21 124	108,3	107,8	109,5
County of Osijek-Baranja	noćenja/ nights	173 892	127 704	46 188	109,2	108,0	112,7
Beli Manastir	dolasci/ arrivals	3 818	2 235	1 583	107,3	92,0	140,2
	noćenja/ nights	7 308	4 207	3 101	119,3	97,2	172,4
Belišće	dolasci/ arrivals	284	241	43	115,0	120,5	91,5
	noćenja/ nights	1 485	1 231	254	213,7	221,8	181,4
Donji Miholjac	dolasci/ arrivals	741	493	248	64,3	62,6	67,8
	noćenja/ nights	1 091	721	370	55,4	52,4	62,1
Đakovo	dolasci/ arrivals	3 346	2 509	837	98,6	103,4	86,5
	noćenja/ nights	6 226	4 633	1 593	90,5	101,3	69,0
Našice	dolasci/ arrivals	4 678	3 723	955	90,7	89,7	94,6
	noćenja/ nights	9 983	8 454	1 529	86,4	90,5	69,0
Osijek	dolasci/ arrivals	45 773	32 528	13 245	112,9	114,1	110,0
	noćenja/ nights	96 676	70 021	26 655	115,3	115,7	114,3
Valpovo	dolasci/ arrivals	2 917	1 934	983	101,5	93,5	121,8
	noćenja/ nights	13 376	8 471	4 905	108,2	100,5	124,7
Bilje	dolasci/ arrivals	2 775	2 061	714	138,6	135,9	147,2
	noćenja/ nights	7 036	5 073	1 963	130,7	128,8	135,7
Bizovac	dolasci/ arrivals	9 317	7 947	1 370	96,2	97,4	89,4
	noćenja/ nights	23 105	20 473	2 632	93,8	96,4	77,8
Čeminac	dolasci/ arrivals	83	83	-	122,1	129,7	-
	noćenja/ nights	151	151	-	108,6	129,1	-
Čepin	dolasci/ arrivals	1 211	1 041	170	115,4	114,3	123,2
	noćenja/ nights	1 741	1 393	348	110,4	103,4	151,3
Darda	dolasci/ arrivals	21	15	6	-	-	-
	noćenja/ nights	29	23	6	-	-	-
Draž	dolasci/ arrivals	171	71	100	101,2	122,4	90,1
	noćenja/ nights	469	197	272	101,1	120,9	90,4
Erdut	dolasci/ arrivals	64	22	42	36,6	19,5	67,7
	noćenja/ nights	158	45	113	61,5	32,1	96,6
Kneževi Vinogradi	dolasci/ arrivals	2 405	1 595	810	154,2	158,7	145,9
	noćenja/ nights	4 910	2 495	2 415	175,0	147,3	217,4
Petrijevci	dolasci/ arrivals	38	35	3	-	-	-

Trnava	noćenja/ nights	60	57	3	-	-	-
	dolasci/ arrivals	54	39	15	120,0	216,7	55,6
Donja Motičina	noćenja/ nights	78	49	29	105,4	245,0	53,7
	dolasci/ arrivals	1	1	-	33,3	33,3	-
	noćenja/ nights	10	10	-	47,6	47,6	-

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 4. Statistički podaci o broju turista i broju noćenja tijekom 2005., 2006., 2007., 2008., 2009., 2010. i 2011. godine na području Osječko-baranjske županije

	TURISTI			NOĆENJA		
	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno
2005.	47.783	14.868	62.651	113.063	30.711	143.774
2006.	59.162	17.151	76.313	125.098	38.265	163.363
2007.	65.118	19.606	84.724	137.252	39.604	176.856
2008.	69.765	19.621	89.765	151.414	37.512	188.926
2009.	58.870	19.512	78.382	139.741	47.681	187.422
2010.	52.465	19.284	71.749	118.283	40.978	159.261
2011.	56.573	21.124	77.697	127.704	46.188	173.892

Izvor: Državni zavod za statistiku

Hoteli i ostali smještajni kapaciteti na području Osječko-baranjske županije

Tablica 5. Hoteli i ostali smještajni objekti

r.b.	Naziv objekta	kategorizacija	Mjesto	Broj ležaja
1.	Hotel Osijek	****	Osijek	260
2.	Hotel Waldinger	****	Osijek	31
3.	Hotel Patria	****	Beli Manastir	80
4.	Hotel Blaža	***	Đakovo	46
5.	Hotel Đakovo	***	Đakovo	50
6.	Hotel Silver	***	Osijek	50
7.	Hotel Vila Ariston	***	Osijek	21
8.	Hotel Millennium	***	Osijek	20
9.	Hotel Drava	***	Osijek	18
10.	Hotel Villa Valpovo	***	Valpovo	20
11.	Hotel Slavona	***	Donji Miholjac	13
12.	Hotel Central	**	Osijek	60
13.	Hotel Mursa	**	Osijek	260
14.	Hotel Park	***	Našice	100
15.	Hotel Termia	**	Bizovac	205
16.	Hotel Toplice	*	Bizovac	90
UKUPNO (HOTELSKI KAPACITETI U OBŽ)				1.324
UKUPNO (OSTALE VRSTE SMJEŠTAJNIH KAPACITETA)				cca 800
UKUPNO (SMJEŠTAJNI KAPACITETI U OBŽ)				cca 2.150

Izvor: TZ Osječko-baranjske županije

6. PROMET U FUNKCIJI RAZVITKA TURIZMA

Turizam i promet nedjeljivo su povezani jer je turizam ostvariv jedino uz privremenu promjenu mjesta boravka osoba koje u njemu sudjeluju, a za to je nužno koristiti neku vrstu prometnog sredstva. Nije stoga čudno da se turizam kao masovna pojava javlja gotovo istovremeno s razvojem prometnih sustava koje takav prijevoz omogućava. Što više, razvojni pragovi turizma podudaraju se s razvojnim pragovima pojedinih vrsta prometa. Slično se može očekivati i u budućnosti, pa je nužno razvitak prometa i turizma planirati u suglasju. Turizam se više ne događa samo u nekim izabranim mjestima, nego turističke destinacije postaju sve regije u Republici Hrvatskoj.

6.1. CESTOVNI PROMET

Županija se nalazi u Euroregiji Dunav-Drava-Sava. U skoroj budućnosti kroz Županiju će prolaziti TEM (Transeuropean Motorway), nazvan "koridor Vc" kao euroregionalna poveznica na prometnom pravcu Baltik-Srednja Europa-Jadran.

Županija ukupno ima 1.669 km cesta, od čega 479 km državnih, 643 km županijskih i 547 km lokalnih cesta, željezničke pruge se obnavljaju i moderniziraju. Riječni promet je nedovoljno zastupljen u odnosu na druge prometne grane, iako je to najrentabilniji i ekološki najprihvatljiviji oblik prijevoza.

Cestovni promet zbog svojih karakteristika koje omogućuju veliku slobodu kretanja putnicima u realizaciji turističkih tijekova ima najznačajniju ulogu.

Za razvoj regije važna je povezanost cestovnom infrastrukturom prema zapadu autocestom i podravskom magistralom, te na sjever cestom prema Mađarskoj, i na jug prema Federaciji Bosni i Hercegovini, kao i željezničkim prugama.

Koridor V/C, prolazi kroz najrazvijeniji dio slavonsko-baranjske regije. U neposrednom utjecaju autoceste nalazit će se područja gradova Beli Manastir, Osijek, Vinkovci, Đakovo i Slavonski Brod. Izgradnjom ove autoceste Slavonija i Baranja dobiva mogućnost uključenja u glavne europske prometne tokove, odnosno u globalni europski gospodarski sustav. U 2007. godini otvorena je dionica Đakovo - Sredanci, a dovršetak radova na dionici Đakovo-Osijek planiran je do 31.03. 2009. godine. Preostali su radovi (završni sloj asfalta, postavljanje signalizacije)

Cestovni prijevoz putnika

Najveći prijevoznik putnika u cestovnom prijevozu u Županiji je Panturist d.d. Osijek. Posebni linijski prijevoz, ugovorni prijevoz radnika i učenika, slobodni prijevoz i ekskurzije, najam autobusa, organiziranje izleta, ljetovanja i zimovanja sastavni su dio njihove ponude usluge. Panturist d.d. Osijek ima redovite linije za sve veće gradove u Francuskoj, Njemačkoj, Švicarskoj i Srbiji.

Tablica 6. Podaci o cestovnom prijevozu putnika

	Broj autobusa	Prevezeni putnici	Prijedeni kilometri	Nove linije	Novokupljeni autobusi
2006.	133	-	12.717.890	Osijek↔Mostar Osijek↔Doboj	3
2007.	129	1.990.000	12.487.000	nije bilo novih linija	14
2008.	128				9
2009.	121	1.720.000	11.144.000	Šibenik↔Beograd Osijek↔Pula	12
2010.	113	1.535.048	9.797.000	Split-(Zagreb)-Pariz Osijek↔Rovinj	11
2011.	119	1.490.000	9.666.352		9

Izvor: Panturist Osijek

6.2. ŽELJEZNIČKI PROMET

Zbog svog položaja Hrvatska, odnosno Slavonija i Baranja, nalazi se na raskrižju prometnih tokova. Kako ostale zemlje koje su u tranziciji ulažu znatna sredstva za modernizaciju svojih željeznica, tako i Hrvatska mora obnoviti i modernizirati postojeću infrastrukturu željezničkog prometa. Modernizacija se prije svega treba odnositi na obnovu donjeg postroja pruge kako bi se komercijalna brzina vlakova podigla i na elektrifikaciju pruga koje se nalaze na glavnim prometnim koridorima.

Putnički prijevoz Osijek

Županija i Hrvatske željeznice d.o.o. Zagreb potpisale su 12. listopada 2004. godine Ugovor o poslovnoj suradnji na realizaciji Projekta uvođenja brze željezničke linije Osijek-Đakovo-Slavonski Brod-Zagreb. Županija je za usluge promidžbe u svom Proračunu osigurala sredstava u iznosu 200.000,00 kuna. Navedenim Ugovorom Hrvatske željeznice su se obvezale da će u razdoblju od 12. prosinca 2004. godine do 9. prosinca 2006. godine voziti na relaciji Osijek-Đakovo-Slavonski Brod-Zagreb Osijek Inter City vlakove broj 550/551 pod nazivom "Slavonija".

Uvođenjem brze željezničke linije Osijek-Đakovo-Slavonski Brod-Zagreb, uključivanjem u promet novih nagibnih vlakova skratilo se vrijeme putovanja na navedenoj relaciji, odnosno bolje i brže se prometno povezaloo istočnu Slavoniju sa samim središtem Hrvatske. Uveden je novi par vlakova (nove trase) na relaciji Osijek-Virovitica-Osijek, s polaskom iz Osijeka u 4.58 sati i povratkom iz Virovitice u 7,35 sati, te Osijek-Dalj s polaskom iz Osijeka u 15,35 i povratkom iz Dalja u 16,37 sati. Od novog voznog reda (14. 12. 2008. g.) puštena je u promet pruga Vinkovci - Osijek - Vinkovci s pet vlakova u odlasku i šest u dolasku u Osijek. U 2009. nije puštena u promet niti jedna nova željeznička linija. Od 12.12.2010. ukinut je putnički prijevoz na relaciji Bizovac - Belišće. Na relaciji Osijek-Vinkovci - Osijek uvedena su tri nova vlaka, s tim da idu izravno iz Županje(preko Vinkovaca), a jedan vozi izravno za Županju iz Osijeka. U 2011. od novog voznog reda (08. 12. 2011. g.) ukinuta su dva putnička vlaka na relaciji Osijek - Erdut - Osijek.

Tablica 7. Pregled prijevoza putnika u željezničkom prometu

	Prevezeno putnika	U unutarnjem prometu	U međunarodnom prometu	Putnički kilometri
2003.	849.426	845.080	4.346	38.156.324
2004.	387.126	384.348	2.778	18.458.452
2005.	1.003.446	997.609	5.837	34.537.632
2006.	992.048	986.283	5.765	45.467.146
2007.	971.044	964.997	6.047	42.811.108
2008.	986.179	978.804	7.375	43.724.375
2009.	1.275.336	1.268.080	7.256	56.114.784
2010.	1.168.282	1.160.663	7.619	52.572.690
2011.	1.214.607	1.206.972	7.635	54.657.315

Izvor: Regionalna jedinica Hrvatske željeznice Putnički prijevoz Osijek

6.3. RIJEČNI PROMET

Rijeke Drava i Dunav predstavljaju važnu riječnu prometnicu uzvodno prema Srednjoj Europi i na istok prema Crnom moru. Rijeka Drava ima status međunarodnog plovnog puta od ušća do Osijeka (23 km). S obzirom na međunarodne konvencije, gdje su definirani uvjeti koje plovni put mora zadovoljiti da bi dobio takav status, potrebno je stalno ulaganje u održavanje plovnog puta. U 2003. godine osnovana je Agencija za plovne putove, koja ima zadaću da plovne putove u Hrvatskoj osposobi za plovidbu i najsuvremenijih plovila.

Riječni promet je trenutno najjeftiniji i ekološki najprihvatljiviji oblik prometa. Uređenjem plovnih putova i lučke infrastrukture veliki dio protoka roba preusmjerio bi se na rijeke. Oživljavanje riječnog prometa povlači za sobom i razvoj kombiniranog prometa u koji su uključene sve prometne

grane. Optimalizacija, projektiranje i izgradnja putničko-riječnog graničnog ulaza kod Batine i kod ušća Drave u Dunav (Aljmaša) sa pristaništem i carinskom (graničnom) službom nameće se kao uvjet ako se žele iskoristiti zemljopisne prednosti i osigurati mogućim turistima dolazak vodenim putem.

Pristaništa u Batini i Aljmašu bit će vrata za ulaz u Županiju sa svim vidovima turizma koja ona može pružiti. Županija postaje vrlo atraktivna destinacija velikih riječnih "Cruiser-a" na liniji putničkih brodova Beč, Budimpešta, Crno More, a u sklopu europskog koridora riječnih plovni putova od Rostoka do Varne.

6.4. ZRAČNI PROMET

U lipnju 2001. godine počela je obnova Zračne luke Osijek d.o.o., a službeno je otvoren 2. prosinca 2001. godine. Zračna luka Osijek opremljena je za prihvat komercijalnih zrakoplova, obnovljena je kompletna infrastruktura.

Zračna luka Osijek-Klisa je međunarodna zračna luka, nalazi se na državnoj cesti D2 Osijek-Vukovar, dvadeset km jugoistočno od centra Osijeka, te 18 km zapadno od Vukovara. Ima jednu uzletno-sletnu stazu duljine 2500 m i širine 45 m, stajanku za zrakoplove veličine 300 x 90 m sa obilježene četiri pozicije za parkiranje zrakoplova tipa A319/320 i svu potrebnu opremu koja omogućava prihvat i otpremu zrakoplova maksimalne težine do 190 tona (npr. IL76), odnosno zrakoplova do uključivo VII vatrogasne kategorije. U određenim uvjetima moguć je prihvat i otprema i zrakoplova B747-400 u cargo verziji, za koji je osigurana potrebna oprema. Po svojim karakteristikama, Zračna luka Osijek ima kodnu oznaku 4D prema klasifikaciji ICAO-a. Zračna luka Osijek je operativna tijekom 24 sata.

S aspekta putničkog prometa koriste se kapaciteti putničke zgrade čija je prvobitna površina od 1300m² uvećana za dio dogradnje na prostoru odlazećeg gate-a od cca 200m², kako bi ispunila zahtjeve zrakoplovnih kompanija. Putnička zgrada sa instaliranim sustavima i opremom omogućava protok od 200 do 400 putnika na sat, odnosno 100 000 do 150 000 putnika godišnje.

Tijekom ljetne sezone prošlih godina postojale su redovne putničke linije za Split i Dubrovnik ili Zagreb. U 2009. godini nacionalni zrakoplovni prijevoznik Croatia Airlines, zrakoplovima DASH8-Q400 sa 76 putničkih mjesta, jednom tjedno, povezivao je Osijek sa Splitom i Zagrebom. Preko Zagreba putnicima su na raspolaganju bili letovi za Dubrovnik, Zadar i Pulu. U 2010. godini Croatia Airlines je letio iz Osijek za Split i za Dubrovnik, 1x tjedno tijekom ljetne sezone. Na ukupno 19 letova Croatia Airlines iz Osijeka prema Dubrovniku i Splitu prevezeno je ukupno 2.010 putnika, što je 48% više nego u 2009. godini. U 2011. godini Croatia Airlines letjela je od 20.06. do 06.09., prema Dubrovniku (1x tjedno - ponedjeljkom) i Splitu (1x tjedno - utorkom), na navedenim linijama bilo je 2.686 putnika što je 33% više nego u 2010. godini. Prosječna popunjenost zrakoplova na obje destinacije iznosila je 75%. Za 2012. nacionalni prijevoznik Croatia Airlines najavio je prometovanje zrakoplova na relaciji Osijek - Split u vremenskom periodu od 19. lipnja do 04. Rujna 2012., zrakoplovima DASH8-Q400 sa 76 putničkih mjesta, 1x tjedno - utorkom.

Redoviti međunarodni putnički promet započeo je 14. ožujka 2008. godine kada je zrakoplovna tvrtka Germanwings uspostavila 2 x tjedno letove kojima je povezala Osijek sa Köln-om (Njemačka), dok je od 2009. godini putnicima na raspolaganju bila 2x tjedno linija Osijek - Frankfurt/Hahn zrakoplovima Boeing 737-800 irske niskotarifne zrakoplovne kompanije Ryanair¹. Promet Ryanair-ovim zrakoplovima na liniji Frankfurt/Hahn - Osijek odvijao se i tijekom ljetne sezone 2011. dva puta tjedno (srijeda i nedjelja), te je njima bilo prevezeno 18.300. U ljetnoj sezoni 2012., prema trenutnim saznanjima, neće biti redovitih međunarodnih letova.

Zrakoplovna tvrtka Ryanair je orijentirana sekundarnim zračnim lukama koje na taj način postaju prepoznatljivije u svijetu te im se iskorištenost znatno povećava. Ryanair je originalan i najveći niskobudžetni zračni prijevoznik u Europi, a dokazao je da ljudi putuju i otkrivaju nova odredišta ukoliko su cijene dovoljno niske. Ryanair osigurava promidžbu regije na svojim Internet stranicama www.ryanair.com. Promidžba se sastoji u isticanju svih prednosti tog područja, turističkih atrakcija, prijevoznih opcija, poslovnih mogućnosti i dr. Takav vid promidžbe učinkovit je i prilagođen suvremenom potrošaču koji na taj način ima mogućnost u potpunosti isplanirati na jednoj Internet stranici svoj boravak u odabranoj turističkoj destinaciji.

Tablica br. 1 Međunarodni redoviti putnički promet 2009., 2010. i 2011.

Putnika 2009.			Izvršene operacije			Popunjenost %	
iskrcano	ukrcano	ukupno	slijetanje	polijetanje	ukupno	dolazak	odlazak
6.345	6.712	13.057	49	49	98	68,51	72,48
Putnika 2010.			Izvršene operacije			Popunjenost %	
iskrcano	ukrcano	ukupno	slijetanje	polijetanje	ukupno	dolazak	odlazak
6.912	7.330	14.242	50	50	100	73,14	77,57
Putnika 2011.			Izvršene operacije			Popunjenost %	
iskrcano	ukrcano	ukupno	slijetanje	polijetanje	ukupno	dolazak	odlazak
8.899	9.401	18.300	62	62	124	75,94	80,23

Tablica br. 2 Ukupni putnički promet 2010. i 2011.

UKUPNO 2010.	Vrsta prometa		Putnika	Operacija zrakoplova
	domaći	-redovni	2.012	38
-neredovni		430	351	
međunarodni	-redovni	14.242	100	
	-neredovni	4.143	295	
ukupno		20.827	792	
UKUPNO 2011.	Vrsta prometa		Putnika	Operacija zrakoplova
	domaći	-redovni	2.686	48
-neredovni		419	1.026	
međunarodni	-redovni	18.300	124	
	-neredovni	689	314	
ukupno		22.094	1.512	

Osim redovitog prometa, zračna luka redovno prihvaća charter letove i letove poslovne i generalne avijacije, vidljivo u tablici 2. - neredovni promet, te svojim individualnim pristupom svakom korisniku omogućuje kvalitetnu i brzu uslugu. Za 2012. godinu imamo najave charter letova na relaciji Osijek - Antalya (Turska), od 07. lipnja do 27. rujna. Linija će prometovati četvrtkom dok je prijevoznik Croatia Airlines sa zrakoplovima Airbus 320 sa 162 putnička mjesta.

Kako je jedna od nužnih pretpostavki razvoja turizma Osječko-baranjske županije i prometna povezanost, kako unutar države tako i s emitivnim i receptivnim turističkim tržištem, razvoj zračnog putničkog prometa, nove linije i destinacije znače bolju povezanost i dostupnost, ali i unapređenje turističkog proizvoda županije, doprinos promociji turizma kontinentalne Hrvatske, regije i destinacija te povećanje dolazaka i noćenja turista i posjetitelja. Istovremeno se obogaćuje turistička ponuda te dodatno razvijaju kulturni, zabavni, športski i drugih programi destinacije.

6.5. VOŽNJA BICIKLOM

Vožnja biciklom kroz prirodu je uvijek izvanredan i neponovljiv doživljaj. Mnoge staze već postoje: dunavski i dravski nasipi, prosjeka kroz šume i sporedne seoske ceste. Izgradnja biciklističke staze u podnožju nasipa ceste Osijek-Bilje u dužini od 4,7 km je potaknuta od Općine Bilje, a izgradnja je započela u travnju 2004. godine, te je dovršena tijekom 2006.

Biciklističke rute/staze danas predstavljaju puno više od same rekreacije i načina putovanja. Rute su preduvjet za razvoj ekološkog turizma, predstavljaju infrastrukturu koja povezuje regije, putovanje biciklom smanjuje količinu štetnih plinova za razliku od motornih vozila, promovira se aktivan odmor i kretanje građana koje u konačnici ima za rezultat povećanu kvalitetu življenja. Biciklističke rute povezuju prirodne i kulturne vrijednosti, te također kroz korištenje smještajnih i gastronomskih specijaliteta korisnici upoznaju lokalne običaje i tradiciju.

Upravo zbog ovih razloga biciklističke rute postale su "trend" u Europskoj uniji te se potiče sufinanciranjem kroz Europske fondove. Mreže biciklističkih ruta najčešće se uređuju duž manje frekventnih prometnica, duž postojećih biciklističkih staza, šumskih prosjeka i vodenih obrambenih nasipa. Sve je češće uspostavljanje dugačkih ruta kao što je npr. Dunavska ruta koja se proteže duž rijeke Dunav ili kao npr. Panonskog puta mira koji povezuje Osijek (HR) i Sombor (SRB) i prolazi kroz najvrjednija prirodna područja Srednjeg Podunavlja. Uz međunarodne rute poželjan je razvoj lokalnih ruta koje su razlog "zaustavljanja" turista. Biciklističke rute ulaze u turističku ponudu područja te su dio vikend, jednodnevnih i višednevnih programa koji se organiziraju na lokalnu.

Koristeći baranjske biciklističke staze, dolaskom na dravski nasip, biciklisti mogu nastaviti istim na zapad prema Donjem Miholjcu i Mađarskoj. Biciklističke staze mogu se spojiti s mrežom biciklističkih staza ostalih županija uz Dravu i Muru, i stazama u Sloveniji i Austriji. Time će se dobiti europska turistička biciklistička transverzala. Inicijator projekta "Biciklističke staze duž Dunava", od izvora do Delte, je GTZ - Njemačko društvo za tehničku suradnju, koje u više od 130 zemalja svijeta realizira razvojne programe i projekte s ciljem poboljšanja uvjeta življenja. "Turizam duž rijeke Dunav" međunarodni je projekt koji je iniciralo GTZ (German Organization for Technical Cooperation), uz potporu njemačkog ministarstva gospodarstva, a koji je ove godine dobio i potporu Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka Republike Hrvatske.

U nizu mogućnosti koje pruža rijeka Dunav, posebno se ističe cikloturistička staza duž riječnog toka. Riječ je o jednoj od omiljenih europskih destinacija cikloturista iz Njemačke i Austrije te djelomično Mađarske. Projekt je iniciran ciljem da se kroz proširenje turističke ponude potakne regionalni i lokalni razvoj područja uz rijeku Dunav, uz istovremeno uključivanje i umrežavanje postojećih turističkih i ostalih potencijala. Projekt je pokazao dobre rezultate kroz otvaranje značajnog broja "Bike & Bed" smještaja u općini Bilje, značajnim povećanjem broja noćenja na području Općine Bilje kao i nastavkom realizacije drugih projekata s područja biciklizma kao što su:

- Dravska biciklistička ruta - projekt se nadovezuje na Dunavsku biciklističku rutu i očekuje se njegova provedba, a u Osječko-baranjskoj županiji uključeni su gradovi Belišće, Donji Miholjac i Valpovo, te njihove turističke zajednice.

Ova ruta nadograđuje Drava bike tour i povezuje ju s Panonskim putem mira. Proteže se od Belišća s lijeve strane Drave krunom nasipa do Osijeka. Početak je u Belišću ispred Dravskog mosta na lokaciji gdje je postavljena i mapa svih ruta županije. Staza se dalje kreće preko mosta pa krunom nasipa uz lijevu obalu Drave. Ruta ovim dijelom Drave prolazi kroz Dravske šume i buduće zaštićeno područje Biosferni rezervat Mura - Drava - Dunav. Korisnici će moći uživati u "zelenom" okruženju očuvanih šuma, često susretati ptice i krupnu divljač (jelensku, srneću i divlje svinje). Mnoge od ugroženih vrsta nalaze se na tom području što dodatno povećava atraktivnost rute. Ruta završava na desnoj obali Drave ispred Dravskog mosta u Osijeku (kod Tvrđe). Na ovoj lokaciji također će biti postavljena mapa svih ruta. Od mosta kod Tvrđe ruta će dalje nastaviti duž Drave šetalištem prema streljani Pampas. Kod streljane će proći ispod mosta te nastaviti dobro uređenom šumskom prosjekom prema vikend naselju na ušću Karašice. Od ušća staza se kreće Karašicom do Petrijevac i dalje

prometnicom prema Belišću. Nakon 3 km skreće desno prema vikend naselju Nehaj od kojeg dalje preko Narda uz Dravu ide do Belišća. Ruta se naslanja najvećim dijelom na Dravu što će predstavljati posebnu atrakciju zbog prirodnih zanimljivosti.

- Panonski put mira od Osijeka do Sombora - nositelji projekta Ekološko društvo "Zeleni Osijek" koji su u sklopu projekta označili stazu i postavili edukativne karte za bicikliste duž staze;

U Baranjskom Petrovom Selu s Drava bike tour-om bi se trebala spojiti ruta Panonski put mira. Ruta će se dalje kretati kroz Petlovac do Belog Manastira. U gradu će se razdvojiti na dvije dionice. Jedna će ići desno pored Karanca, a druga lijevo na nasip duž rijeke Karašice. Od Karanca će se Panonski put mira popeti na Bansko brdo do odašiljača gdje se nalazi najljepši pogled na Baranju. Na ovoj lokaciji uredit će se odmorište i osmatračnica. Dalje se ruta kreće kroz vinograde, surduke i šumske prosjeke prema Zmajevcu. Ova dionica Panonskog puta mira kroz tehnički i fizički najzahtjevniju dionicu povezat će Karanac i Zmajevac, dva turistički najrazvijenija sela u Baranji. Desni ogranak će se spojiti na postojeću rutu Panonskog puta mira. Lijevo ogranak će se kretati nasipom i lijevim obronkom Banskog brda. Lijevo ogranak je izuzetno zanimljiv za one bicikliste koji će nastaviti dalje Dunavskom rutom prema Mađarskoj ili dalje Panonskim putem mira prema Srbiji. Prolazi će većinom van naselja te predstavljati pravi užitek za ljubitelje prirode.

- *Biciklistička ruta Drava bike tour: dionica Osijek - Erdut - Osijek*

Ruta će se početi kod Dravskog mosta (Tvrđa) i naslanjati se na Dunavsku rutu do Sarvaša. U Sarvašu će skrenuti lijevo te nastaviti zemljanim putem kroz šumu pored Drave do vikend naselja na ušću. Na ovom mjestu je ušće Drave u Dunav, a s druge strane Drave je PP Kopački rit. Ruta se dalje kreće do Aljmaša te nastavlja cestom do Erduta. U Erdutu prolazi pored kule na kojoj se korisnici mogu zaustaviti i na kojoj će se urediti vidikovac. Na ovom mjestu izuzetno je lijep pogled na Dunav. Nakon kule ruta se spušta niz surduk do Dunava te nastavlja uz Dunav. Kod mosta koji je i carina ruta se uspinje do magistralne ceste te se vraća prema Osijeku. Ova dionica rute će biti posebno zanimljiva u vrijeme Velike Gospe kada veliki broj hodočasnika dolazi u Aljmaš.

- *Osijek - Našice - Đakovo - Osijek*

Ruta počinje kod Dravskog mosta (Tvrđa) i kreće se biciklističkim stazama prema Čepinu U centru Čepina skreće desno i Preko Čepinskih Martinaca, Čokadinaca, Poganovaca i Budimaca dolazi do Podgorača. U Podgoraču se razdvaja u tri smjera, prema Našicama desno, lijevo prema Đakovu i ravno prema jezeru Borovik. Desni ogranak se završava u Našicama pored Dvorca Pejačević. U povratku ruta skreće do jezera Lapovac gdje je poznato Našičko izletišta. Staza dalje preko Vukojevaca neasfaltiranim putem ide do jezera Borovik. Ovo poznato izletišta mjesto je gdje se posjetitelji mogu u ljetnim mjesecima okupati i kampirati. Od Borovika rute ide u dva smjera. Lijevo preko Podgorača prema Osijeku, a desno preko Mandićevca prema Đakovu. U Đakovu ruta obilazi najvrjednije znamenitosti - Đakovačku ergelu, katedralu, Đakovačke vezove. Ruta se od Đakova preko Osijeka vraća preko Tomašanaca, Gorjana, Krndije, Čepinskih Martinaca prema Osijeku.

Koristeći baranjske biciklističke staze, dolaskom na dravski nasip, biciklisti mogu nastaviti istim na zapad prema Donjem Miholjcu i Mađarskoj. Biciklističke staze mogu se spojiti s mrežom biciklističkih staza ostalih županija uz Dravu i Muru, i stazama u Sloveniji i Austriji. Time će se dobiti europska turistička biciklistička transverzala. Inicijator projekta "Biciklističke staze duž Dunava", od izvora do Delte, je GTZ - Njemačko društvo za tehničku suradnju, koje u više od 130 zemalja svijeta realizira razvojne programe i projekte s ciljem poboljšanja uvjeta življenja. "Turizam duž rijeke Dunav" međunarodni je projekt koji je iniciralo GTZ (German Organization for Technical Cooperation), uz potporu njemačkog ministarstva gospodarstva, a koji je ove godine dobio i potporu Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka Republike Hrvatske.

U nizu mogućnosti koje pruža rijeka Dunav, posebno se ističe cikloturistička staza duž riječnog toka. Riječ je o jednoj od omiljenih europskih destinacija cikloturista iz Njemačke i Austrije te djelomično Mađarske. Projekt je iniciran ciljem da se kroz proširenje turističke ponude potakne regionalni i lokalni razvoj područja uz rijeku Dunav, uz istovremeno uključivanje i umrežavanje postojećih turističkih i ostalih potencijala. Projekt je pokazao dobre rezultate kroz otvaranje značajnog broja "Bike & Bed" smještaja u općini Bilje, značajnim povećanjem broja noćenja na području Općine Bilje kao i nastavkom realizacije drugih projekata s područja biciklizma kao što su:

Uprava za sustav turističkih zajednica i selektivne oblike turizma podržava ovaj projekt koji omogućava razvoj turizma kao gospodarske perspektive Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije te daje značenje Dunavu kao simbolu europskog ujedinjenja i proširenja Europske Unije u jugoistočnoj Europi.

7. TURISTIČKA ZAJEDNICA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

7.1. IZVJEŠĆE O RADU ZA 2011. GODINU

Turističke zajednice osnivaju se radi promicanja i unapređenja turizma Republike Hrvatske i gospodarskih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske i druge turističke usluge ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom na način da upravljaju destinacijom na razini za koju su osnovane.

Sustav turističkih zajednica čine: turističke zajednice mjesta, turističke zajednice općina, turističke zajednice gradova, turističke zajednice područja, turističke zajednice županije, Turistička zajednica Grada Zagreba i Hrvatska turistička zajednica.

Turistička zajednica se obvezno osniva kao:

1. turistička zajednica općine ili grada na čijem je području najmanje jedno naselje razvrstano u A ili B turistički razred,
2. turistička zajednica područja za područje na kojem nisu osnovane turističke zajednice općina i gradova,
3. Turistička zajednica Grada Zagreba za područje Grada Zagreba,
4. turistička zajednica županije za područje županije,
5. Hrvatska turistička zajednica za područje Republike Hrvatske.

Pod uvjetima propisanim Zakonom o turističkim zajednicama, turistička zajednica može se, uz prethodnu suglasnost Ministarstva turizma, osnovati kao:

1. turistička zajednica općine ili grada za područje općine ili grada na kojem ni jedno naselje nije razvrstano u A ili B turistički razred,
2. kao turistička zajednica mjesta za područje jednog naselja razvrstanog u A turistički razred.

U slučaju osnivanja neobvezne turističke zajednice, općina ili grad osiguravaju sredstva za financiranje rada turističke zajednice.

Turističke zajednice županija surađuju s regionalnim turističkim organizacijama iz drugih zemalja i mogu biti članovi međunarodnih turističkih organizacija.

Na području Osječko-baranjske županije osnovane su slijedeće turističke zajednice:

Tablica 1. Turističke zajednice

Redni Broj	Turistička zajednica općine/grada/županije
1.	TZ grada Osijeka
2.	TZ grada Đakova
3.	TZ grada Našica
4.	TZ grada Valpova
5.	TZ grada Belišća
6.	TZ grada Donjeg Miholjca
7.	TZ područja Baranja
8.	TZ općine Bizovac
9.	TZ općine Draž
10.	TZ općine Bilje
11.	TZ općine Erdut
12.	TZ Osječko-baranjske županije

Tijela Zajednice

Tijela Zajednice su:

1. Skupština
2. Turističko vijeće
3. Nadzorni odbor
4. Predsjednik zajednice.

1. Skupština Zajednice

Djelokrug rada i zadaće Skupštine turističke zajednice definirani su člancima 14. i 15. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 152/08) i člancima 18., 19., 20., 21., 22. i 23. Statuta Turističke zajednice Osječko-baranjske županije. Način sazivanja i vođenja sjednice Skupštine Zajednice i druga pitanja vezana za održavanje sjednice Skupštine uređuje se Poslovníkom.

2. Turističko vijeće

Djelokrug rada i zadaće Turističkog vijeća turističke zajednice definirani su člancima 16. i 17. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 152/08) i člancima 24., 25., 26., 27., 28., 29. i 30. Statuta Turističke zajednice Osječko-baranjske županije. Način sazivanja i vođenja sjednica Turističkog vijeća i druga pitanja u svezi održavanje sjednice Turističkog vijeća uređuju se Poslovníkom.

3. Nadzorni odbor

Djelokrug rada i zadaće Nadzornog odbora turističke zajednice definirani su sukladno člancima 19. i 20. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 152/08) i člancima 31., 32., 33. i 34. Statuta Turističke zajednice Osječko-baranjske županije.

4. Predsjednik Zajednice

Djelokrug rada i zadaće Predsjednika Zajednice definirani su člankom 18. Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 152/08) i člancima 35., 36. i 37. Statuta Turističke zajednice Osječko-baranjske županije.

Tendenciju razvoja turizma prepoznala je i podupire je i Osječko-baranjska županija i sa značajnim sredstvima je u 2011. godini sudjelovala u zajedničkom promicanju turizma u našoj županiji. Očekujemo da će se trend nastaviti i u 2012. godini jer predviđamo značajne projekte kao i značajnije predstavljanje Slavonije i Baranje na međunarodnom tržištu i inozemnim sajmovima, a u

izradi je Krovni plan turizma za područje 8 hrvatskih i 3 mađarske županije uz rijeke Dunav, Dravu i Muru, financiran iz IPA Prekograničnog programa Mađarska-Hrvatska (2007.-2013.) koji izrađuje Institut za turizam.

7.2. STANJE U TURIZMU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Dosadašnji turistički razvitak Osječko-baranjske županije temeljio se na valorizaciji prirodnih resursa, kulturno-povijesnih sadržaja, geoprometnom položaju i dostignutoj razini turističko-ugostiteljskih kapaciteta. U tako definiranom prostoru, turističke potencijale Županije čine područja pod posebnim režimima zaštite, područja uz vodotoke Dravu, Dunav i njihove pritoke, brojne prirodne i umjetne akumulacije, ribnjaci, šume s bogatstvom i raznolikošću flore i faune, poljoprivredna i vinorodna područja te termalni izvori koji pružaju mogućnosti za razvitak različitih oblika selektivnog turizma: izletničkog, zdravstveno-rekreacijskog, edukativnog, ekološkog, lovnog, ribolovnog i dr. Dosadašnji turistički razvitak na području Županije rezultirao je formiranjem i diferenciranjem pojedinih turističkih lokaliteta i područja, koja se u odnosu na prostorni razmještaj mogu grupirati na područja gradova, zaštićena područja, područja uz vodotoke i akumulacije i područja termalnih izvora. Osječko-baranjska županija ima potencijala i može ponuditi tržištu programe kontinentalnog turizma uvažavajući prednosti ekološki održive poljoprivrede i očuvanog okoliša.

Raduju nas i značajna ulaganja velikih gospodarskih subjekata u turistički sektor, kroz upotpunjavanje eno-gastronomске i hotelske ponude. Tu ponudu upotpunjuju i brojni manji poduzetnici koji već djeluju ili se uključuju u turističku ponudu Osječko-baranjske županije.

Valja istaknuti i značajne napore Osječko-baranjske županije na daljnjem unapređenju turističke ponude što se očituje kroz stalnu financijsku potporu projekata Turističke zajednice, ali i kroz velike turističke projekte.

7.3. AKTIVNOSTI

Turistička zajednica Osječko-baranjske županije uložila je značajna sredstva u redizajn i upotpunjavanje web-stranice, a poseban je akcent dan na društvene mreže Facebook i Twitter. Smanjena je količina tiskanih materijala, ali je prigodno za 3. Dane vina i turizma Osječko-baranjske županije tiskana brošura Vinsko-turističke ceste Osječko-baranjske županije uz prigodne plakate.

U 2011. godini Turistička zajednica nastupala je na brojnim sajmovima i posebnim prezentacijama u zemlji i inozemstvu od kojih je tradicionalno najznačajnije predstavljanje bilo na Izložbi Eko-etno u Zagrebu, ali i sve značajniji broj predstavljanja turističkih zajednica clustera Slavonija izvan RH.

Promijenjen način sufinanciranja smeđe (turističke) signalizacije uzrokovao je i znatno manja sredstva uložena u ovaj projekt tijekom 2011. godine pa je tako samo započet projekt postavljanja signalizacije za Vinske ceste Đakovštine.

Najznačajnija sredstva Turistička zajednica Osječko-baranjske županije utrošila je za organizaciju, suorganizaciju i potpore manifestacijama. Svakako najznačajnija manifestacija u organizaciji Turističke zajednice Osječko-baranjske županije bili su 3. Dani vina i turizma održani krajem rujna i početkom listopada na lokacijama Đakovačkog vinogorja i Osijeka sa završnim manifestacijama u osječkoj Tvrdi i Arheološkom muzeju u kombinaciji s tradicionalnim Sajmom antikviteta. Tradicionalno je Turistička zajednica Osječko-baranjske županije bila suorganizator Sajma lova, ribolova i seoskog turizma u Osijeku, ali smo suorganizirali i poticali brojne druge manifestacije u svim dijelovima Osječko-baranjske županije.

Turistička zajednica aktivno je sudjelovala u izradi turističkog filma o klasteru Slavonija, a posebno je značajna zastupljenost Osječko-baranjske županije u novom promidžbenom filmu Hrvatske turističke zajednice - Oda radosti.

Kroz akciju Volim Hrvatsku osvojena su dva Zelena cvijeta sa zlatnim znakom za uređenost mjesta kao cjeline koje su dobili gradovi Đakovo i Našice i jedna nagrada Čovjek ključ uspjeha koju je osvojio Srđan Lacković iz Bilja kao najbolji domaćin na obiteljskom turističkom gospodarstvu na državnoj razini, nakon uspješno provedene županijske akcije Zeleni cvijet. Provedena je i akcija EDEN - Europska destinacija izvrsnosti na županijskoj razini, te je provedena akcija izbora najboljih likovnih i literarnih radova u kategoriji dječjih vrtića i osnovnih škola gdje je, također, prvonagrađeni na državnoj razini u kategoriji likovnih radova osnovnih škola iz Osječko-baranjske županije.

Brojni strani i domaći novinari i turoperatori posjetili su Osječko-baranjsku županiju samostalno ili posredovanjem Hrvatske turističke zajednice, a Osječko-baranjska županija, uz Vukovarsko-srijemsku, bila je domaćin dodjele Zlatne penkale - dodjele nagrade za najboljeg stranog turističkog novinara koju dodjeljuje Hrvatska turistička zajednica temeljem kandidatura iz svojih predstavništava diljem svijeta. U lipnju (od 02.06. do 05.06.) je, dakle, našu županiju posjetilo preko 50 stranih novinara i direktora predstavništava iz cijelog svijeta te su upoznati s turističkom ponudom Osijeka, Baranje i Kopačkog rita i Đakova.

Provođene su brojne edukacije, okrugli stolovi i radionice kao što je Okrugli stol s temom razvoja Ruralnog turizma koji je organiziran u suradnji s Konzorcijem agroturizma iz Istre i održan na Sajmu lova, ribolova i seoskog turizma, te je Turistička zajednica Osječko-baranjske županije aktivno sudjelovala u izobrazbi turističkih vodiča i voditelja turističkih agencija u suradnji s Ekonomskim fakultetom.

Potican je razvoj novih turističkih proizvoda, dijelom vlastitim sredstvima, a dijelom kandidiranjem projekata na fond za turistički nerazvijena područja Hrvatske turističke zajednice. Na natječaju Hrvatske turističke zajednice za turističke inicijative i proizvode na turistički nerazvijenim područjima odobreno je za Osječko-baranjsku županiju 345.114,34 kn za 46 projekata. Na natječaju su sudjelovale sve hrvatske županije, znači i nerazvijeni dijelovi morskih županija, a upravo Osječko-baranjskoj je odobreno najviše projekata i najveća financijska potpora.

Na natječaju Hrvatske turističke zajednice za turističke zajednice na turistički nerazvijenim područjima odobreno je turističkim zajednicama s područja Osječko-baranjske županije 438.363,58 kn za 17 projekata i po tim podacima je Osječko-baranjska županija treća u Hrvatskoj. To su projekti koji su odobreni ne samo Turističkoj zajednici Osječko-baranjske županije nego i turističkim zajednicama gradova, općina i područja iz Osječko-baranjske županije.

Turistička zajednica Osječko-baranjske županije obavljala je svoje redovne zadaće vezane uz prikupljanje i obradu podataka o resursima, novoootvorenim kapacitetima i sadržajima, dolascima i noćenjima turista, boravišnoj pristojbi i turističkoj članarini za svoje potrebe i potrebe Hrvatske turističke zajednice i Ministarstva turizma, te smo koordinirali rad lokalnih turističkih zajednica s područja Osječko-baranjske županije.

Sve ranije navedene aktivnosti rezultirale su značajnijim uključivanjem prostora Slavonije i Baranje u promidžbene aktivnosti ne samo lokalnih institucija nego i Hrvatske turističke zajednice i Ministarstva turizma što bi za cilj trebalo imati daljnji porast turističkih pokazatelja i unapređenje turističke ponude uključivanjem novih i nadgradnjom postojećih poduzetnika.

7.4. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE TURISTIČKE ZAJEDNICE OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE ZA 2011.

Tablica 11. Financijsko izvješće - prihodi

Red. broj	PRIHOD	Plan I-XII 2011	Ostvareno I-XII 2011	% ostvareno/planirano
1	2	3	4	5 (4/3)
1.	Turistička članarina	535.000	523.450,93	97,84
2.	Boravišna pristojba	105.000	118.043,43	112,42
3.	Županijski proračun	650.000	672.000,00	103,38
4.	HTZ	285.350	285.345,88	99,99
5.	Prihodi preneseni iz prethodnih godina	30.000	53.266,33	177,55
6.	Prihodi od transfera	30.000	0,00	0,00
7.	Prihodi od kamata	3.000	255,44	8,51
	UKUPNO	1 638 350	1.652.362,01	100,86

Izvor: TZ Osječko-baranjske županije

Tablica 12. Financijsko izvješće - rashodi

R.b	RASHOD	Plan 2011 I-XII	Ostvareno 2011 I-XII	% ostvareno/planirano
1	2	3	4	5 (4/3)
1.	FUNKCIONALNI MARKETING	1 038 350	1.008.934,69	97,17
1.1.	Tisak i dotisak brošura, plakata, web	94 000	58.981,50	62,74
1.2.	Troškovi nastupa na sajmovima i posebnim prezentacijama	138 350	145.879,27	105,44
1.3.	Turistička (smeđa) signalizacija	25.000	16.205,25	64,82
1.4.	Potpore, organizacija i suorganizacija manifestacija	320 000	346.330,03	108,23
1.5.	Medijski projekti	230 000	230.330,00	100,14
1.6.	Realizacija akcije Volim Hrvatsku	116 000	105.236,85	90,72
1.7.	Posjeti novinarskih grupa i delegacija	65 000	62.519,30	96,18
1.8.	Provođenje edukacije - seminari	30 000	26.452,49	88,17
1.9.	Novi turistički proizvodi - sufinanciranje	10 000	17.000,00	170,00
2.	ADMINISTRATIVNI MARKETING	600 000	595.637,63	99,27
2.1.	Troškovi ureda	600 000	595.637,63	99,27
	- izdaci za zaposlene	420 000	424.652,92	101,11
	- materijalni izdaci	70 000	60.794,40	86,85
	- nematerijalni izdaci	108 000	105.363,31	97,56
	- ostali izdaci	2 000	4.827,00	241,35
	UKUPNO: 1+2	1 638 350	1.604.572,32	97,94
3.	Stanje na ž.r. 30.12.	0	47.789,69	-
	UKUPNO: 1+2 +3	1.638.350	1.652.362,01	100,86

Izvor: TZ Osječko-baranjske županije

7.5. ZADAĆE TURISTIČKE ZAJEDNICE OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Zadaće turističke zajednice županije su sljedeće:

1. promocija turističke destinacije na razini županije samostalno i putem udruženog oglašavanja,
2. upravljanje javnom turističkom infrastrukturom danom na upravljanje od strane županije,
3. sudjelovanje u definiranju ciljeva i politike razvoja turizma na nivou županije u svezi s politikom planiranja razvoja turizma na nacionalnom nivou,
4. izrada planova razvoja turizma na nivou županije,
5. promocija turističke ponude županije u zemlji i inozemstvu u koordinaciji s Hrvatskom turističkom zajednicom,
6. obogaćivanje ukupne turističke ponude županije i kreiranje novih proizvoda turističke regije, a poglavito u selektivnim oblicima turizma (seoski, kulturni, zdravstveni turizam i dr.),
7. pružanje stručne i svake druge pomoći turističkim zajednicama s područja županije u pitanjima važnim za njihovo djelovanje i razvoj, te poticanje i pomaganje razvoja turizma na područjima koja nisu turistički razvijena,
8. koordinacija djelovanja i nadzor izvršavanja ciljeva i zadaća turističkih zajednica općina i gradova s područja županije,
9. sudjelovanje u izradi planova razvoja turizma i strateškoga marketinškog plana hrvatskog turizma,
10. poticanje, očuvanje, unapređivanje i promicanje svih postojećih turističkih resursa i potencijala, te turističke ponude županije,
11. prikupljanje i tjedna i mjesečna obrada podataka o turističkom prometu i svih drugih podataka bitnih za praćenje izvršenja postavljenih ciljeva i zadaća (zbirno izvješće općina i gradova),
12. obavljanje informativnih poslova u svezi s turističkom ponudom,
13. izrada polugodišnjih i godišnjih izvješća, analiza i ocjena ostvarenja programa rada i financijskog plana turističke zajednice županije,
14. ustrojavanje jedinstvenog turističkog informacijskog sustava, sustava prijave i odjave turista i statističke obrade prema turističkim zajednicama nižeg ustroja i Hrvatskoj turističkoj zajednici,
15. objedinjavanje zajedničkih razvojnih projekata turističkih zajednica općina i gradova, te turističkih zajednica područja od značaja za županiju,
16. obavljanje i drugih poslova propisanih ovim Zakonom ili drugim propisom.
17. Turistička zajednica županije sudjeluje i provodi programe i akcije Hrvatske turističke zajednice od zajedničkog interesa za sve subjekte u turizmu, te podizanja razine kvalitete turističke ponude Hrvatske.
18. suradnja i koordinacija s pravnim i fizičkim osobama koje su neposredno i posredno uključene u turistički promet na razini županijskog gospodarskog ustroja
19. poticanje i pomaganje razvoja turizma u općinama i gradovima koji nisu turistički razvijeni
20. pružanje stručne i druge pomoći turističkim zajednicama općina i gradova u svim pitanjima vezanima uz njihov razvoj
21. poticanje, koordinacija i ustrojavanje gospodarskih, kulturnih, športskih i drugih priredbi i manifestacija značajnih za cijelu županiju
22. izrada planova i programa promocije turističkog proizvoda županije, vodeći računa o posebnostima svakog turističkog mjesta, te sukladno osnovnim smjericama Hrvatske turističke zajednice
23. izrada polugodišnjih i godišnjih izvješća, analiza i ocjena ostvarenja programa rada i financijskog plana turističke zajednice županije.

Sve aktivnosti Turističke zajednice Osječko-baranjske županije temelje se na:

1. geografskim odrednicama i
2. nositeljima turizma i turističke aktivnosti.

7.6. PROGRAM RADA U 2012. GODINI

ADMINISTRATIVNI MARKETING

Turistički ured Turističke zajednice Osječko-baranjske županije:

- provodi zadatke utvrđene programom rada Zajednice
- obavlja stručne i administrativne poslove u svezi pripremanje sjednica tijela Zajednice
- obavlja pravne, knjigovodstvene i financijske poslove, kadrovske i opće poslove, vodi evidencije i statističke podatke utvrđene propisima i aktima Zajednice
- izrađuje analize, informacije i druge materijale za potrebe tijela Zajednice
- daje tijelima Zajednice stručna mišljenja o pitanjima iz djelokruga Zajednice

Turistička zajednica Osječko-baranjske županije nastavit će sa praćenjem djelovanja i izvršavanja ciljeva i zadaća turističkih zajednica gradova i općina putem održavanja sjednica koordinacija i to dva puta godišnje, a po potrebi i više, a zbog moguće kasnije kontrole izvršavanja navedenih zadaća. Svi sastanci koordinacija kao i odluke ili zaključci koji proizađu sa navedenih sjednica biti će pisano dokumentirani.

Također pored kontrole izvršavanja zakonski propisanih zadaća turističkih zajednica, turistička zajednica županije će uskladiti promotivne aktivnosti i to jednako za potrebe zajedničkih nastupa na inozemnim sajmovima, kao i za potrebe oglašavanja u promotivnim kampanjama i/ili promotivno/prodajnim kanalima sustava turističkih zajednica, organizatora putovanja i zračnih prijevoznika.

FUNKCIONALNI MARKETING

Tisak i dotisak brošura, plakata, web, Facebook i Twitter

Odnos troškova tiskanih materijala u odnosu na internetske tehnologije, mijenjat će se sukladno zahtjevima tržišta u korist weba, Facebooka i Twittera posebno zbog činjenice da je brošuru Fantastična Baranja u punom iznosu i više jezičnih mutacija tiskala Hrvatska turistička zajednica, dok je brošuru Vinsko-turističke ceste Osječko-baranjske županije uredila i dotiskala Osječko-baranjska županija. Plan je u 2012. godini dodatno nadograditi web-stranice Turističke zajednice Osječko-baranjske županije, te nastaviti s aktivnostima na Facebooku i Twitteru, a sukladno financijskim mogućnostima tj. punjenju proračuna, tiskat ćemo i druge tematske brošure manjeg formata.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije
Sredstva: 100.000,00
Rok: siječanj - prosinac 2012.

Brošura vinsko-turističke ceste Osječko-baranjske županije tiska se prigodno za Dave vina i turizma.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije u suradnji s Osječko-baranjskom županijom
Sredstva: 30.000,00
Rok: travanj-svibanj 2012.

Nadogradnja i stalno ažuriranje web stranica Turističke zajednice Osječko-baranjske županije s izradom mobilnih aplikacija.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije
Sredstva: 40.000,00
Rok: siječanj-prosinac 2012.

Ostale tematske brošure, plakate i slično izdavat ćemo prateći organizaciju određenih manifestacija, promocija i drugih događanja u našoj županiji ili pri promociji naše županije u Hrvatskoj i inozemstvu.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije
Sredstva: 30.000,00
Rok: siječanj - prosinac 2012.

Nastupi na sajmovima

U suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom predstaviti ćemo se na sajmovima i posebnim prezentacijama u inozemstvu, a tradicionalno planiramo nastup i na manifestaciji Eko-etno.

Po pozivima, prema dogovorima i sukladno mogućnostima organizirat ćemo i druge nastupe i posebne prezentacije u Hrvatskoj.

U 2012. godini, plan je nastupiti i na jednom međunarodnom sajmu cruisera sukladno planovima u izgradnji luka za putničke brodove u Batini i Aljmašu.

Turistička zajednica Osječko-baranjske županije i u 2012. godini planira nastup na izložbi Eko-etno Hrvatska.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, Osječko-baranjska županija
Sredstva: 60.000,00
Rok: listopad 2012.

Prezentacije klastera Slavonija u inozemstvu
Nositelji: Županijske turističke zajednice na području klastera Slavonija
Sredstva: 30.000,00
Rok: siječanj-prosinac 2012.

Turistička zajednica Osječko-baranjske županije predstavljat će se u zemlji i inozemstvu sukladno pozivima na sajmovima i prezentacijama u suradnji s Osječko-baranjskom županijom, te lokalnim turističkim zajednicama s područja Osječko-baranjske županije

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, Osječko-baranjska županija, lokalne turističke zajednice
Sredstva: 60.000,00
Rok: siječanj-prosinac 2012.

Smeđa signalizacija

Turistička zajednica Osječko-baranjske županije nastaviti će sudjelovati u projektu smeđe tj. turističke signalizacije koji dobro napreduje na području cijele županije, te pozivamo sve koji još nisu dovršili obilježavanje svoje općine/grada da to učine po novom modelu financiranja kandidiranjem projekata na natječaj Hrvatske turističke zajednice za projekte na turistički nerazvijenim područjima.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije
Sredstva: 50.000,00
Rok: siječanj-prosinac 2012.

Potpore, organizacija i suorganizacija manifestacija

U 2012. godini planirana su znatno veća sredstva za manifestacije iz razloga podizanja razine organizacije 4. Dana vina i turizma Osječko-baranjske županije, značajnijeg uključivanja u suorganizaciju SALORI, Sajma lova, ribolova i seoskog turizma u Osijeku, ali i značajnije potpore novijim manifestacijama kao što su:

- Slama, Land Art Festival,
- Surduk, festival umjetnosti i vina,
- Brojne druge tematske manifestacije u Osječko-baranjskoj županiji.

4. Dani vina i turizma

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, lokalne turističke zajednice, Osječko-baranjska županija
Sredstva: 200.000,00
Rok: travanj-svibanj 2012.

SALORI, Sajam lova, ribolova i seoskog turizma

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, Osječki sajam d.o.o., lokalne turističke zajednice, Osječko-baranjska županija
Sredstva: 50.000,00
Rok: travanj-svibanj 2012.

Čitav niz je ostalih manifestacija koje se održavaju na području Osječko-baranjske županije koje će se, sukladno mogućnostima, podupirati tijekom godine.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, lokalne turističke zajednice
Sredstva: 100.000,00
Rok: siječanj-prosinac 2012.

Medijski projekti

Turistička zajednica nastavit će sa oglašavanjem putem nositelja medijske propagande (radio, TV, novine) o svim aktivnostima i događanjima vezanima za rad zajednice, te će nastaviti suradnju sa Slavonskom televizijom uz novi moment razmjene televizijskog programa kako bi se kulturno-turistički resursi i potencijali mogli vidjeti širom Republike Hrvatske, ali i u zemljama iz bližeg okružja koje budu zainteresirane za razmjenu.

Lokalno oglašavanje

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije
Sredstva: 20.000,00
Rok: siječanj-prosinac 2012.

Nacionalno oglašavanje

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije
Sredstva: 20.000,00
Rok: siječanj-prosinac 2012.

Kao i do 2012. godine koristit će se mjere Hrvatske turističke zajednice za udruženo oglašavanje.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, Zračna luka Osijek, Hrvatska turistička zajednica
Sredstva: 50.000,00
Rok: siječanj-prosinac 2012.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, Turistička zajednica Grada Đakova, Hrvatska turistička zajednica
Sredstva: 10.000,00
Rok: siječanj-prosinac 2012.

Realizacija akcije Volim Hrvtsku

Turistička zajednica Osječko-baranjske županije poticati će aktivnosti i sudjelovati će u programima zaštite okoliša kao komparativne prednosti naše županije i regije u cijelosti.

Akciju "Zeleni cvijet" pokrenuo je Glavni ured Hrvatske turističke zajednice u cilju poticanja uređenja okoliša u sustavu kontinentalnih turističkih zajednica. U sklopu te akcije, a prema definiranim kriterijima Turistička zajednica Osječko-baranjske županije izabrat će najbolje u kategorijama: grada, manjeg grada, mjesta, parka, okućnice. i svečano dodijeliti priznanja najboljima, te se dogodne nada još boljim rezultatima na državnoj razini. Nastavit će se i s provedbom akcije izbora najboljih likovnih i literarnih radova u kategoriji dječjih vrtića i osnovnih škola, te sudjelovanjem u akciji EDEN, ruralna destinacija izvrsnosti.

Nagrade za škole i dječje vrtiće

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije i Hrvatska turistička zajednica

Sredstva: 51.000,00

Rok: siječanj-lipanj 2012.

Provođenje akcije Zeleni cvijet

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, Hrvatska turistička zajednica, lokalne turističke zajednice

Sredstva: 19.000,00

Rok: siječanj-prosinac 2012.

Posjeti novinarskih grupa i turopertora

Posebno kvalitetan i finansijski prihvatljiv način promocije su studijska putovanja novinara i turopertora koji su se intenzivirali u drugoj polovici 2009. godine, a nastavljani su u 2010. i 2011. godini. U suradnji s Glavnim uredom Hrvatske turističke zajednice, nastaviti će se rad na ovom projektu i u 2012. godini. Uz relativno mala sredstva lokalnih turističkih zajednica ostvaruje se izuzetan efekt jer u konačnici to nisu plaćeni oglasi već impresije novinara nakon posjeta Slavoniji i Baranji.

Osigurana sredstva za dovođenje novinara u suradnji s HTZ-om utrošiti će se za troškove vođenja i extra obroke jer ostale troškove pokriva Glavni ured.

Nositelj: Hrvatska turistička zajednica, Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, lokalne turističke zajednice

Sredstva: 60.000,00

Rok: siječanj-prosinac 2012.

Dio novinara i turopertora dovodi se samostalno te u suradnji s lokalnim turističkim zajednicama.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, lokalne turističke zajednice

Sredstva: 40.000,00

Rok: siječanj-prosinac 2012.

Provođenje edukacije - seminari

Turistička zajednica nastavit će u 2012. godini na edukaciji zaposlenih kroz stručne seminare, kao što će se nastaviti i sa organizacijom edukacije sudionika u turizmu i kulturi Osječko-baranjske županije, kao i ostalih tematskih seminara za gospodarske subjekte u turizmu s ciljem podizanja razine znanja i kvalitete turističke usluge-ponude, a kao primjer poslužiti će nam edukacija organizirana u suradnji s konzorcijem ruralnog turizma Istre, Ruralis u okviru Sajma lova, ribolova i seoskog turizma u Osijeku. Edukacija na temu „Kontinentalni turizam“ bila je izrazito dobro praćena i postoji veliki interes za praćenje takve vrste edukacije. Tradicionalno provodimo edukaciju turističkih vodiča u suradnji s Ekonomskim fakultetom u Osijeku, a sudjelujemo i u edukacijama Udruge turističkih vodiča.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije

Sredstva: 33.000,00

Rok: siječanj-prosinac 2012.

Novi turistički proizvodi - sufinanciranje

U suradnji s lokalnim turističkim zajednicama i drugim partnerima, prepoznate su potrebe tržišta i sufinancirati će se nove turističke proizvode kao što su poučne staze, tematske puteve ili nove proizvode koji nedostaju tržištu kao što su mlinovi, prikazi starih zanata i druge slične aktivnosti.

Nositelj: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, lokalne turističke zajednice

Sredstva: 50.000,00

Rok: siječanj-prosinac 2012.

7.7. TURISTIČKA ZAJEDNICA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

FINANCIJSKI PLAN ZA 2012. GODINU

Tablica 13. Prihodi TZ OBŽ

Red. broj	PRIHOD	Plan I-XII 2011	Plan I-XII 2012	% 2012/2011	% učešća
1	2	3	4	5 (4/3)	6
1.	Turistička članarina	420.000	460.000	109,52	28,70
2.	Boravišna pristojba	80.000	90.000	112,50	5,61
3.	Županijski proračun	500.000	500.000	100,00	31,19
4.	HTZ	500.000	500.000	100,00	31,19
5.	Prihodi preneseni iz prethodnih godina	20.000	20.000	100,00	1,25
6.	Prihodi od transfera	30.000	30.000	100,00	1,87
7.	Prihodi od kamata	3.000	3.000	100,00	0,19
	UKUPNO	1 553 000	1 603 000	103,22	100

Tablica 14. Rashodi TZ OBŽ

<i>R.b</i>	<i>RASHOD</i>	<i>Plan 2011 I-XII</i>	<i>Plan 2012 I-XII</i>	<i>% 2012/2011</i>	<i>% učešća</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5 (4/3)</i>	<i>6</i>
<i>1.</i>	<i>FUNKCIONALNI MARKETING</i>	<i>953 000</i>	<i>1 003 000</i>	<i>105,25</i>	<i>62,57</i>
<i>1.1.</i>	<i>Tisak i dotisak brošura, plakata, web, Facebook, Twitter</i>	<i>100 000</i>	<i>100 000</i>	<i>100,00</i>	<i>6,24</i>
	<i>brošura Vinsko-turističke ceste Osječko-baranjske županije</i>		<i>30 000</i>		<i>1,87</i>
	<i>web-stranice, društvene mreže, mobilne aplikacije</i>		<i>40 000</i>		<i>2,50</i>
	<i>ostalo - tematske brošure, plakati i sl.</i>		<i>30.000</i>		<i>1,87</i>
<i>1.2.</i>	<i>Troškovi nastupa na sajmovima</i>	<i>200 000</i>	<i>150 000</i>	<i>75,00</i>	<i>9,35</i>
	<i>Eko-etno Hrvatska</i>		<i>60 000</i>		<i>3,74</i>
	<i>Prezentacije klastera Slavonija</i>		<i>30 000</i>		<i>1,87</i>
	<i>Ostale prezentacije u zemlji i inozemstvu</i>		<i>60 000</i>		<i>3,74</i>
<i>1.3.</i>	<i>Turistička (smeđa) signalizacija</i>	<i>100 000</i>	<i>50 000</i>	<i>50,00</i>	<i>3,12</i>
<i>1.4.</i>	<i>Potpore, organizacija i suorganizacija manifestacija</i>	<i>150 000</i>	<i>350 000</i>	<i>233,33</i>	<i>21,83</i>

1.4.1.	Kapitalne manifestacije od županijskog značaja	90.000	250.000	277,78	15,60
	4. Dani vina i turizma		200 000		12,48
	SALORI		50 000		3,12
1.4.2.	Manifestacije lokalnog karaktera	60.000	100.000	166,67	6,23
1.5.	Medijski projekti	120 000	100 000	83,33	6,24
	Lokalno oglašavanje		20 000		1,25
	Nacionalno oglašavanje		20 000		1,25
	Udruženo oglašavanje U promotivnim kampanjama i/ili promotivno/prodajnim kanalima sustava turističkih zajednica, organizatora putovanja i zračnih prijevoznika		60 000		3,74
1.6.	Realizacija akcije Volim Hrvatsku	100 000	70 000	70,00	4,37
	Dječji radovi		51 000		3,18
	Zeleni cvijet		19 000		1,19
1.7.	Posjeti novinarskih grupa i turoperatora	100 000	100 000	100,00	6,24
	U suradnji s HTZ-om		60 000		3,74
	Samostalno TZ OBŽ s lokalnim TZ		40 000		2,50
1.8.	Provođenje edukacije - seminari	33 000	33 000	100,00	2,06
1.9.	Novi turistički proizvodi - sufinanciranje	50 000	50 000	100,00	3,12
2.	ADMINISTRATIVNI MARKETING	600 000	600 000	100,00	37,43
2.1.	Troškovi ureda	600 000	600 000	100,00	37,43
	- izdaci za zaposlene	420 000	420 000	100,00	26,20
	- materijalni izdaci	70 000	70 000	100,00	4,37
	- nematerijalni izdaci	108 000	108 000	100,00	6,74
	- ostali izdaci	2 000	2 000	100,00	0,12
	UKUPNO: 1+2	1 553 000	1 603 000	103,22	100

Izvor: TZ Osječko-baranjske županije

8. DOSADAŠNJE AKTIVNOSTI I PLANOVI TURISTIČKIH ZAJEDNICA

TURISTIČKA ZAJEDNICA BARANJE

Kulturno turistička manifestacija "Baranjski bečarac"

Kulturno turistička manifestacija "Baranjski bečarac" jedina je izvorna manifestacija u Baranji, koja u svom dugogodišnjem radu od 1987. god., čuva i njeguje hrvatsku baštinu na ovim prostorima. Sastoji se od prikaza izvornih narodnih običaja, izvorne pjesme i plesova Baranje, kao i njegovanje i čuvanje šokačkih nošnji. Manifestacija ima zadaću povezati kulturu i turizam, i tako privući što više stranih i domaćih turista na ove prostore. Kroz 10-godišnji rad, prekid za vrijeme Domovinskog rata, manifestacija je pripomogla u edukaciji baranjaca na oživljavanju sela i očuvanju tradicije života u baranjskoj ranici. U okviru manifestacije postavljaju se izložbe narodnih nošnji, rukotvorina, domaće gastronomije, starih alata, prikaz izvornih narodnih običaja, a centralni događaj je Smotra KUD-ova na ljetnoj pozornici. Manifestacija je u trajanju od 2 - 4 dana, gdje se okuplja nekoliko tisuća posjetitelja.

Održava se u Općini Draž, prvi vikend u mjesecu lipnju. Organizator manifestacije je Udruga "Baranjski bečarac", suorganizator je Općina Draž, TZ općine Draž i TZ Baranje.

Kulturno-turistička i gospodarska manifestacija "Jesen u Baranji"

Kulturno turistička i gospodarstvena manifestacija "Jesen u Baranji" osnovana je u 2003. god. u organizaciji Gradskog poglavarstva grada Belog Manastira i TZ Baranje. Manifestacija je zbir kulturnih sadržaja grada, koji obuhvaćaju sve kulturne sadržaje naših institucija i udruga. Manifestacija je od multietničkog značaja. U trajanju je od deset dana, a u svom bogatom programu pokušava privući pozornost stranih i domaćih turista. Gradu Belom Manastiru potrebni su kulturno turistički sadržaji kako bi zadovoljili mladu populaciju stanovnika i zadržali ih na našim prostorima.

Manifestacija sadrži: izložbe slika, večeri poezije, kazališne predstave za djecu i odrasle, sajam obrtništva, Reviju gastronomske ponude, prezentaciju starih zanata, prikaz izvornih običaja, smotru KUD-ova.

Manifestacija se održava početkom mjeseca rujna i okuplja brojne posjetitelje i turiste u našem gradu. Manifestacija nas ujedno povezuje s drugim gradovima naše Županije.

Natjecanje u kuhanju fiš paprikaša, Beli Manastir 2011.

Organizator Natjecanja u kuhanju fiš paprikaša je TZ Baranje. Kroz 10-godišnji rad TZ grada Belog Manastira, među prvima se uključila u Hrvatsko natjecanje u kuhanju fiš paprikaša te su polučili odlične rezultate, kao što su osvojena prva i druga mjesta na Državnom natjecanju. Kako su baranjski odlični kuhari dobrog fiš paprikaša, TZ svake godine organizira isto natjecanje u svom gradu. Manifestacija je popraćena s drugim kulturnim sadržajima, kao što su nastupi KUD-ova i dobre tamburaške glazbe.

Organiziranje studijskih putovanja novinara, turističkih djelatnika i predstavnika turističkih agencija po Baranji

TZ Baranje, u svom cjelogodišnjem planu rada i programa, svake godine organizira prijem i obilazak turističkih destinacija Baranje i grada Belog Manastira, ponajviše turističkih novinara, ali i turističkih djelatnika iz drugih dijelova Hrvatske. Naglasak se daje na upoznavanju turističkih potencijala Baranje, ali i promidžbi postojećih resursa koji se svakodnevno unapređuju. Upravo zbog ovakvog načina prezentacije, Baranja ima zavidne pomake kontinentalnog turizma Hrvatske.

Organizacija promidžbe Baranje u drugim turističkim odredištima

U okviru programa povezivanja zelene i plave turističke zone, TZ Baranje organizira prezentaciju Baranje i grada Belog Manastira, kroz nastupe KUD-ova, pjesme, plesova uz bogatu gastro ponudu na morskim destinacijama, od Istre do Dubrovnika.

Ovakva prezentacija povezuje rad Turističkih zajednica, gdje zajedno stvaraju jedinstven proizvod kontinentalne i morske Hrvatske.

Ostale manifestacije: obilježavanje blagdana Sv. Vinka u siječnju, Pokladni karneval u Belom Manastiru, štand Welcome na graničnom prijelazu Duboševica, organizacija Božićnog sajma i niz drugih.

Kalendar turističkih manifestacija

- BUŠE - održavaju se u mjesecu veljači u mjestima: Draž, Gajić, Topolje i Duboševica
- FIŠIJADA - održava se u svim mjestima u toku godine
- SOMIJADA - održava se na Topoljskom dunavcu- Puškaš u mjesecu srpnju
- MEĐUNARODNA MOTORIJADA - održava se u Batini krajem mjeseca kolovoza na Zelenom otoku u Batini
- BUK - BARANJSKA UMJETNIČKA KOLONIJA - održava se krajem kolovoza u Batini
- MARIJANSKO PUČKO PJEVANJE - održava se u Crkvi Sv. Petra i Pavla u mjesecu svibnju tekuće godine
- REGATA MIRA - održava se na Zelenim otoku na Dunavu, krajem mjeseca srpnja tekuće godine
- BOŽIĆNI KONCERT - održava se 23. prosinca tekuće godine u Domu kulture u Dražu
- PROSLAVA SV. VINKA, proslava Sv. Vinka, Vinceška, 22. siječanj (otvorena su sva vinska odredišta za posjet turista), degustacija vina, posvećivanje vinograda, zabavni program
- POKLADINI KARNEVAL - Buše, sredina veljače, povorka maskirane predškolske i školske djece gradskim središtem, dodjela nagrada, zabavni program (Beli Manastir)
- BUŠE U PETARDI - sredina veljače, oblačenje članova KUD-a i ostalih mještana sela u "lipe" i "ružne" buše, očuvanje tradicije sela uz gastronomsku ponudu i zabavni program
- USKRSNI SAJAM - općina Petlovac
- DANI VINA I TURIZMA - degustacija i ocjenjivanje vina, nastup kulturno umjetničkih društava, predstavljanje gastronomske i turističke ponude Baranje, izlaganje etno proizvoda: suvenira, hrane i pića iz domaće proizvodnje
- BICIKLIJADA - Društvo Naša djeca, promocija biciklizma i sigurne vožnje djece predškolske i školske dobi, sponzorstvo nagrada
- GIMANASTIČKO DRUŠTVO - Beli Manastir, promotivno natjecanje članova društva na kraju sezone, sponzorstvo nagrada
- BARANJSKI BEČARAC - Gajić - prvi vikend u lipnju, očuvanje narodnih običaja, plesa i pjesme baranjskih Šokaca, ponuda autohtonih gastronomskih specijaliteta, očuvanje kulturne baštine kroz Reviju narodnih nošnji, Smotra folklora iz zemlje i inozemstva. Manifestacija u trajanju od 3 dana
- MALONOGOMETNI TURNIR - "U spomen žrtvama Domovinskog rata", sportska događanja kroz 10 dana, uz zabavni program i gastro natjecanje u kuhanju graha, okuplja veliki broj gledatelja u ljetnim mjesecima, sponzorstvo u nagradama
- DANI OPĆINE JAGODNJAK - Kulenijada, svibanj, degustacija kulena, ocjenjivanje kulena, kulturno zabavni program
- FESTIVAL SLAME
- SURDUK FESTIVAL - općina Kneževi Vinogradi, festival umjetnosti i vina, etno sajam, degustacija vina, ocjenjivanje vina baranjskog vinogorja, glazbeni program, etno radionice, izložbe, bogata gastronomska ponuda - sredina lipnja
- SLET PLANINARA - rujan, općina Popovac, etno sajam domaćih proizvoda Baranje, gastronomska ponuda hrane i pića

- ETNO SUSRETI, Bilje
- RIBARSKI DANI, Kopačevo
- JESEN U BARANJI - grad Beli Manastir, prvi vikend u rujnu, kulturno gospodarstvena i turistička manifestacija koja se sastoji od brojnih izložbi slika i narodnih rukotvorina, koncerata, kazališnih predstava, gastronomske ponude, smotra folkloru, sajam obrtnika, manifestacija traje tijekom mjeseca rujna,
- NATJECANJE U KUHANJU FIŠ PAPIKAŠA - Beli Manastir, rujna, kvalifikacije za državno natjecanje u Osijeku, kuhanje fiš paprikaša na otvorenom, bogat kulturno zabavni program, degustacije i sl.
- PROSLAVA DANA GRADA BELOG MANASTIRA - 11. studeni, svečana Sveta misa i blagoslov vina, zabavni program.
- ETNO SAJAM - Karanac, općina Kneževi Vinogradi, u proljeće i jesen, bogata ponuda domaćih gastro specijaliteta, prikaz običaja svinjokolje, kuhanja zimnice i sl., zabavni program
- BOŽIĆNI SAJAM - Beli Manastir, izlaganje udruga grada i prigodna prodaja,

U cilju proširenja turističke ponude, kao i ponude cijele Baranje kroz posljednjih nekoliko godina u prostoru restorana "Baranjska kuća" u Karancu rekonstruirana je i izgrađena etno ulicu pod nazivom "Ulica zaboravljenog vremena". Ona je trenutačno jedinstven projekt te vrste ne samo u Baranji, već i u široj regiji, te je često u sadržaju ponuda turistima iz cijele Hrvatske i iz inozemstva.

"Ulica zaboravljenog vremena" se sastoji od 5 hrastovih ambara prenesenih i spašenih od rušenja. U njima su sada smještene grnčarska, tesarska, i bačvarska radionica, vjerno rekonstruirana brijačnica sa svim potrebnim za njezin rad, autentična gostionica "Pod kruškom" rađena po pričama i sjećanjima upravo onih koji su u takvim gostionicama često boravili, te tkalački stan koji je i danas sposoban za rad.

Dopremljen je i vagon uskotračne željeznice, razdužen 1950-ih, te preuređen u klomparsku radionu, za što se koristi i danas. Originalan mlin koji je s radom prešao 1960, te ga se sada ponovno pokušava osposobiti za rad i pokrenuti. Kuća zidana samo blatom, trskom i drvetom koja je osim smještanja originalne i kompletne kovačnice koja je s radom prestala 1964. poslužila i kao prikaz tradicionalne arhitekture i načina gradnje u Slavoniji i Baranji. Replika ledare kakva se nalazila u gotovo svim selima i koja je služila za čuvanje leda tijekom ljetnih mjeseci, te bogata zbirka tradicionalnih uporabnih i ukrasnih predmeta, alata, fotografija koje prikazuju život na selu, ta zapisa ljudi koji su živjeli na navedenom prostoru.

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA OSIJEKA U 2011. godini

Tijekom 2011.godine Osijek je ostvario odlične rezultate vezano uz dolaske i noćenje domaćih i stranih gostiju. Broj gostiju povećan je u odnosu na 2010.godinu za 9,17% a broj noćenja za 7% . Od toga je stranih gostiju bilo 29,68% a ostvarili su ukupno 31,23% noćenja. To je najveći postotak noćenja stranih gostiju od 1978.godine od kada sustavno vodimo statistiku o broju noćenja i dolazaka u Osijeku. Prosječni boravak tijekom 2011.godine bio je 1,86 dana što je negdje u prosjeku kontinenta, no još uvijek daleko od cilja da gosti ostaju 2,5 - 3 dana na našem području. Ova noćenja ostvarena su tijekom 2011.godine u devet osječkih hotela koji su raspolagali sa ukupno 382 sobe, odnosno sa 702 kreveta, dok je u svim vidovima privatnog smještaja (sobe za iznajmljivanje, pansioni i apartmani) bilo 149 soba sa 321 krevetom. Omjer privatnog i hotelskog smještaja u Osijeku je otprilike na nivou zemalja EU gdje je taj omjer također 75-25 u korist hotela. Po vrstama objekata su hoteli ostvarili 2011.godine 74,5% svih noćenja, sobe za iznajmljivanje 17,6%, pansioni 7,4% te apartmani sa svega 0,5%.

Iskorištenost smještaja u % u hotelima povećana je u odnosu na 2010.godinu sa 22,12% na 25,82%. Nužno je napomenuti da je postotak iskorištenosti rađen na bazi broja kreveta, a ne broja soba (gdje bi taj postotak bio gotovo duplo veći). Postotak iskorištenosti kreće se u rasponu od 36,31% do 18,02%. Gosti koji su boravili i ostvarili noćenja u 2011.godini su većim dijelom poslovni gosti, ali se u kontaktu sa hotelijerima došlo do zaključka da je povećan broj tranzitnih gostiju, kao i gostiju koji ciljano dolaze u posjetu Osijeku, Osječko-baranjskoj županiji i regiji.

Po ostvarenim rezultatima Osječko-baranjska županija (gdje Osijek sudjeluje sa gotovo 75% svih noćenja) po prvi puta je 2011. godine izbila na prvo mjesto svih kontinentalnih županija. S ovom činjenicom možemo biti zadovoljni, budući da Osijek i OBŽ još uvijek nisu na glavnom putu stranih gostiju koji u tranzitu putuju prema moru ili s mora za razliku od Karlovačke županije, koja je godinama bila na 1.mjestu. Logičan je stoga zaključak da je agresivnim marketingom i smišljenom promidžbom da se veliki dio gostiju odlučio za ovaj putni pravac preko Osijeka, a i kako je ranije rečeno povećava se broj gostiju koji ciljano dolaze na naše područje.

Nadalje, s ostvarenim rezultatima noćenja možemo biti zadovoljni i stoga što je unatoč teškoj recesijskoj godini ostvaren kontinuiran i značajan pomak.

Tijekom 2011.godine u Osijeku je održano niz kongresa, simpozija, znanstvenih i stručnih skupova, kao i drugih sportskih, kulturnih i drugih manifestacija, no nije bilo manifestacija poput EPSO-a koje su u ranijim godinama popunili u periodu od dvadesetak dana sve raspoložive smještajne kapacitete u Osijeku i okolici. Najveći podbačaj bio je u smanjenom broju dolazaka riječnih turističkih putničkih brodova u grad, budući da osječke turističke agencije koje opslužuju i daju uslugu organizatorima riječnih putovanja, nisu uspjeli ugovoriti dolazak u Osijek osim dva dolaska francuskog M/B Victor Hugo. Izrazito nizak vodostaj je inače na Dunavskoj ruti prouzročio tijekom 2011.godine niz otkazivanja već ranije prodanih paket aranžmana zbog nepovoljnih uvjeta. Krajem 2011.godine najave dolazaka riječnih kruzera u Osijek ulijeva nadu da će se i taj segment dnevnih posjetitelja tijekom 2012.godine i narednih godina uvelike povećati, s obzirom na potvrđenih 18 dolazaka. Očekivano otvaranje putničkog pristaništa u Batini tijekom 2012.godine ili 2013. bit će još jedan kvalitativni pomak obogaćivanja turističke ponude Osijeka i OBŽ.

TZ grada Osijeka po najavi Lučke kapetanije Osijek organizira prigodni program kod svakog pristajanja u luku Osijek, što je uobičajena praksa i ranijih godina.

Gosti koji su stigli u Osijek preko međunarodne zračne luke Osijek-Klisa statistički su zanemarivi budući da se u najvećem broju slučajeva radilo o gostima koji su koristili isključivo usluge avio kompanije, a nisu ostvarivali noćenja niti su se zadržavali u Osijeku i koristili neku od ugostiteljsko-turističkih usluga. Za očekivati je da će 2012.godine uprava Zračne luke Osijek iznaći načine da se uspostavi veći broj letova na domaćim linijama koje bi Osijek povezivale s morem i na taj način omogućile dijelu stranih gostiju da dođu na jednodnevne ili višednevne izlete. Odnosno sa nekim od low costs carrier-a (LLC) ugovoriti atraktivnije polazne zračne luke (London, Stuttgart..). Na taj način bi se uz dodatnu promociju destinacije ostvario i veći broj ciljanih turističkih dolazaka.

Ugostiteljska ponuda Osijeka bila je 2011.godine zadovoljavajuća s obzirom na povećani broj kvalitetnih restorana koji uz autohtonu slavonsku kuhinju nude i odličnu enološku ponudu vina iz regije. Ono što je iznenađujuće to je da gotovo nije bilo nikakvog interesa ni odaziva osječkih restorana na dobar projekt Ministarstva turizma koji je nudio besplatnu promidžbu te određene druge beneficije za restorane koji su u redovnoj ponudi imali više od 50% autohtonih jela područja na kojem se nalaze, a utvrđeno Pravilnikom. Iako su ugostitelji bili upoznati s tim projektom, odaziva nije bilo u očekivanom broju te je to problem s kojim se TZ grada Osijeka treba aktivnije pozabaviti i tijekom narednih godina.

Turistički proizvod pa tako i turistička ponuda Osijeka obuhvaća i ponude i usluge na području Osječko-baranjske županije. Tu je uočen veliki pomak budući da su privatna i korporativna ulaganja stalna te vinske ceste OBŽ usluge privatnog i hotelskog smještaja kao i posjete Kopačkom ritu, te nekoliko značajnih i kvalitetnih manifestacija povećavaju interes, a samim tim i broj ciljanih dolazaka u Osijek i OBŽ. Najava izgradnje hotela s 5 zvjezdica i golf terena u Kneževim vinogradima krajem 2012.godine dovest će novi profil gostiju te dići kompletnu razinu usluge u OBŽ, pa samim tim i u Osijeku na daleko viši nivo.

Dva turistička informativna centra TZ grada Osijeka (TIC Gornji grad i TIC Tvrđa) i tijekom 2011.godine radile su u skladu sa Statutom i Odlukama Vijeća TZ grada Osijeka. Radno vrijeme je od

8,00 do 16,00 u TIC-u G.Grad i od 10,00 do 16,00 u TIC-u Tvrđa. Tijekom ljetnih mjeseci radi se u oba TIC-a do 20,00 sati, a kad su posebne prigode poput sportskih, znanstvenih, kulturnih manifestacija, koje dovode goste u grad, radi se do 22,00 sata. TIC Tvrđa imala je u svojoj ponudi i bogat suvenirski program koji je pomno odabiran uz pomoć tijela koju sačinjavaju predstavnici Grada Osijeka, kustosi Muzeja Slavonije, stručnjaci za marketing te predstavnici TZ. Ponuda u suvenirnici TIC-a Tvrđa dobila je sve pohvale kako od naših sugrađana, gostiju grada, a i stručnjaka na tom području.

U 2011.godini sklopljen je Ugovor sa udrugom SLAP koja je otvorila suvenirnicu "Panona" u sklopu TIC-a Tvrđa te na taj način popunila prazninu od gotovo 6 mjeseci kada je suvenirnica "Vodena vrata" otkazala svoj obrt. Trenutno se u suvenirnici nudi izuzetno bogat program autohtonih ručno izrađenih suvenirna, a dana je mogućnost i svim udrugama koje se bave proizvodnjom suvenirna da po tržišnim uvjetima sklope ugovor sa suvenirnicom, za prodaju svojih proizvoda. Ponuda suvenirna radi se u suradnji s TZ te uz stručnu ocjenu kvalitete ponuđenih proizvoda, stručnjaka iz Muzeja Slavonije i Grada Osijeka.

I tijekom 2011.godine temeljem ugovora između TZ, Grada Osijeka i udruge „Gloria Maris“ građanima grada kao i posjetiteljima bila je ponuđena na razgled stalna izložba vodenog svijeta. Osim osnovne aktivnosti prezentacije izložaka iz svjetski poznate privatne zbirke g. Vladimira Filipovića tijekom cijele godine održavane su radionice za predškolsku, školsku i djecu s posebnim potrebama, a članovi udruge su se aktivno uključivali i u niz manifestacija u organizaciji TZ grada Osijeka i Grada Osijeka.

S Gradom Osijekom usko se surađivalo na koordinaciji i organizaciji niza kulturnih, sportskih i zabavnih manifestacija, a sve u skladu s prihvaćenim Programom rada i Financijskim planom TZ grada Osijeka te je uočen vidljiv pomak zahvaljujući toj sinergiji. Grad Osijek je i tijekom 2011.godine sufinancirao niz aktivnosti i manifestacija u skladu s narečenim programom rada, tako da su sredstva koja je TZ grada Osijeka temeljem Zakona o TZ doznačila Gradu Osijeku bila u potpunosti utrošena na zajedničke aktivnosti

Tijekom 2011.godine TZ grada Osijeka kandidirala se u sklopu IPA HU-HR sa dva projekta. Jedan je Mlinarev put u sklopu kojega bi se izradila vodenica na rijeci Dravi. Projekt je vrijedan 2.000.000,00 kn. Drugi projekt je Otomansko carstvo u sklopu kojega bi se izradio vodič-knjiga te se istražila građa vezana uz izgradnju Sulejmanovog mosta. Projekt je vrijedan 1.000.000,00 kn.

Prema HTZ upućena su dva projekta. Jedan je 3D maketa Tvrđe i Konkatedrala s opisom na Breillovom pismu za slijepe i slabovidne osobe. Projekt je vrijedan 160.000,00kn. Drugi projekt je Dani otvorenog neba u suradnji sa klubom ETO koji je vrijedan 50.000,00 kn.

Osim toga TZ je kao partner uključena i u pretpristupne fondove HR-Srbija u 7 projekta. Ukoliko projekti za koje se TZ kandidirala u sklopu pretpristupnih projekata prođu, financijske obveze će se pojaviti u vidu sufinanciranja 2013.godine, a o svim pojedinostima je upoznat i Upravni odjel za gospodarstvo Grada Osijeka.

Cjelokupni posao oko prikupljanja statističkih podataka i analitike provodi se u Uredu TZ grada Osijeka te redovito prosljeđuju svim institucijama kako je to uređeno zakonom. Računalni program Knjiga gostiju koji je u potpunoj funkciji od 2008.godine obuhvaća gotovo 100% svih davatelja usluga. Podaci se dnevno prikupljaju i analiziraju što uvelike olakšava cjelokupni posao i zadaće TZ, a istovremeno je i veliki napredak za sve iznajmljivače i ostale pružatelje usluga, jer se zakonski obvezatan posao prijave i odjave gostiju vrši u potpunosti elektronskim putem. To pomaže, naravno, i u kontroli prikupljanja sredstava boravišne pristojbe

FUNKCIONALNI MARKETING

Unaprjedenje proizvoda

Smeđa turistička signalizacija tijekom 2011. godine dopunjavana je i održavana je, dok će treća faza biti završena 2012. godine. Štete su 2011. godine bile uzrokovane najvećim dijelom od strane nepoznatih počinitelja uglavnom uz prometnice, gdje je očito zbog neoprezne i prebrze vožnje došlo do oštećivanja ili uništenja iste. Naravno da je i tijekom 2011. godine bilo i nekoliko vandalskih uništavanja smeđe turističke signalizacije, a protiv poznatog počinitelja temeljem službenog dopisa PU OBŽ podignuta je i sudska tužba za plaćanje štete na uništenim znakovima na smeđoj signalizaciji u Radićevoj ulici.

Akcija Volim Hrvatsku-volim Osijek kontinuirano se provodi već 17 godina. Na završnoj svečanosti 2011. godine predsjednik TZ grada Osijeka - gradonačelnik Krešimir Bubalo, uručio je nagrađenima po prvi put osim priznanja i novčane nagrade. To je na žalost bila jedina manifestacija koja je održana u sklopu prve Osječke ljetne noći, jer je zbog loših vremenskih uvjeta, ostatak događanja bio otkazan. Akcija Volim Hrvatsku-volim Osijek kao i njeno kontinuirano provođenje daje dodatnu težinu i za kandidaturu Osijeka za Zlatni cvijet Europe, čiji će se rezultati znati u jesen 2012. godine.

Stalna izložba školjaka i ostalog vodenog svijeta koja je otvorena od 2010. godine u potpunosti je opravdala svoje postojanje. Postoje i nekoliko kategorija gostiju kojima se posjet i stručno razgledanje izložbe ne naplaćuje, kao što su značajni gosti Grada Osijeka, službene delegacije, grupe školske djece s posebnim potrebama i slično. Treba istaći da je stalna izložba koja je postavljena u prostorima gradske galerije Waldinger u Tvrdi postala nezaobilazno mjesto organiziranih i individualnih dolazaka, a osim same izložbe, kako je već u uvodu rečeno, organiziran je niz radionica gdje se predškolska i školska djeca uče osviještenom ekološkom ponašanju, a kroz te radionice stječu nova znanja i vještine. Treba posebno napomenuti odlično organiziran i kvalitetno pripremljen program rada sa djecom s posebnim potrebama u suradnji sa stručnjacima i institucijama s tog područja. Bilo je održano i niz aktivnosti vezanih uz Dan planete zemlje, Međunarodni dan voda, manifestacije udruge Breza, a česta su i gostovanja stručnjaka iz PP Kopački rit i PP Papuk. Zbirka se i dalje dopunjava i stručno obrađuje te je nužno razmišljati o proširenju prostora, budući da je procjena da je izloženo tek nekih 10% postojećih izložaka. Moguće rješenje moglo bi biti i registriranje izložbe kao muzeja o čemu bi trebali odlučiti i dati svoj stručni sud Grad Osijek sa svojim nadležnim službama te Ministarstvo kulture RH.

Manifestacije

Osječki sajam antikviteta u baroknoj jezgri Tvrdi održan je svih predviđenih puta tijekom 2011. godine i postao je jedan od najznačajnijih manifestacija Osijeka, a po značenju te broju izlagača i posjetitelja najveći događaj takve vrste u ovom dijelu Europe. Zahvaljujući točno definiranoj koncepciji te prigodnim dodatnim programima, ovisno o prigodi ili godišnjem dobu izuzetno posjećen.

Osječko ljeto kulture održano je po 9. puta na prostorima i objektima Tvrdje. TZGO je kao i ranijih godina financijski pomogla ovu značajnu manifestaciju pokrićem dijela tiskanih materijala što je predviđeno i za 2012. godinu.

Osječke ljetne noći održane su dva puta od predviđenih tri zbog olujnog nevremena koje je odgodilo održavanje lipanjske manifestacije. Broj posjetitelja na ovoj tradicionalnoj manifestaciji koja se održava na širem području centra grada, kao i uz obalu rijeke Drave na potezu od Zimske luke do pješačkog mosta, zadnjih godina je u opadanju te će u 2012. godini biti nužno poraditi na koncepciji. U 2011. godini su pojedine hotelske kuće kao i restorani nudile posebne pogodnosti za goste koji ciljano dolaze na ovu manifestaciju.

KAOS-a (Karneval osječki) održan je i 2011.godine iako po prvi put TZ grada Osijeka nije bila u ulozi suorganizatora budući da je činjenica da je to manifestacija koja unatoč kvalitetnoj organizaciji kao i financijskoj potpori i Grada i TZ nije svih ovih godina dala očekivane rezultate. Razlog leži u tome što u Osijeku kao i na širem području nema tradicije održavanja karnevalskih svečanosti, osim tradicionalnih seoskih manifestacija poput pokladnog jahanja. Krabuljni ples osječkih obrtnika jedina je manifestacija koja u zadnjih gotovo 100 godina okuplja veći broj sudionika. Unatoč činjenici da je TZ grada Osijeka i Grad Osijek organizacijski, financijski i marketinški davao potporu ovoj manifestaciji očito je da ju naša sredina nije prihvatila.

Dan zaštitnika grada - sv.Petar i Pavle (29.lipnja) manifestacija u kojoj TZ grada Osijeka tradicionalno daje svoj doprinos uz prigodne manifestacije te je tako bilo 2011.godine.

Dan grada Osijeka (02.prosinca) pamte generacije osječke školske djece budući da se svake godine organizira tradicionalna izložba lampiona-učeničkih radova vezanih uz Dan grada. Za Dan grada 2011.godine na prigodnoj izložbi u Esseker centru predsjednik TZ grada Osijeka - gradonačelnik g. Krešimir Bubalo uručio je najboljim autorima - učenicima osnovnih škola sa područja Osijeka prigodna priznanja i nagrade, a nakon toga je i održan i prigodni program primjeren uzrastu te poslužen skromni domjenak za svu nazočnu djecu i nastavnike.

Hrvatsko natjecanje u kuhanju fiš-paprikaša po 16. put je održano 2011.godine. Za razliku od ranijih godina ova manifestacija koja je u svom početku imala svrhu i razlog nije se konceptijski uklapala u promidžbene aktivnosti Osijeka, urbane cjeline te je postojala mogućnost i da se cjelokupna manifestacija organizira na području Baranje, a u organizaciji TZ Baranja. No, kako je 3.sajam vina i turizma OBŽ održan u rujnu mjesecu u Osijeku, pronađen je način da se ova manifestacija i dalje održava u Osijeku u potpuno novom kontekstu, naime u sklopu ponude usluga proizvoda vezanih uz tradiciju na području OBŽ. Sredstva koja su utrošena bila su tek 30% visine sredstava dok je manifestacija bila samostalna, a učinak je bio identičan ako ne i bolji (medijska prezentacija i sl) Nagrade je donirala limarija Sebastijan u iznosu od 20-25.000 kn kroz svoje proizvode, ali su istovremeno dobili i odličnu promociju svojih proizvoda i prodavaonica.

Gastro film-fest održan je po 8. puta u organizaciji Zajednice tehničke kulture OBŽ te Narodne tehnike iz Osijeka, a u suorganizaciji s TZ grada Osijeka. Po prvi puta je Festival održan samostalno, a po broju pristiglih filmova te uglednim članovima žirija, jasno je da je ovaj specifičan filmski festival pronašao svoj vlastiti put, jer je svih dosadašnjih godina održavan u sklopu Hrvatskog natjecanja u pripremanju fiš-paprikaša.

U Osijeku su po prvi put održani *3.dani vina i turizma OBŽ*. Na području Tvrde bile su postavljene dvije pozornice (centralna na trgu Sv. Trojstva i druga na parkiralištu kod Bastiona) i tijekom dva dana proizvođači vina sa područja OBŽ kao i proizvođači ekoloških proizvoda prikazali su ono najbolje što imaju. Na završetku ove manifestacije podijeljena su priznanja nagrađenim vinarima i vinima. Prikupljanje i ocjenjivanje vina trajalo je tjedan dana i održavalo se u belomanastirskom hotelu Patria. Uoči otvorenja bila je otvorena i izložba nagrađenih vina s našeg područja u Arheološkom muzeju uz prigodni program. Vina su se tijekom cijelog sajma mogli kušati na trgovima i ulicama Tvrde uz prigodni kulturno-zabavni program koji se odvijao na dvije pozornice. Na području kod Bastiona Županijski lovački savez, kao i Županijski ribolovni savez organizirali su kuhanje čobanca, odnosno, fiš paprikaša te je posjetiteljima podijeljeno 4000 porcija. Tijekom dva dana održano je i Hrvatsko natjecanje u pripremanje fiš paprikaša. Manifestacija je bila izuzetno zahtjevna za organizatore (OBŽ, Grad Osijek, TZ OBŽ i TZ grada Osijeka) ali je bila izvedena besprijekorno. Broj posjetitelja i pozitivne reakcije bile su van očekivanja. Ova manifestacija koja će se i tijekom 2012.godine (i narednih godina) održavati na istom mjestu postat će sigurno najznačajnija turističko-kulturna manifestacija Osijeka i OBŽ, a konceptijski se može, što će se i raditi, proširiti i na više dana.

Udruga Breza ove godine održala je sedmodnevnu manifestaciju, gdje je glavna tema bila voda. Radionice su se tijekom tjedan dana održavale u Tvrđi dok je završna svečanost bila organizirana na trgu A. Starčevića, trgu I. Pavla II u Županijskoj ulici (do ulice H. Republike) na prostoru Zimske luke. Završnu svečanost manifestacije otvorili su Gradonačelnik i Župan. U radionicama je sudjelovalo oko 2000 djece iz cijele Hrvatske, a isto toliko je bilo i sudionika na završnoj svečanosti. TZ grada Osijeka i tijekom 2011. godine bila je aktivno uključena, kako kroz Organizacijski odbor tako i kroz financijsku potporu dijela troškova. To je po obimu i značenju kao i po porukama koje godinama šalje zasigurno jedna od najznačajnijih manifestacija takvog tipa ne samo u Osijeku i regiji već i u Hrvatskoj.

Pannonian Challenge je po 12. puta održana na području srednjoškolskog igrališta dijelom u Tvrđi te na lijevoj obali Drave u "šumici". Ove godine je manifestacija i po broju sudionika-natjecatelja i po broju publike bila najposjećenija do sada.

Osijek je bio domaćin i nekoliko značajnih i velikih hrvatskih i međunarodnih skupova od kojih treba istaći godišnju skupštinu udruge vodiča RH, 19. Konferenciju hrvatskih psihologa, Međunarodnu izložbu pasa CACIB, 7. Osječki polumaraton. "Zlatna penkala 2011." završna je manifestacija HTZ-a na kojoj se nagrađuju strani novinari koji svojim novinarskim priložima pomažu razvoj i prikazuju ponudu hrvatskog turizma. Završna svečanost bila je održana u podrumima Belja u Kneževim Vinogradima gdje su dobitnicima nagrade uručili među ostalima i župan V. Šišljagić, direktor Glavnog ureda HTZ-a Niko Bulić. Sudionici su bili smješteni u Osijeku te su im TZ OBŽ i TZ grada Osijeka organizirali niz aktivnosti, poput razgleda Gornjeg grada i Tvrđe sa 8 fijakera te organizirali susrete sa pojedincima i institucijama za koje su bili zainteresirani.

Od većih i značajnijih manifestacija u kojima je svoj doprinos dala i TZ grada Osijeka spomenut ćemo samo neke kao što je već tradicionalna akcija povodom Uskršnjeg blagdana pod nazivom Šarana jaja bojama grada, Tour de Slavonia-biciklistička utrka koja ima međustanicu u Osijeku, Međunarodna Miholjska regata na kojoj nastupaju veslači u kategorijama juniori, seniori i veterani, 10. Moto susreti Osijek (nekadašnji Majski susreti) koji su i 2011. godine okupili veliki broj ljubitelja motora iz Hrvatske i susjednih zemalja, SAFT 2011. koji uz natjecanje u ekstremnim sportovima ima i prateće glazbeno-zabavne sadržaje. Osim tih TZ grada Osijeka uključila se i u suorganizaciju proslava gradskih četvrti i crkvenih godova u Osijeku kad god smo dobili poziv za aktivno uključanje. Možemo zaključiti da je tijekom 2011. godine TZ grada Osijeka pomogla održavanju niza skupova i manifestacija koji obogaćuju život građana, a istovremeno su i manifestacije koje privlače goste u naš grad.

Marketinška infrastruktura

U sklopu TZ grada Osijeka dva TIC-a (Gornji grad i Tvrđa) bili su u funkciji tijekom cijele godine. Posjetitelji i građani grada imali su mogućnost dobivanja svih važnih informacija vezanih uz smještaj, gastronomiju i enologiju, vozne redove, manifestacije i druga zbivanja, usluge licenciranih vodiča, kupnju karata za pojedina komercijalna događanja u gradu, sve informacije o turističkim proizvodima osječko-baranjske županije i Hrvatske. Sve te informacije mogle su se dobiti u direktnom kontaktu sa djelatnicima TZ grada Osijeka u formi tiskanih promidžbenih materijala i drugih informativnih letaka, telefonom, faxom, mailom. U oba TIC-a bio je omogućen i besplatan pristup internetu na Internet cornerima. Stranica je u userfriendly koncipirana što znači da se spajanjem na mrežu, otvarala stranica TZ grada Osijeka koja je omogućavala bez dodatnog logiranja pristup svim informacijama o zbivanjima i priredbama, restoranima i drugim ugostiteljskim objektima, ponudi smještaja, radnim vremenima institucija te niz drugih podataka koje bi mogle zanimati goste i građane Osijeka. Nakon besplatnog logiranja može se ići na Mrežu (blokiranje su stranice neprimjerenog sadržaja). Načinom korištenja i reakcijama korisnika može se biti izuzetno zadovoljno, a važno je naglasiti da se Osijek ovim projektom svrstao među rijetke gradove u Hrvatskoj koji takvu besplatnu uslugu baziranu prije svega na turističkoj ponudi, pružaju besplatno na širokom području grada. Prikupljanje, obrada i analitika dolaska i odlaska gostiju u osječke smještajne kapacitete gotovo je

kompletno pokrivena programom Knjiga gostiju. Radi se o programu koji je baziran na programu MUP-a RH i razvijen je baš za tu namjenu. Zahvaljujući knjizi gostiju podaci koje su davatelji usluga dužni po Zakonu dostavljati TZ-u i MUP-u drastično je ubrzano i pojednostavljeno. Radi se i o uštedi vremena i novca, jer se podaci više ne dostavljaju osobno, dok TZ ima dnevno ažurirane podatke o raspoloživosti smještajnih kapaciteta te pomaže u analitici kao i kontroli naplate boravišne pristojbe te i za ažurno izvješćivanje prema sustavu HTZ-a i Uredu Državne statistike.

Baza fotografija nadopunjena je i tijekom 2011.godine. Radi se o gotovo 100 000 fotografija Osijek, skeniranih povijesnih fotografija i dokumenata, fotografija šire okolice Osijeka, fotografijama aktivnosti TZ. Kako su sve fotografije visoke razlučivosti i naravno, digitalnom obliku značajne uštede se postižu kod tiskanja promidžbenih materijala, priprema PP prezentacija, ustupanja bez naknade fotografija institucijama i pojedincima, koji je koriste za dodatnu promidžbu Osijeka. U nekoliko navrata su se otkupljivale fotografije profesionalnih fotografa. Tu je riječ, prije svega o fotografijama velikog formata za plakate, pop-up displeje, za opremu sajamskih prostora na nastupima te kada je riječ o avio snimkama Osijeka. Foto arhiv grada Osijeka važan je i za budućnost, budući da su gotovo sve aktivnosti TZ zabilježene fotografijama.

Komunikacijske taktike

Mjesečni vodič zbivanja izlazio je redovito i tijekom 2011.godine i bio podloga medijskim kućama, hotelima, turističkim agencijama kod planiranja i osmišljavanja slobodnog vremena gostiju i turista koji su boravili i Osijeku, kao i za same osječane, budući da su se ažurno objavljivale sve informacije vezane uz različita zbivanja u Osijeku. Na STV-u i Osječkoj televiziji tijekom 2011.godine osječki vodič zbivanja emitirao se u digitalnom obliku po nekoliko puta na dan. Prednost ovakvog načina komunikacije je u tome što se eventualne dopune ili izmjene zbivanja ili programa ažurirali tijekom mjeseca. TZ je sudjelovala u nekoliko priloga sa temama vezanim uz turizam. Na lokalnim radio postajama redovito je TZ imala priloge o turizmu i temama vezanim uz turizam tijekom cijele godine te niz priloga ili javljanja i na nacionalnim televizijama, a u velikom broju slučajeva je to odrađivano u suradnji sa TZ osječko-baranjske županije. Na 2.programu HR TZ je imala desetak javljanja iz osječkih hotela. Svako od tih javljanja bilo je u pravilu vezano uz predstojeću manifestaciju ili zbivanje kako bi privukli moguće zainteresirane posjetitelje u naš grad. Gosti su u tim javljanjima bili pojedinci zaduženi za neke od specifičnih poslova ili djelatnosti istaknuti sportski, kulturni, turistički djelatnici. U nekoliko navrata u tim javljanjima gost je bio i predsjednik TZ - Gradonačelnik Krešimir Bubalo.

U organizaciji Glavnog ureda HTZ-a Osijek je tijekom 2011.godine posjetilo nekoliko skupina stranih novinara. Tu treba izdvojiti ekipu talijanskih TV snimatelja koji su tijekom 3 dana u dva navrata snimali prilog o gradu i OBŽ za globalno gledani "Discovery Channel" Tu je bila i grupa korejskih novinara te novinari iz Mađarske. Tijekom 2011.godine na turskoj nacionalnoj TV dva puta je emitiran prilog o trajanju od 45min o Osijeku, koji su krajem 2010.godine snimali snimatelji i novinari iz Turske.

Tijekom 2011.godine TZ grada Osijeka se oglašavala u stručnim časopisima, magazinima, priručnicima i dnevnim novinama. Tu treba istaći prezentaciju Osijeka u ABTA Handbooku 2011 najveći referentni katalog smještajnih kapaciteta i turističkih odredišta), City Break Magazine (izdanje samo na engleskom namijenjeno europskom tržištu), Poduzetnik, UT (ugostiteljstvo i turizam), In vivere (specijalizirani magazin koji je nazočan na svim većim sajmovima u Hrvatskoj, Srbiji i BiH) U dnevnom tisku objavljeno je nekoliko stotina članaka koji se odnose na turizam Osijeka, planove i projekte, manifestacije, kulturna i sportska zbivanja te aktivnosti TZ grada Osijeka.

Brošura Osijek In Your Pocket izdana je i za 2011/12.godinu. Radi se o izdanju samo na engleskom jeziku budući da je dio međunarodne franšize. Podaci kao i fotografije se ažuriraju za svako izdanje, a osim svih detaljnih informacija o Osijeku, daje se i presjek ponude OBŽ. Na kraju ove edicije ažurirana je karta grada sa popisom svih ulica. Već godinama je to izdanje opće prihvaćeno od svih sudionika u turističkoj, ugostiteljskoj i smještajnoj djelatnosti Osijeka kao i od stranih (i dijelom domaćih) gostiju koji ju koriste. Distribuciju ove edicije vršimo i na sajmovima, workshopovima i prezentacijama.

U suradnji sa Gradom Osijekom odrađen je projekt „Osijek Online natječaj za najbolju fotografiju grada“. Natječaj je bio oglašen na internetskim portalima turističke zajednice, „Osijeka Online“ te u medijima, a po završetku nagrađenima su dodijeljena priznanja. Otkupljene su nagrađene fotografije koje će biti objavljene u formi razglednica ili plakata tijekom 2012.godine.

Sa MUP-om PU Osijek izdana su tri letka, dva su se odnosila na opće upute vezano uz sigurnost građana i posjetitelja grada, a jedna je bila namijenjena stranim gostima na boravku i proputovanju kroz RH, a dijelila se na graničnim prijelazima OBŽ, te na Zračnoj luci Osijek-Klisa. Nadalje, IPA (International police asociation) za Hrvatsku izdala je brošuru koja se odnosila na sigurnost djece u prometu. U izradi brošure, kao i podjeli (prigodna manifestacija na trgu A. Starčevića).

Zajedno sa Gradom Osijekom sufinancirana je izrada makete-replike suvenira osječke Konkatedrale koja je postala i dio protokolarnog poklona koji se uručuje posjetiteljima Grada Osijeka, a naravno određeni dio je namijenjen komercijalnoj prodaji po suvenirnicama u gradu.

Prodaja, promocija i distribucija

Gotovo tijekom cijele 2011.godine radili smo na novoj koncepciji web stranice TZ grada Osijeka čiju je koncepciju postavio profesor dr. Drago Ružić koji je istovremeno i bio zadužen ispred Vijeća TZ. Na novoj stranici bit će samo oni dijelovi koji se mogu kvalitetno aplicirati poput virtualne šetnje gradom i osječkom Tvrdom, google maps sa svim bitnim podacima, ažurirane foto galerije, pristup društvenim mrežama, RSS feed.

U suradnji sa Gradom Osijekom i u 2011.godini zajednički smo pomagali aktivnosti udruga koji se bave osmišljavanjem i proizvodnjom suvenira. Ti suveniri sve zainteresirane udruge kao i samostalni obrtnici nakon što budu ocijenjeni od stručnjaka Muzeja Slavonije, Grada Osijeka i TZ grada Osijeka, budu ponuđeni našim sugrađanima i gostima u suvenirnici koja je u sklopu TIC-a Tvrđa.

Organizacijski promidžbeno i manjim dijelom financijski pomagale su se udruge koje se bave njegovanjem i promicanjem tradicijskih običaja i zanata, vještina i folklor.

TZ grada Osijeka bila je nazočna i tijekom 2011.godine na nekoliko značajnijih sajмова. Negdje samostalno, a negdje zajedno sa TZ OBŽ, Gradom Osijekom i HGK. Na pojedine sajmove dostavljani su promidžbeni materijali Osijeka izlagačima sa našeg područja. Težište marketinških aktivnosti i tijekom 2011.godine su bile i radionice na kojima se ostvaruje direktna komunikacija sa mogućim poslovnim partnerima i novinarima tako da su i efekti daleko značajniji, a troškovi se u odnosu na sajmove drastično smanjuju.

Najznačajniji takvi sajmovi prošle godine bili su ; INTERSTAS 2011 na kojem je TZ zajedno s gradskim poduzećem UNIKOM prezentirala Osijek kao kandidata za međunarodnu nagradu Zlatni cvijet Europe, te je Osijek službeni predstavnik RH u natjecanju koje je iz 11 zemalja EU i Hrvatske imalo nekoliko tisuća kandidata. Već su tijekom 2011.godine počele pripreme oko te velike organizacije koja će se očitovati kroz čišćenje dijelova grada od grafita, ciljanih radionica po osnovnim i srednjim školama, uređenjem i održavanjem parkova i zelenih površina i sl.

Od ostalih značajnih sajмова na kojima se TZ prezentirala su:

- Split, sajam GAST, trenutno najveći specijalizirani sajam turizma i gastronomije u RH
- Novosadski sajam turizma, lova i ribolova - prezentacija turističkih mogućnosti Osijeka u PP na štandu turističke organizacije Novog Sada, gosti su bili i predstavnici TZ Vukovara. Osim prezentacije i promidžbenih materijala posjetiteljima je omogućeno i kušanje pojedinih sorti vrhunskih vina iz OBŽ

- TZ grada Osijeka po četvrti put je bila i na specijaliziranom sajmu IMOT 2011 u Münchenu gdje je turistička ponuda grada i OBŽ kao i cijele regije istočne Hrvatske i ovaj puta kvalitetno predstavljena, za nastup na navedenom sajmu tiskan je i poseban promidžbeni letak na njemačkom jeziku te su pozvani njemački motoristi u Osijek. U sklopu sajma održana je i press konferencija na kojoj se nakon prezentacije u PP, obratio i predsjednik TZ grada Osijeka gradonačelnik Krešimir Bubalo, koji je pozvao sve zainteresirane da posjete naš grad i regiju.
- Road show u Budimpešti, nastup zajedno sa TZ grada Zagreba a u organizaciji Glavnog ureda i predstavništva HTZ-a u Mađarskoj. Nakon te akcije dva mađarska novinara boravila su u Osijeku i OBŽ te su u najtiražnijim mađarskim novinama objavljeni afirmativni prilozi o Osijeku na nekoliko stranica.
- Mađarska, Baja, proslava dana grada, te tradicionalna manifestacija kuhanja fiš paprikaša koja je i u Guinnessovoj knjizi rekorda. Osim na mjestu gdje se kuhao fiš paprikaš, promidžbeni materijali o Osijeku, Slavoniji i OBŽ na mađarskom i njemačkom jeziku bili su ponuđeni na info punktu
- Gorski Kotar, na poziv TZ Fužina u Gorskom kotaru, predstavnici Grada Osijeka, VIS Lavine te mali postav osječkog Big banda predstavili su gospodarske i turističke potencijale Osijeka na "Danu Osijeka" u Fužinama,
- Na osječkom sajamskom prostoru Pampas TZ grada Osijeka bila je nazočna na SALORI 2011 sa atraktivno uređenim štandom (kulisa osječkog starog tramvaja br.8 posuđenim od HNK Osijek) sa općom turističkom ponudom grada.
- Na sajmu MOTOMOBIL 2011 tema je bila u skladu sa specijaliziranim sajmom "Osijek biker friendly grad". Na ostalim sajamskim priredbama u Osijeku dostavljali smo organizatorima promidžbene materijale prema njihovim zahtjevima.
- Međunarodni turistički sajam CROTOUR 2011-na štandu HTZ-a bili su ponuđeni promo materijali Osijeka i OBŽ.

Grad prijatelj Osijeka Nitra u Slovačkoj organizirao je za Međunarodni svjetski dan turizma stručni skup na koje su pozvani predstavnici turističkih institucija iz 8 gradova prijatelja. Sudionicima skupa omogućeno je da putem lokalne radio postaje pozdrave slušatelje i pozovu ih na dolazak u svoja odredišta. Dogovoren je i "radijski most" između Nitre i Osijeka na kojima će direktno sudjelovati gradonačelnici Osijeka i Nitre.

Projekt „Put sultana“ osmišljen je u Nizozemskoj od udruge koja se bavi rekreativnim pješačenjem. Osmislili su put od Istambula prema Beču putovima Osmanlijske armade. Kako se radi o specifičnoj aktivnosti rekreativnog hoda ne koriste se isključivo cestovne asfaltirane komunikacije, već se najvećim dijelom ide kroz prirodu. 2011.godine odrađena je ruta kroz Osijek, od mađarske granice preko Osijeka i VSŽ do granice sa Srbijom. TZ grada Osijeka je u suradnji sa HCR (Hrvatskim centrom za razminiranje) opskrbila ekipu koja je staze ucrtavala da ne bi došlo do problema sa mogućim ulascima u nerazminirana područja u županiji. Staza je djelomično i označena jasno prepoznatljivim samoljepljivim naljepnicama na kojoj piše Put sultana na engleskom jeziku. Tijekom 2012.godine biti će izdana brošura sa kompletnom rutom te sa povijesno-turističkim prilogima o mjestima, gradovima i regijama kroz koje prolazi. Radi se o turistima koji dnevno prepješače 20-25 km te će na našem području ostvarivati 3-5 noćenja i koristiti ostale usluge. Predviđeni dolazak u organiziranim skupinama 10-15 sudionika.

Osječki turistički tramvaj koji je u vlasništvu GPP-a, a u čiju je obnovu uložila sredstva i TZ prije 3 godine i tijekom 2011.godine vozio je redovno svake subote 10-12h sa polazištem ispred hotela Central u periodu 5-10 mjeseca, a uz posebne najave i posebne prigode izlazio je prema potrebi. Taj najstariji turistički tramvaj u Europi postao je jedan od simbola Osijeka.

Osječki gradski redarstvenici - "Panduri" tijekom 2011.godine bili su nazočni na svakoj manifestaciji osječkog sajma antikviteta, kao dio turističke ponude, a mogli su se vidjeti i na najznačajnijim manifestacijama i priredbama u Osijeku.

Sa udrugom Hrvatski sokol TZ grada Osijeka potpisala je ugovor kojim se fijaker daje na korištenje udruzi bez godišnjeg najma. Udruga sa svoje strane izlazi najmanje 15 puta godišnje prema rasporedu i programu TZ, a za posebne prigode postiže se dogovor. Udruga održava fijaker i opremu, a konje i vozače fijakera daje udruga. Ovaj ugovor pokazao se kao odlično rješenje u svakom pogledu, budući da se ima sigurnost redovitog izlaska, urednosti konja i vozača, što su prepoznali i građani Osijeka i gosti.

Interni marketing / edukacija

Interni marketing podrazumijeva alate usmjerene na aktivnosti u gradu Osijeku, čija je svrha veće razumijevanje i dobivanje potpore svih uključenih u turističke aktivnosti. Predstavnici TZ-a aktivno su sudjelovali i u predavanjima za polaznike tečajeva za turističke vodiče i voditelje poslovnica turističkih agencija pri Ekonomskom fakultetu u Osijeku.

TZ grada Osijeka imala je svoj štand na Sajmu poslova u organizaciji Područnog ureda za zapošljavanje Osijek i u 2011.godini. Mogućnosti zapošljavanja i samozapošljavanja prezentirali su članovi Udruge turističkih vodiča Osijeka koji su mladim sugrađanima pojasnili mogućnost zapošljavanja u turizmu te su potencijalne iznajmljivače upoznali sa zakonskom regulativom oko otvaranja i registracije usluge privatnog smještaja.

Završne konferencije CROST II održane su 2011.godine u Koprivnici i Nagykanizsa. U Nagykanizsa je predstavljen krovni plan razvitka turizma u pograničnim područjima Mađarske i Hrvatske koji su zajedno izradili Institut za turizam te Sveučilište u Pečuhu i Osijeku, a uz pomoć Regionalnih razvojnih agencija Slavonije i Baranje i Međimurja te sustava turističkih zajednica.

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA NAŠICA

Kalendar značajnijih manifestacija u 2011. godini:

ožujak

- PRIGODNI KONCERT Tamburaškog društva "Dora Pejačević" na godišnjicu smrti D. Pejačević

lipanj

- ATUNOVSKJE SVEČANOSTI - niz sadržaja vezanih uz blagdan Antunova i Dan Grada Našica
- SMOTRA DJEČIJIH FOLKLORNIH SKUPINA našičkog kraja
- SMOTRA folklornih skupina našičkog kraja
- VEČERNJI GALA KONCERT Tamburaškog društva "Dora Pejačević"
- KUP GRADA NAŠICA u lovu ribe na plovak
- KUP HRVATSKE u kajak i kanu na mirnim vodama (jezero Lapovac)
- NAŠIČKA LJETNA NOĆ u organizaciji TZ u srpnju

kolovoz:

- KOLONIJA UMJETNIČKE KERAMIKE "HINKO JUHN" NAŠICE - umjetnička kolonija koja okuplja renomirane domaće i inozemne keramičare
- NAŠIČKA LJETNA NOĆ u organizaciji TZ
- MEĐUNARODNI OLDTIMER RALLY

rujan:

- FESTIVAL "DANI SLAVONSKE ŠUME" - manifestacija s nizom turističkih i kulturno-zabavnih sadržaja
- natjecanje šumskih radnika sjekača na borilištu u perivoju
- natjecanje lovačkih društava Lovnog ureda Našice u pripremanju lovačkih specijaliteta uz demonstraciju lovačkih običaja
- demonstracija škole jahanja i streličarskog društva, natjecanja u potezanju konopa i izložba prigodne opreme za šumarske poslove i lov.

TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE ERDUT

- Vincekovo (Erdutska vinarija) u siječnju
- Sajam cvijeća (Dalj planina) u svibnju
- organiziranje regata: Drava-Dunav i Batina-Ilok
- Međunarodna regata mira (Aljmaš, Dalj, Erdut) u lipnju
- Dan povratka (Aljmaš) kolovoz
- organizacija proslave Gospe od utočišta
- Fišijada u Aljmašu u rujnu
- Konjske zaprege
- Tradicionalna hodnja planinara (Aljmašu, Erdut, Bijelo Brdo)
- Sajam starih običaja i zanata u rujnu
- Dani vina i turizma u Erdutu
- Dani Općine Erdut u listopadu
- Martinje u studenom.

TURISTIČKA ZAJEDNICA VALPOVO

- Ljeto Valpovačko u lipnju
- Ladimirevački divani
- Valpovačko turističko ljeto u srpnju
- Vatre na konjari, Zelčin - susret pučkih pjesnika i izvornih pjevačkih skupina.

TURISTIČKA ZAJEDNICA DONJI MIHOLJAC

- Poklade u veljači, KUD "Franjo Ebling" iz Sv. Đurađa
- Kobasicijada - ocjenjivanje kvalitete domaće slavonske kobasice-veljača
- U varoš na poklade - KUD Franjo Ebling - Sveti Đurađ - kulturna manifestacija
- Međunarodna izložba pasa u svibnju
- Miholjačko sijelo u srpnju
- Alternativno sijelo - MIGRA - srpanj
- Star Trek NLO konvencija - kolovoz
- Ljeto u gradu - vikend srpanj i kolovoz
- Susreti naroda i kultura u kolovozu
- Miholjački sajam - rujna sajam gospodarstva i turizma
- Zlatna berba
- Dan Grada u rujnu
- Festival dječje glazbe - rujna
- Pračkijada - Radikovci - prvenstvo Slavonije u gađanju praćkom - rujna
- Fišijada - izletišta Stara Drava
- Božićno-novogodišnji malonogometni turnir
- Miholjački bal - mjesec prosinac - kulturna manifestacija.

TURISTIČKA ZAJEDNICA ĐAKOVO

- Đakovački bušari u veljači
- Uskrsni Gastro fest
- Dan grada u svibnju
- Strossmayerovi dani
- Ivanjski kresovi
- Đakovački vezovi
- Đakovačko ljeto
- Zvona katedrale
- Državna smotra dvorskih i starogradskih plesova i pjesama
- Svome gradu za blagdane

TURISTIČKA ZAJEDNICA BIZOVAC

- Izložba malih životinja - siječanj
- Dani općine Bizovac travanj
- Bizovačke ljetne večeri
- Olimpijada starih športova u Brođancima
- Bizovački božićni sajam - prosinac.

TURISTIČKA ZAJEDNICA BILJE

- Godišnji koncert folklorne skupine Bilje
- Vardaroci kokošutiš
- Ribarski dani u Kopačevu
- Dan Općine Bilje
- Dan sjećanja
- Međunarodni etno-susreti
- Smotra baranjskog folklor
- Izložba starih ribarskih alata i narodnih nošnji u lipnju
- Etno izložba u rujnu
- Izložba mladih slikara u studenom
- Božićna izložba
- Niz promocija knjiga
- Kazališne predstave
- Slama - nova manifestacija.

TURISTIČKA ZAJEDNICA BELIŠĆE

- Volim Belišće, tradicionalna akcija čišćenja i uljepšavanja
- Dan Grada u svibnju
- Čiklijada u lipnju
- Čobanijada u srpnju
- Igre na vodi u srpnju
- Ribarska noć u srpnju
- Biciklijada u kolovozu
- Međunarodni susret oldtimera u kolovozu
- Natjecanje u spravljanju starinskih jela i kolača u Bocanjevcima u listopadu
- Pjesnički susret pjesnika Slavonije i Baranje u studenom.

Turističke manifestacije koje organizira ili potpomaže Turistička zajednica Osječko-baranjske županije u suradnji s ostalim turističkim zajednicama i gradovima u Županije

- *Svibanj*
Osijek: FESTIVAL TAMBURAŠKE GLAZBE

- *Lipanj*
Bilje: ETNO - EKO FESTIVAL
Draž: BARANJSKI BEČARAC
Našice: ANTUNOVSKJE SVEČANOSTI
Osijek: OSJEČKE LJETNE NOĆI
Valpovo: LJETO VALPOVAČKO

- *Srpanj*
Petrijevci: PETRIJEVAČKE ŽETVENE SVEČANOSTI
Đakovo: ĐAKOVAČKI VEZOVI
Donji Miholjac: MIHOLJAČKO SIJELO
Osijek: OSJEČKE LJETNE NOĆI

- *Kolovoz*
Aljmaš: HODOČAŠĆE ZA VELIKU GOSPU
Ernestinovo: LIKOVNA KOLONIJA ERNESTINOVO
Brođanci: OLIMPIJADA STARIH SPORTOVA
Osijek: OSJEČKE LJETNE NOĆI

- *Rujan*
Beli Manastir: JESEN U BARANJI
Kopačevo: RIBARSKI DANI
Našice: DANI SLAVONSKE ŠUME
Radikovci: PRAČKIJADA

- *Listopad*
Bizovac: SAJAM POLJOPRIVREDE, LOVA, RIBOLOVA I SEOSKOG TURIZMA
Osijek: DRŽAVNO PRVENSTVO U KUHANJU FIŠ-PAPRIKAŠA

- *Studenj*
Belišće: RONBERGOVE GLAZBENE VEČERI
Osijek: KRLEŽINI DANI

- *Prosinac*
Ladimirevci: LADIMIREVAČKI DIVANI
Osijek: BIENALE SLAVONACA.

9. STRATEŠKE ODREDNICE RAZVOJA TURIZMA NA PROSTORU NAŠE ŽUPANIJE

Da bi turizam kao društveno-ekonomska djelatnost u Osječko-baranjskoj županiji postao integralni dio temeljnih razvojnih odrednica naše Županije potrebno je sljedeće:

- intenzivne i dobro osmišljene promotivne i dr. tržišne aktivnosti
- konkurentnost Hrvatske na međunarodnom tržištu
- ravnomjeran regionalni razvoj
- razvoj cjelovite ponude turističke destinacije
- dalje poboljšanje krupne, posebice prometne infrastrukture
- povećanje kapaciteta hotelske i dalje poboljšanje standarda i kvalitete svih vrsta smještajne ponude

- promišljena i fleksibilna politika tržišta i cijena polazeći od načela "vrijednost za novac" koje se sve više pretvara u načelo "više vrijednosti za manje novaca"
- zaštita okoliša, prostora, te ambijentalnih i dr. vrijednosti turističkih mjesta
- veće uključivanje domaćih poljoprivrednih, industrijskih i dr. proizvoda u turističku ponudu.
- poboljšati lokalnu i komunalnu infrastrukturu (županijske i lokalne ceste, javna rasvjeta, vodoopskrba, odvodnjavanje, uklanjanje otpada i dr.)
- poticanje proizvodnje organske hrane i autohtonih proizvoda i njihov plasman kroz turističku infrastrukturu
- poboljšati lokalni javni prijevoz
- sukladno potencijalima i trendovima na turističkom tržištu definirati ciljeve i načela razvoja turizma u Županiji;
- definirati rokove i nositelje razvoja u skladu s postavljenim ciljevima;
- definirati turističke proizvode naše Županije i dati prijedlog razvitka za svakoga od njih;
- istaknuti mogućnosti turizma na seljačkom gospodarstvu;
- očuvanje tradicijske arhitekture Osječko-baranjske županije i optimalizacija njenog;
- korištenja pri osmišljavanju turističke ponude (podunavski tip kuća u Baranji);
- provođenje programa edukacija stanovništva za rad, odnosno samozapošljavanje u turizmu; (ljudi na selu nisu svjesni atraktivnosti prostora i svog načina življenja kao potencijala za razvitak turizma);
- definiranje turističke ponude pojedinih destinacija (gradova, sela, prostora u prirodi) u jedinstvenu turističku ponudu Županije;
- osmisлити jedinstven marketinški pristup i promidžbu Županije koja treba biti sastavni dio turističke promidžbe Republike Hrvatske;
- turističku ponudu drugih područja u Republici Hrvatskoj (u suradnji sa nositeljima turističkih projekata iz tih područja) integrirati sa turističkom ponudom naše Županije u jedinstven turistički proizvod;
- osigurati mogućnost potpore i povoljnog kreditiranja uz garancije za sve djelatnosti koje su u funkciji razvitka turizma;
- jedinstveno pratiti potrošnju u turizmu, iskorištenost svih smještajnih kapaciteta;
- utvrditi pretpostavke i uvjete za ulazak stranog kapitala;
- jasno istaknuti i dati potporu svim projektima i programima zaštite okoliša, kao i svim gospodarskim projektima koji su u skladu sa ciljevima ruralnog i samoodrživog razvitka;
- pri pokretanju bilo koje aktivnosti u smislu razvitka turizma voditi računa o mogućim učincima na prostor, stanovništvo, gospodarstvo.

10. CILJEVI RAZVOJA HRVATSKOG TURIZMA

Razvoj cjelovite turističke ponude temelji se na iskorištavanju postojećih potencijala obale i kontinentalnog područja, obogaćivanju postojeće turističke destinacije, odnosno stvaranju i razvoju nove turističke ponude: golf, vodeni parkovi, zabavni parkovi).

Osnovni cilj hrvatskog turizma je osigurati dugoročnost pozitivnih učinaka održivim korištenjem prirodnih i kulturno-povijesnih potencijala, aktivnim sudjelovanjem u njihovom očuvanju i razvoju, stvaranjem okruženja privlačnog za investitore te djelotvornom promocijom.

Polazeći od realnog stanja na međunarodnom tržištu, kao i ukupnog stanja naše infrastrukture i turističke ponude ciljevi razvoja hrvatskog turizma u 2011. godini su:

- pozicioniranje Hrvatske na međunarodnom tržištu kao sigurne, mirne i privlačne turističke zemlje
- razvoj turističkog sektora
- razvoj malog i srednjeg poduzetništva u turizmu
- razvoj kadrova u turizmu
- dalji oporavak tradicionalnih i privlačenje novih emitivnih tržišta

- poticanje razvoja domaćeg turizma
- rast fizičkog prometa za oko 2% i prihoda od turističkih putovanja oko 5%
- poticanje obnove/uređenja postojećih i izgradnje novih malih hotela i dr. smještajnih objekata
- restrukturiranje i privatizacija hotelskih tvrtki u kojima država ima udjel u vlasništvu
- poticanje razvoja selektivnih oblika turizma, posebice na kontinentalnom području
- smanjenje sive ekonomije i rada na crno
- poticanje organiziranog plasmana kapaciteta građana iznajmljivača
- povećanje udjela kontinentalnog turizma u ukupnom turističkom prometu.

11. FINANCIJSKE POTPORE RAZVITKU TURIZMA

11.1. POTPORE I KREDITI MINISTARSTVA TURIZMA

Sredstva državne potpore u 2011. godini

1. JAVNI POZIV - Program obrazovanja i obuke kadrova u turizmu "Stipendije"
2. JAVNI POZIV - Program poticanja stvaranja (osmišljavanje i promocije) novih turističkih proizvoda u 2011. godini "UPOZNAJ HRVATSKU"
3. JAVNI POZIV za dodjelu bespovratnih financijskih potpora razvojnim turističkim projektima
4. JAVNI POZIV - Program dodjele bespovratnih sredstava turističkim projektima i projektima koji imaju utjecaj na podizanje kvalitete turističke ponude kojima su prethodno odobrena sredstva iz prepristupnih fondova EU i drugih međunarodnih fondova
5. JAVNI POZIV - Program obrazovanja i obuke kadrova u turizmu "Promocija zanimanja"
6. JAVNI POZIV - Program poticanja djelovanja strukovnih udruga i drugih neprofitnih organizacija u području turizma u 2011. godini
7. JAVNI POZIV - Program unapređenja kvalitete ugostiteljske industrije u 2011. godini -
8. JAVNI POZIV - Program poticanja zaštite, obnove i uključivanja u turizam baštine u turistički nerazvijenim područjima "Baština u turizmu"
9. JAVNI POZIV - Program poticanja izrade i plasmana suvenira "Izvorni suvenir"
10. JAVNI POZIV - Program poticanja razvoja posebnih oblika turizma na kontinentu "Zelena brazda"
11. JAVNI POZIV - Program dodjele bespovratnih sredstava manifestacijama i drugim promotivnim aktivnostima u funkciji razvoja turizma u 2011. godini
12. JAVNI POZIV - Program poticanja ulaganja u javnu turističku infrastrukturu u 2011. godini "Turizam bez zapreka"
13. JAVNI POZIV - Program pripreme javne turističke infrastrukture za strukturne fondove EU
14. JAVNI POZIV - Program poticanja plasmana certificiranih ekoloških proizvoda u turizmu "Eko proizvod".

11.2. POTPORE OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE RAZVITKU TURIZMA

U Proračunu Osječko-baranjske županije za 2011. godinu osigurana su sredstva za programe unaprjeđenje turizma, promidžbu i obrazovanje sudionika u turizmu.

Turistička zajednica Osječko-baranjske županije provela je Projekt postavljanja turističkih prometnih znakova broj 62 "Dobrodošli u Osječko-baranjsku županiju" u 2005. godini. U okviru projekta izrađeno je i postavljeno 20 turističkih prometnih znakova na državnim i županijskim cestama na području naše Županije. Vrijednost projekta je iznosila 236.802,00 kuna.

Tijekom 2005. realiziran je Projekt "Turistička smeđa signalizacija" u svrhu označavanja Parka prirode "Kopački rit". Županija je dala financijsku potporu za ovaj projekt u iznosu od 250.000,00 kuna.

U 2006. godini realizirani su projekti vezani za razvoj turizma:

- postavljanje smeđe turističke signalizacije za Državnu ergelu lipicanaca iz Đakova
- smeđa turistička signalizacija Bizovačkih toplica
- označavanje poučne staze u Parku prirode "Kopački rit" Veliki Sakadaš. U proračunu Osječko-baranjske županije za 2006. godinu, bilo je osigurano 25.000,00 kuna, u okviru Programa: Unaprjeđenje turizma, Korisnik: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije.
- Županija je sufinancirala u okviru Projekta: Mjere za unaprjeđenje turizma na području Županije manifestaciju 7. Međunarodni etno susreti koji se održavaju svake godine u Bilju.
- U cilju razvitka turizma, na području Baranje održavaju se mnoge manifestacije. Jedna od takvih je kulturno-gastronomski manifestacija pod nazivom "Ribarski dani" koja se održava u Kopačevu. Manifestacija "Ribarski dani" održavala se po osmi puta, te je tijekom godina poprimila i karakter međunarodne, s obzirom da nastupaju kulturno-umjetnička društva iz Vojvodine, Mađarske i drugih susjednih zemalja, koje podupiru održavanje takvih i sličnih manifestacija.
- EKO-ETNO, Zagreb, prostor Zagrebačkog velesajma.

U 2007. godini realizirani su projekti vezani za razvoj turizma:

- "Nova lica starih ljepotica", projekt Turističke zajednice Općine Bilje, odobrena su sredstva za uređenje autohtonih kuća
- U organizaciji Radio Baranje, održano je državno natjecanje novinara u kuhanju lovačkog gulaša, a pod pokroviteljstvom Osječko-baranjske Županije
- Tradicionalni "Ribarski dani" u Kopačevu, općina Bilje, također su sufinancirani na teret sredstava Proračuna Osječko-baranjske županije za 2007. godinu,
- Održani 8. Međunarodni etno susreti u Bilju, uz potporu Županije
- U Općini Čepin održana je manifestacija "Čepinski suncokreti", koje je Županija sufinancirala kao i nastup KUD-a "Ivan Kapistran Adamović" iz Čepina
- Feravino d.o.o. Feričanci pokrenulo je inicijativu obnove i uređenja Vinskog podruma Mihalović u Feričancima, koji je upisan je pod preventivnu zaštitu spomenika kulture do donošenja rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra, te je pod privremenom zaštitom konzervatora. Županija je sufinancirala projekt u cilju razvoja turizma te uređenja turističko-vinskih cesta na području Osječko-baranjske županije.
- EKO-ETNO, Zagreb, prostor Zagrebačkog velesajma.

U 2008. godini realizirani su projekti vezani za razvoj turizma:

- Nova manifestacija je Proslava Svetog Vinka - Vinceška, koja bi trebala postati tradicionalna manifestacija u Gradu Osijeku, a svrha projekta je upoznati građane sa tradicijom proizvodnje, promidžbe te kušanja vina sa područja vinarija Županije, s obzirom da većina stanovništva nije u prigodi obići naša vinogorja i kušati vina. Ista je sufinancirana na teret Proračuna Osječko-baranjske županije za 2008. godinu, u Organizaciji glazbeno-estradnih izvođača Osijek, a u cilju predstavljanja tradicionalne proizvodnje, prezentacije i promidžbe vina sa područja vinarija Županije uz prepoznatljivu gastronomsku ponudu.

- za projekt uređenja pristupnih cesta vinogradima i podrumima na području Baranje, te izradu brošura i promidžbenih materijala, a u svrhu razvoja i unaprjeđenja ruralnog i vinskog turizma na području Osječko-baranjske županije, odobrena su sredstva iz Proračuna Osječko-baranjske županije za 2008. godinu, Udruzi vinogradara, voćara i podrumara "Trojnaš" Draž
- Ornitološkom rezervatu "Podpanj" sufinancirani su troškovi vezani uz prikupljanje povijesne građe iz područja poljoprivrede i šumarstva, a u cilju očuvanja kulturne baštine
- U organizaciji Radio Baranje, održano je državno natjecanje novinara u kuhanju lovačkog gulaša, a pod pokroviteljstvom Osječko-baranjske Županije
- Tradicionalni "Ribarski dani" u Kopačevu, općina Bilje, također su sufinancirani na teret sredstava Proračuna Osječko-baranjske županije za 2008. godinu,
- Održani 9. Međunarodni etno susreti u Bilju, uz potporu Županije
- U Općini Čepin održana je manifestacija "Čepinski suncokreti"
- Održan Festival pjesme, plesa i narodnih običaja Slovaka u Josipovcu Punitovačkom
- EKO-ETNO, Zagreb, prostor Zagrebačkog velesajma
- DEKLARACIJA O RURALNOM TURIZMU.

S obzirom da je Osječko-baranjskoj županiji jedan od prioriteta razvijanje kontinentalnog odnosno ruralnog turizma, prihvaćanje i potpisivanje Deklaracije o ruralnom turizmu, značajan je korak u daljnjoj suradnji sa drugim Županijama kako bi zajedničkim zalaganjem učinili da kontinentalni turizam postane konkurentan drugim vrstama turizma i te jednako privlačan turistima.

Potpisnici Deklaracije su osim inicijatora Hrvatskog farmera d.o.o., Klub članova "Selo", Ruralis-konzorcij agroturizma i ruralnog turizma Istre, te Županije koje se predstavljaju na manifestaciji Eko-etno. Deklaracija o ruralnom turizmu potpisana je u Zadru, 9. travnja 2008. godine.

Svrha ove Deklaracije je potvrditi i posvjedočiti svoje uvjerenje da se kontinuiranim i zajedničkim radom na razvoju ruralnih područja, ruralni turizam može podići na razinu ravnopravnog i kvalitetnog turističkog proizvoda.

Ovom Deklaracijom utvrđeni su zajednički ciljevi:

- Ulagati trajne napore u međusobnu suradnju, pripremu i provedbu razvojnih, obrazovnih, normativnih, financijskih, marketinških i drugih pretpostavki
- Sporazumno dogovarati zajedničke aktivnosti koje se odnose na razvoj ruralnog turizma, odnosno turističkih seljačkih gospodarstava, ostalih poduzetnika te stvaranju i promidžbi ruralnih turističkih destinacija u Republici Hrvatskoj
- Zajednički djelovati u cilju poboljšanja postojećeg stanja i poticanja novih razvojnih ciklusa u ruralnom turizmu, odnosno turističkim seljačkim gospodarstvima koji trebaju rezultirati kvalitetnijim i prepoznatljivim turističkim proizvodom
- Zajednički djelovati u cilju očuvanja tradicijskog graditeljstva, postojećih resursa i ambijentalnih vrijednosti,
- Zajedničko djelovanje na poticanje proizvodnje tradicionalnih proizvoda u funkciji ruralnog turizma, odnosno turističkih seljačkih gospodarstava
- Zajednički djelovati na poboljšanju i pojednostavljivanju zakonske regulative za turistička seljačka gospodarstva, seoski turizam i ruralni turizam
- Zajednički lobirati prema državnoj upravi, državnim institucijama te ostalim relevantnim institucijama u cilju stvaranja boljih i jednakopravnih uvjeta za seljačka turistička gospodarstva
- Zajednički djelovati na etičkom i održivom razvoju turizma u ruralnim područjima, odnosno turističkim seljačkim gospodarstvima s naglaskom na ekologiju i tradiciju ambijenta te očuvanje prirode
- Zajednički djelovati na povećanju konkurentnosti i kvalitete proizvoda i usluga u ruralnom turizmu, odnosno na turističkim seljačkim gospodarstvima
- Zajednički djelovati na popularizaciji ruralnog turizma, odnosno turističkih seljačkih gospodarstava,

- Zajednički djelovati u cilju prepoznavanje Republike Hrvatske kao destinacije ruralnog turizma.

Potpisnici deklaracije o ruralnom turizmu su:

1. DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA
2. ISTARSKA ŽUPANIJA
3. KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
4. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
5. POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA
6. SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
7. ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA
8. VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA
9. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA
10. ZADARSKA ŽUPANIJA
11. GRAD HVAR
12. GRAD NOVA GRADIŠKA
13. OPĆINA CESTICA
14. OPĆINA LOVINAC
15. DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU PRIRODE
16. FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST
17. HRVATSKE ŠUME
18. HRVATSKI FARMER d.d.
19. HRVATSKI ZAVOD ZA VINOGRADARSTVO I VINARSTVO
20. INSTITUT ZA POLJOPRIVREDU I TURIZAM POREČ
21. KLUB ČLANOVA "SELO"
22. RURALIS - KONZORCIJ AGROTURIZMA I RURALNOG TURIZMA ISTRE
23. UDRUGA ZA RAZVOJ SELA "SLAVONIKA".

U 2009. godini realizirani su projekti vezani za razvoj turizma:

- Manifestacija je Proslava Svetog Vinka - Vinceška, koja bi trebala postati tradicionalna manifestacija u Gradu Osijeku, a svrha projekta je upoznati građane sa tradicijom proizvodnje, promidžbe te kušanja vina sa područja vinarija Županije, s obzirom da većina stanovništva nije u prigodi obići naša vinogorja i kušati vina.
- Manifestacija "DANI VINA I TURIZMA, 1. REGIONALNA IZLOŽBA I NATJECANJE U KVALITETI VINA" u 2009.

Organizator projekta je Osječko-baranjska županija, a Organizacijski odbor činili su osim predstavnika Županije, predstavnici Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu, predstavnici vinara te turističke zajednice Osječko-baranjske županije.

Cilj Projekta: Manifestacija "Dani vina i turizma" održana je 23. i 24. travnja u Etno-selu hotela Patria u Belom Manastiru, sa ciljem promoviranja vina i vinara te turističkih zajednica na području Osječko-baranjske županije. S obzirom na bogata vinogorja na području Županije te proglašenjem sedam turističko-vinskih cesta stvoreni su svi preduvjeti za razvitak vinskog turizma, te bi se navedena manifestacija prerastanjem u tradicionalnu svake naredne godine održavala na području nekog od četiri vinogorja Osječko-baranjske županije.

Provedbene aktivnosti započele su 16. i 17. travnja kada je održano ocjenjivanje vina, a zaprimljeno je 174 uzoraka vina.

Program manifestacije održavao se u dva dana s tim da su se prvog dana na uređenim štandovima predstavili vinari uz degustaciju vina za posjetitelje, te turističke zajednice koje su osim tradicionalnih autohtonih proizvoda i rukotvorina predstavile i bogatu gastronomsku ponudu. Sva navedena događanja pratio je bogat kulturno-umjetnički program KUD-ova sa područja svih vinogorja te gosti iz susjedne Mađarske.

Drugog dana održana je svečana dodjela pehara, diploma i priznanja u kategorijama propisanim Zakonom, te je prezentacijom turističko-vinskih cesta Osječko-baranjske županije i kušanjem vina koji su dobili najvišu ocjenu "veliko zlato" završen program.

Značaj manifestacije

Manifestacija "Dani vina i turizma" ove se godine po prvi puta održavala na prostoru Osječko-baranjske županije sa ciljem promoviranja vina i vinara naše Županije. Budući da posljednjih nekoliko godina kontinentalni turizam dobiva na važnosti te organiziranje ovakvih i sličnih manifestacija značajno doprinosi poboljšanju ukupne turističke ponude a naša Županija postaje sve više tražena destinacija.

- Tradicionalni "Ribarski dani" u Kopačevu, općina Bilje, također su sufinancirani na teret sredstava Proračuna Osječko-baranjske županije za 2009. godinu,
- Održani 10. Međunarodni etno susreti u Bilju, uz potporu Županije
- U Općini Čepin održana je manifestacija "Čepinski suncokreti"
- Održan Festival pjesme, plesa i narodnih običaja Slovaka u Josipovcu Punitovačkom
- Etno-eko Hrvatska, Hrvatska Europa Tour, Međunarodni sajam proizvoda i usluga ruralnih područja
- Suorganizacija SALORI - Osijek
- Dani slavonske šume u Našicama,
- Olimpijada starih športova u Brodancima,
- Miholjačko sijelo, Kobasicijada
- Jesen u Baranji,
- Baranjski bečarac,
- Sajam starih običaja i zanata,
- Đakovačke vezovi,
- Land Art Festival Slama i
- 7. sajam EKO-ETNO HRVATSKA 2009., 1. sajam EKO-ETNO EUROPA 2009.

Za organizaciju sudjelovanja na 7. sajmu Eko-etno Hrvatska i 1. sajmu Eko-etno Europa koji se održao u rujnu 2009. godine u Zagrebu u trajanju pet dana formiran je poseban organizacijski odbor u kojem se nalaze predstavnici jedinice područne / lokalne samouprave, županijske gospodarske i obrtničke komore, turističke zajednice i poduzetnika iz ruralnog prostora.

Projekt "Eko-etno Hrvatska" započeo je 2003. godine u suradnji s 6 županija, a 2005. godine sudjelovalo je 14 županija i nekoliko jedinica lokalne samouprave iz županija koje nisu mogle sudjelovati. Osječko-baranjska županija u suradnji s Turističkom zajednicom Osječko-baranjske županije i Turističkim zajednicama gradova i općina s područja Županije od 2003. godine sudjeluje na ovoj manifestaciji i uspješno se predstavlja na Jesenskom međunarodnom zagrebačkom velesajmu. Osječko-baranjska županija uvijek je ozbiljno pristupala promidžbi svojih autohtonih, ruralnih i ekoloških proizvoda, promišljajući pri tome na sve vrijednosti koje ima cijela Slavonija i Baranja. Županija se naročito uspješno predstavila u 2005. godini izradom prenosivog izložbenog prostora (Slavonsko-baranjske kuće) koja je izrađena u ambijentalnom stilu karakterističnom za našu županiju. Izložbeni prostor učinjen je zanimljivim i lijepim, te je Županija dobila dvije nagrade (Priznanje za najbolji izložbeni prostor i Zlatnu plaketu za ukupni nastup koju smo dijelili s Krapinsko zagorskom županijom). U 2006. godini, Županija je dobila i nagradu novinara za najljepše uređeni štand na sajmu, u 2007. nagradu za najuspješniji nastup u predstavljanju Županije a prošle godine nagradu Medija za najoriginalnije uređeni štand.

Hrvatski farmer d.d. pod pokroviteljstvom Ministarstava poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Ministarstva turizma te Grada Zagreba, tijekom prošle godine organizirao je projekt "Eko-etno Hrvatska 2009." u novom prostoru "Arena" Zagreb i to u vremenu od 14. do 18. listopada 2009. godine. U okviru projekta "Eko-etno Hrvatska 2009." koji ima nacionalni i međunarodni

karakter županije koje su sudjelovale, prikazale su svoje seoske proizvode i usluge, projekte i programe, manifestacije, baštinu, folklor i ostale sadržaje putem izložbi, predstavljanja, kataloga, radionica i ostalih aktivnosti. Na štandu su bile prikazane aktivnosti Županije, aktivnosti pojedinih proizvođača poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, suvenira, starih obrta i zanata, pružatelja usluga, zadruga i udruga, turističkih zajednica, folklornih skupina te ostali programi i projekti unutar ruralnog prostora pojedine županije. Pored izložbenog dijela (za svaku je županiju osiguran zaseban izložbeni prostor), održavali su se i brojni prateći sadržaji poput:

- prezentacija i promocija (turistički video filmovi, stručna literatura)
- okruglih stolova i stručnih skupova (ekološko poduzetništvo, ruralni razvoj)
- posebne priredbe (gastro festival, ekološka radionica, natjecanja)
- turističko-zabavne večeri (degustacije, nagradne igre za posjetitelje, folklor)
- dan domaćih i stranih novinara koji prate poljoprivredu i turizam.

Osječko-baranjska županija predstavila se vrlo uspješno te je osvojena zlatna povelja za najljepše uređeni štand te ukupni scenski nastup na Sajmu.

U 2010. godini realizirani su projekti vezani za razvoj turizma:

- Manifestacija je Proslava Svetog Vinka - Vinceška, koja bi trebala postati tradicionalna manifestacija u Gradu Osijeku, a svrha projekta je upoznati građane sa tradicijom proizvodnje, promidžbe te kušanja vina sa područja vinarija Županije, s obzirom da većina stanovništva nije u prigodi obići naša vinogorja i kušati vina.
- **NATJECANJE U KVALITETI VINA" u 2010.**
Organizator projekta je Osječko-baranjska županija, a Organizacijski odbor činili su osim predstavnika Županije, predstavnici Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu, predstavnici vinara te turističke zajednice Osječko-baranjske županije.

Cilj Projekta: Manifestacija "Dani vina i turizma" održavala se od 25. rujna do 2. listopada 2010. u prostorijama Erdutskih vinograda u Erdutu sa ciljem promoviranja vina i vinara te turističkih zajednica na području Osječko-baranjske županije. S obzirom na bogata vinogorja na području Županije te proglašenjem devet turističko-vinskih cesta stvoreni su svi preduvjeti za razvitak vinskog turizma, te bi se navedena manifestacija prerastanjem u tradicionalnu svake naredne godine održavala na području nekog od četiri vinogorja Osječko-baranjske županije.

Provedbene aktivnosti započele su zaprimanjem uzoraka vina.

U sklopu manifestacije održan je okrugli stolu iz područja vinogradarstva i vinarstva, u prostorijama Erdutskih vinograda d.o.o. u Erdutu s predavačima i zanimljivim temama.

Dana 29. rujna 2010. godine održana je prezentacija turističkih resursa Erdutskog vinogorja za novinare i turoperatore, a 30. rujna 2010. godine predstavljena je Općina erdut kroz izložbu fotografije i Projekt "Cestama seoskog života do prirode, zdravlja i odmora u Dalju. Na tiskovnoj konferenciji, 1. listopada 2010. godine u nazočnost svih organizatora prezentirani su rezultati ocjenjivanja vina kao i nova brošura Vinske ceste.

Proglašenje pobjednika 2. Dana vina i turizma Osječko-baranjske županije održano je 2. listopada 2010. godine u prostoru Erdutskih vinograda

- Tradicionalni "Ribarski dani" u Kopačevu, općina Bilje, također su sufinancirani na teret sredstava Proračuna Osječko-baranjske županije za 2010. godinu,
- Održani 11. Međunarodni etno susreti u Bilju,
- U Općini Čepin održana je manifestacija "Čepinski suncokreti"
- Održan Festival pjesme, plesa i narodnih običaja Slovaka u Josipovcu Punitovačkom
- Suorganizacija SALORI - Osijek
- Dani slavonske šume u Našicama,
- Olimpijada starih športova u Brodancima,

- Miholjačko sijelo, Kobasicijada
- Jesen u Baranji,
- Baranjski bećarac,
- Sajam starih običaja i zanata,
- Đakovačke vezovi, Đakovački rezovi
- Land Art Festival Slama
- Dani otvorenih vrata u Bruxellesu, održavaju se od 04.10. do 07.10.2010.
- 13. obrtnički sajam u Puli od 7. do 10. listopada koji organizira Obrtnička komora Istarske županije, na kojem je Obrtnička komora Osječko-baranjske županije i Osječko-baranjska županija gost partner
- 8. sajam EKO-ETNO HRVATSKA 2010., 2 sajam EKO-ETNO EUROPA 2010.
 Za organizaciju sudjelovanja na 8. sajmu Eko-etno Hrvatska i 3. sajmu Eko-etno Europa koji se održao u listopadu u ŠC „Višnjik“ Zadar, 13.- 17. 10. 2010 Zadru.
 Osječko-baranjska županija kao i uvijek dosada predstavila se uspješno.

U 2011. godini realizirani su projekti vezani za razvoj turizma:

- Manifestacija je Proslava Svetog Vinka - Vinceška, koja bi trebala postati tradicionalna manifestacija u Gradu Osijeku, a svrha projekta je upoznati građane sa tradicijom proizvodnje, promidžbe te kušanja vina sa područja vinarija Županije, s obzirom da većina stanovništva nije u prigodi obići naša vinogorja i kušati vina.
- **NATJECANJE U KVALITETI VINA" u 2011.**
 Organizator projekta je Osječko-baranjska županija, a Organizacijski odbor činili su osim predstavnika Županije, predstavnici Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu, predstavnici vinara te turističke zajednice Osječko-baranjske županije.

Cilj Projekta: Manifestacija "Dani vina i turizma" održavala se od 27. rujna do 1. listopada 2011. na prostoru Tvrđe u Osijeku sa promoviranja vina i vinara te turističkih zajednica na području Osječko-baranjske županije. S obzirom na bogata vinogorja na području Županije te proglašenjem devet turističko-vinskih cesta stvoreni su svi preduvjeti za razvitak vinskog turizma, te bi se navedena manifestacija prerastanjem u tradicionalnu svake naredne godine održavala na području nekog od četiri vinogorja Osječko-baranjske županije.

Provedbene aktivnosti započele su zaprimanjem uzoraka vina.

Dana 29. rujna 2011. godine održana je prezentacija turističkih resursa Đakovačkog vinogorja za novinare i turoperatore.

Proglašenje pobjednika 3. Dana vina i turizma Osječko-baranjske županije održano je 1. listopada 2011. godine na središnjem trgu u Tvrđi u Osijeku

- Tradicionalni "Ribarski dani" u Kopačevu, općina Bilje, također su sufinancirani na teret sredstava Proračuna Osječko-baranjske županije za 2011. godinu,
- Održani 12. Međunarodni etno susreti u Bilju,
- U Općini Čepin održana je manifestacija "Čepinski suncokreti"
- Održan Festival pjesme, plesa i narodnih običaja Slovaka u Josipovcu Punitovačkom
- Etno-eko Hrvatska, Hrvatska Europa Tour, Međunarodni sajam proizvoda i usluga ruralnih područja
- Suorganizacija SALORI - Osijek
- Dani slavonske šume u Našicama,
- Olimpijada starih športova u Brodancima,
- Miholjačko sijelo, Kobasicijada
- Jesen u Baranji,
- Baranjski bećarac,
- Sajam starih običaja i zanata,
- Đakovačke vezovi, Đakovački rezovi
- Land Art Festival Slama
- Dani otvorenih vrata u Bruxellesu

- 13. obrtnički sajam u Puli od 7. do 10. listopada koji organizira Obrtnička komora Istarske županije, na kojem je Obrtnička komora Osječko-baranjske županije i Osječko-baranjska županija gost partner
- 9. sajam EKO-ETNO HRVATSKA 2010., 3sajam EKO-ETNO EUROPA 2011.
 Za organizaciju sudjelovanja na 9. sajmu Eko-etno Hrvatska i 3. sajmu Eko-etno Europa koji se održao u listopadu u ZaGREBU U GREEN GOLD CENTRU od 26.10. do 30.10.2011.
 Osječko-baranjska županija kao i uvijek dosada predstavila se uspješno.

Turističko-vinske ceste

Skupština Osječko-baranjske županije na 15. sjednici održanoj 4. travnja 2007. godine donijela je Odluku o turističko-vinskim cestama.

Turističko-vinska cesta je poseban oblik prodaje poljoprivrednih, ugostiteljskih i turističkih proizvoda jednog vinorodnog područja na kojem seljačka gospodarstva (obiteljska poljoprivredna gospodarstva) i ostale pravne i fizičke osobe, proizvođača grožđa i vina te ostalih pravnih i fizičkih osoba koje se bave navedenim djelatnosti, registrirani u skladu s posebnim propisima, udruženi pod jednim nazivom "Turističko-vinske" ceste nude svoje proizvode, uz kušanje vina i rakije iz vlastite proizvodnje.

Značaj donošenja Odluke o turističko-vinskim cestama očitovao se u potrebi proširenja turističke ponude na prostoru Županije, uključujući sve subjekte i objekte vezane za pružanje ugostiteljskih usluga na turističko-vinskoj cesti. Ovom Odlukom utvrđuje se pojam turističko-vinskih cesta, uvjeti koje mora ispunjavati turističko-vinska cesta te postupak proglašenja turističko-vinske ceste.

Slijedom navedenog, na 94. sjednici održanoj 18. lipnja 2008. godine, Poglavarstvo je donijelo Pravilnik o sufinanciranju uređenja turističko-vinskih cesta Osječko-baranjske županije kojim će se potaknuti vinare, obiteljska seljačko-turistička gospodarstva da proširuju svoju ugostiteljsko-turističku ponudu a u cilju razvoja turizma, vinogradarstva i vinarstva na vinorodnim područjima Županije. U prilog tome govori i činjenica da je na području Osječko-baranjske županije registrirano 60-ak seljačkih obiteljskih gospodarstava koji pružaju usluge smještaja uz bogatu gastro ponudu te veliki broj vinara.

Županija shvaća potrebu razvoja kontinentalnog turizma, a posebno kao mogućnost razvoja ruralnih prostora te je u svom Regionalnom operativnom programu istaknula ciljeve i mjere koje su potrebne za izgradnju turističke ponude na području Županije kao prepoznatljive turističke destinacije, s naglaskom na ambijentalne, prirodne, povijesne, tradicijske i kulturološke vrijednosti.

Shodno svemu navedenom, ukazano je potreba za izmjenama i dopunama Odluke o turističko-vinskim cestama na području Osječko-baranjske županije kako bi se objedinio i olakšao postupak proglašenja vinskih cesta te subvencioniranje subjekata koji se nalaze na navedenim cestama, a sve u cilju razvoja turizma, vinogradarstva i vinarstva na vinorodnim područjima Županije.

Skupština Osječko-baranjske županije na 25. sjednici, od 23. prosinca 2008. godine donijela je Odluku o turističko-vinskim cestama Osječko-baranjske županije. ("Županijski glasnik" 18/08. od 23. prosinca 2008. godine).

Turističko-vinske ceste na području Županije proglašava Skupština Županije na prijedlog Povjerenstva za utvrđivanje turističko-vinskih cesta na području Županije.

Županija u suradnji s Turističkom zajednicom Osječko-baranjske županije intenzivno radi na postavljanju smeđe signalizacije, osobito na područjima gdje se nalaze vinski podrumi s kušaoama kao značajni segment turističke ponude.

Mjere koje je potrebno provesti:

- korištenje turističke ponude temeljene na prirodnim resursima (Park prirode Kopački rit, geotermalne vode, eko-turizam)
- obnova starih obrta u funkciji turističke ponude
- obnova i zaštita povijesnog i kulturnog naslijeđa
- integriranje različitih turističkih ponuda s ciljem poticanja i razvoja svih oblika turizma
- promocija i propagiranje kontinentalnog turizma i međuregionalne suradnje u osmišljavanju turističke ponude (morski + kontinentalni turizam).

Osječko-baranjska županija ima potencijala i može ponuditi tržištu programe kontinentalnog turizma uvažavajući prednosti ekološki održive poljoprivrede i očuvanog okoliša. Prioriteti turističke ponude naše Županije obuhvaćaju lokacije turističkih ponuda grada Osijeka i Đakova, te ponuda zdravstvenog turizma - kompleksa Bizovačkih toplica i turistička ponuda Parka prirode "Kopački rit". Uz navedeno u ponudi je i niz atraktivnih lokacija lovnog i ribolovnog turizma, vjerskog turizma i sakralnih objekata, dvoraca i perivoja, kao i sve bogatija ponuda vinskih-cesta.

Slijedom navedenog, objavljen je Javni poziv za proglašenje turističko-vinskih cesta na području Osječko-baranjske županije. Zahtjeve za proglašenje određene turističko-vinske ceste mogu podnositi: udruge vinogradara i voćara, trgovačka društva, zadruga, jedinice lokalne samouprave, pojedinci ili druge pravne osobe koje ispunjavaju uvjete iz Javnog poziva.

Uz Zahtjev podnositelj prilaže projekt, odnosno elaborat o utvrđivanju turističko-vinske ceste na određenom području, koji sadrži dokaze o ispunjavanju minimalnih uvjeta iz točke 2. Javnog poziva, te kartu područja za koje se predlaže proglašenje s naznakom sadržaja ponude i mjestom pružanja.

Skupština Osječko-baranjske županije do sada je proglasila slijedeće turističko-vinske ceste:

1. Turističko-vinska cesta Kneževi Vinogradi-Karanac-Kotlina-Kamenac
- na području Općine Kneževi Vinogradi
2. Turističko-vinska cesta Zmajevac
- na području Općine Kneževi Vinogradi
3. Turističko-vinska cesta Suza
- na području Općine Kneževi Vinogradi
4. Turističko-vinska cesta Sjeverne Baranje
- na području Općine Draž
5. Turističko-vinska cesta Martinovo brdo
- na području Općine Draž
6. Turističko-vinska cesta Općine Erdut
- na području Općine Erdut
7. Turističko-vinska cesta Mandićevac
- na području Općine Drenje, .
8. Turističko-vinska cesta Zlatarevac
- na području Općine Trnava i
9. Turističko-vinska cesta Sveti Martin
- na području Grada Belog Manastira,
10. Turističko-vinska cesta "Zlatno brdo"
- na području Općine Popovac
11. Turističko-vinska cesta Vinski put „Batina“
- na području Općine Draž,
12. Turističko-vinska cesta "Frankovka"
- na području Općine Feričanci

Sukladno gore navedenom, Upravni odjela za poljoprivredu i gospodarstvo Osječko-baranjske županije) izradio je projektnu ideju "Wine tour" (u daljnjem tekstu: projekt).

WINE TOUR

Provoditelj projekta: Osječko-baranjska županija

Odobrena sredstva: 936.389,92 EUR

Ukupan iznos projekta	Iznos sufinanciranja od EU
EUR 1.248.519,89 EUR	EUR 936.389,92

Trajanje projekta: 18 mjeseci , PROJEKT ZAPOČEO 1. ožujka 2012.

- Osoba koja potpisuje ugovor: dr.sc. Vladimir Šišljagić
- Sažetak projekta: Glavni cilj provedbe projekta je poticanje razvoja i otvaranja novih radnih mjesta u područjima koji zaostaju kroz poticanje kulturnog turizma i posebno u dijelu povezanom s tradicijom uzgoja grožđa i proizvodnjom vina kao turističkim posebnostima.
- Specifični cilj projekta je ubrzavanje ekonomskog razvoja regije kroz stvaranje, promociju, upravljanje i poboljšanje ponude kulturnog turizma Osječko-baranjske županije temeljen na novoj i obnovljenoj javnoj turističkoj infrastrukturi.
- Partneri Osječko-baranjskoj županiji, na ovom projektu su Gradovi Osijek i Beli Manastir, Općine Draž, Drenje, Erdut, Kneževi Vinogradi, Feričanci, Popovac, Turističke zajednice Osječko-baranjske županije i Baranje te Regionalna razvojna agencija Slavonije i Baranje.
- Ciljane skupine su Gradovi i Općine, Turističke zajednice (60), pružatelji turističkih usluga (177) te tvrtke kojima je turizam osnovna djelatnost - agencije i operateri (30).
- Krajnji korisnici su lokalno stanovništvo, obiteljska-poljoprivredna gospodarstva, mali i srednji poduzetnici u prehrambenom sektoru, hotelijeri i turisti.
- Projekt se sastoji od tri skupine glavnih aktivnosti:
 - Uređenje putova postojećih vinskih cesta (18,5 km),
 - Uređenje četiri mini-muzeja i regionalne vinoteke,
 - Edukacija turističkih djelatnika i ostalih zainteresiranih i
 - Promocija.

Pod drugom aktivnosti bi se uredila četiri mini muzeja u svakom od vinogorja Županije Osječko-baranjske (Baranjsko, Erdutsko, Đakovačko i Feričanačko. Mini-muzej bi se nalazio u prostorijama koje bi ustupile odabrane Općine partneri na projektu. Regionalna vinoteka bi se uredila na području jednog od partnera u projektu, s ciljem da se na jednom mjestu okupe sva vina Osječko-baranjske županije.

Aktivnosti promocije kao završne aktivnosti obuhvaćaju tiskanje promotivnog materijala, edukaciju članova vinskih cesta te održavanje dvije konferencije. Edukacija bi se održala na svakoj vinskoj cesti s ciljem poboljšanja usluga primanja organiziranih skupina turista i podizanjem kvalitete usluge općenito dok su konferencije zamišljene kao svečanosti otvaranja i završetka provedbe projekta kako bih se medijski što više izreklamirao projekt u svrhu privlačenja turista.

ZAKLJUČAK

Razvojna strategija hrvatskog turizma u dijelu polazišta razvojne strategije turističkog sektora, konstatira potrebu cjelokupne društvene i gospodarske preobrazbe, pa tako turizma kao značajnog dijela ukupnog gospodarstva. Turizam se nameće kao ključni razvojni činitelj koji se oslanja na visoku kvalitetu i izdašnost turističkih resursa, te snažno izražen interes turističkog tržišta, osobito međunarodnog. Uz sadašnje stanje i budući razvoj turističkog sektora, te još pod snažnim negativnim utjecajem posljedica rata, nameće se potrebno stvaranje novog identiteta turističkog sektora.

S obzirom na bogatstvo i raznolikost resursa na cjelokupnom području Republike Hrvatske, osnovni cilj razvoja hrvatskog turizma je ravnomjerniji razvitak turizma svih njenih područja. Selektivni oblici turizma prilika su i mogućnost turističke ponude naše Županije.

Vrijednost resursa i atraktivnosti prostora naše Županije služe kao temeljno polazište za razvoj turizma. Iz navedenog proizlaze i osnovni ciljevi razvoja turizma naše Županije, a to je postići ekonomsku dobrobit za njeno stanovništvo uz osiguranje potrebne razine zaštite prirode i okoliša, te racionalno korištenje prirodnih resursa. Pristup integralnog korištenja prostorno-ekoloških, prometnih, kulturno-povijesnih i ljudskih resursa i "održivog razvoja" je model za postizanje navedenog cilja.

U posljednje vrijeme pokazuje se iznimno zanimanje za kontinentalni turizam, budući da sve više turista želi provesti odmor u zdravom okolišu, podalje od gradske buke, uživajući u netaknutoj prirodi, tradicionalnom načinu života te bogatoj gastronomskoj ponudi.

Povezivanjem djelatnosti poljoprivrede, turizma, tradicionalnih obrta odnosno poticanje alternativnih proizvodnji i zanimanja na obiteljskim gospodarstvima, moguće je smanjiti nezaposlenost ruralnog prostora.

Bitno je za istaknuti da su postignuti značajni rezultati provedbom programa koji su usmjereni oživljavanju gospodarske djelatnosti te očuvanju kulturne baštine te se očituju kroz:

- Povećanje broja pružatelja turističkih usluga u turistički nerazvijenim područjima
- Obnovu tradicijskih objekata te obnovu starih vještina i zanata
- Otvaranje novih kanala prodaje domaćih proizvoda i usluga.

Ulaganjem u očuvanje baštine, mnogi objekti graditeljske baštine spašeni su od daljnjeg propadanja kroz novu turističku namjenu.

Program razvoja turizma na selu te kreditiranje seljačkih gospodarstava koja imaju odobrenje za pružanje ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu doprinijelo je povećanju registriranih seljačkih gospodarstava te je naša Županija sa 60-ak registriranih gospodarstava druga u Hrvatskoj po broju istih, ispred nas je Istarska županija sa 64 registrirana turistička seljačka obiteljska gospodarstva.

Županija shvaća potrebu razvoja kontinentalnog turizma te je u svom Regionalnom operativnom programu ("Županijski glasnik" broj 16/06.) istaknula ciljeve i mjere koje su potrebne za izgradnju turističke ponude na području Županije kao prepoznatljive turističke destinacije, s naglaskom na ambijentalne, prirodne, povijesne, tradicijske i kulturološke vrijednosti.

Mjere koje su do sada provedene i potrebno ih je i nadalje provoditi:

- korištenje turističke ponude temeljene na prirodnim resursima (Park prirode Kopački rit, geotermalne vode, eko-turizam)
- obnova starih obrta u funkciji turističke ponude
- obnova i zaštita povijesnog i kulturnog nasljeđa
- integriranje različitih turističkih ponuda s ciljem poticanja i razvoja svih oblika turizma
- promocija i propagiranje kontinentalnog turizma i međuregionalne suradnje u osmišljavanju turističke ponude (morski + kontinentalni turizam).

Župan Osječko-baranjske županije prijavio je Projekt "Wine tour" na Javni poziv za dostavu projektnih ideja u sklopu Operativnog programa za regionalnu konkurentnost, Instrument pretpristupne pomoći (IPA) komponenta IIIc - Tehnička pomoć za provedbu Grant sheme, radi odobrenja tehničke pomoći u izradi projektnog prijedloga. Navedena Projektna ideja pozitivno je ocijenjena, te je u tijeku postupak konačnog odabira projekata koji će dobiti tehničku pomoć.

Vidljivo je da Osječko-baranjska županija intenzivno poduzima mjere i aktivnosti kako bi se poboljšala kvaliteta turističke ponude pojedinih destinacija na području naše Županije. Poticanjem razvoja i unaprjeđenjem dodatne ponude i sadržaja namijenjenih turistima, može se očekivati znatni porast turističkih dolazaka.

Slijedom navedenog, u 2012. godini nastavlja se realizacija projekata koji su usmjereni unaprjeđenju turizma Osječko-baranjske županije kroz:

- promidžbu,
- obrazovanje sudionika u turizmu,
- manifestacije i očuvanje kulturne baštine
- proglašenje novih i uređenje turističko-vinskih cesta
- zaštitu autohtonih proizvoda
- unaprjeđenje selektivnih vrsta turizma
- provedbu smeđe turističke signalizacije na području cijele Županije,
- povezivanje zelene i plave Hrvatske (krajem 2009. godine Osječko-baranjska županija u suradnji s Turističkom zajednicom Baranje sudjelovala je na manifestaciji "Mirisi Božića u Konavlima" tijekom koje je osim obilazaka obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i vinara u Konavlima, održana i večer Baranje na kojoj je predstavljena tradicionalna eno-gastro ponuda Baranje)

Ruralni turizam predstavlja zajednički naziv za sve posebne oblike turizma u ruralnim područjima. Posebni oblici ruralnog turizma mogu biti:

- turizam na seljačkim gospodarstvima,
- lovni,
- ribolovni,
- ekoturizam,
- zdravstveni,
- sportsko-rekreacijski,
- rezidencijalni (kuće za odmor),
- edukacijski,
- avanturistički,
- tranzitni,
- kamping turizam,
- kontinentalni,
- nautički turizam,
- gastronomski i enogastronomski,
- turizam zaštićenih dijelova prirode,
- kulturni turizam,
- vjerski i
- ostali posebni oblici.

U uvjetima opće gospodarske krize, Osječko-baranjska županija ostvaruje sve bolje turističke rezultate i pozicionira se kao lider kontinentalnog turizma u Republici Hrvatskoj. Rezultat je to zajedničkih napora turističkih zajednica s područja Osječko-baranjske županije, jedinica lokalne samouprave na čelu s Osječko-baranjskom županijom i poduzetnika u sektoru turizma. Konceptom razvoja vinsko-turističkih cesta, do danas ih je proglašeno 12 u sva 4 vinogorja, privukli smo najjače poduzetnike ne samo u Slavoniji i Baranji nego i u cijeloj Republici Hrvatskoj upravo u turistički sektor (Belje - Agrokor, Nexe i drugi). Sve ranije navedeno daje izvrsne pretpostavke za razvoj turizma u našoj županiji, a otvaranje luka za putničke brodove u Batini i Aljmašu i buduća gradnja koridora Vc kroz naše područje otvaraju neslućene mogućnosti razvoja kroz značajno veći protok potencijalnih turista kroz našu županiju. Daljnjim razvojem turističke ponude i značajnijom promocijom na međunarodnom tržištu bit će osigurani temelji za još značajnije turističke iskorake u Slavoniji i Baranji, a uz povećani protok turista treba raditi na njihovom dužem zadržavanju i većoj potrošnji po gostu.

S obzirom da Osječko-baranjska županija ima potencijala za razvitak svih navedenih vrsta turizma, te se u posljednjih nekoliko godina povećao interes za posjetom ove destinacije, u pripremi je izrada Strategije razvoja turizma Osječko-baranjske županije kojom će se objediniti ponuda svih segmenata turizma u našoj Županiji.

Osječko-baranjska županija podržava projekte koji su usmjereni razvoju turizma te će se i nadalje uključivati u sve programe Ministarstva kako bi uspjeli podići ukupnu turističku ponudu naše Županije na zavidnu razinu, a također i pomoći sve subjekte koji vide svoju perspektivu u samozapošljavanju te motiviranju mladih na ostanak u ruralnim područjima što svakako doprinosi oživljavanju sela i otvaranju novih mogućnosti u razvoju turizma na ovim prostorima.